

FORNMANNA SÖGUR,

EPTIR GÖMLUM HANDRITUM

ÚTGEFNAR

AÐ TILHLUTUN HINS

NORRÆNA FORNFRÆÐA FÉLAGS.

Urðar orði
kveðr engi maðr.
Fjölsvinnsmál.

ANNAT BINDI.

Saga Ólafs konúngs Tryggvasonar.

Síðari deild

til loka Svöldrar orrustu.

Kaupmannahöfn, 1826,

Prentaðar hjá *Harðvig Friðrek Popp.*

SAGA ÓLAFS KONÚNGS TRYGGVASONAR,

EPTIR GÖMLUM SKINNBOKUM

ÚTGEFIN

AÐ TILHLUTUN HINS

NORRÆNA FORNFRÆÐA FÈLAGS.

SIÐARI DEILD.

til loka Svöldrar orrustu.

Kaupmannahøfn, 1826,

Prentuð hjá *Harðvig Friðrek Popp.*

SAGA ÓLAFS KONÚNGS TRYGGVASONAR,

EPTIR GÖMLUM SKINNBOKUM

ÚTGEFIN

AÐ TILHLUTUN HINS

NORRÆNA FORNFRÆÐA FÈLAGS.

SIÐARI DEILD.

til loka Svöldrar orrustu.

Kaupmannahöfn, 1826,

Prentuð hjá *Harðvig Friðrek Popp.*

Saga Ólafs konúngs Tryggvasonar.

151 Kapituli.

Frá Óttari ok Ávalda.

Á ofanverðum dögum Hákonar Aðalsteinsfóstra bjó sá maðr norðr á Hálogalandi í eyju þeirri, er Ylfi hèt, er nefndr er Þorvaldr, ok var kallaðr skiljandi; hann átti þá konu er Þorgerðr hèt ok var Hallfreyðar [1]) dóttir. Galti hèt bróðir hennar, hann var ríkr maðr ok bjó í Sogni. Þorvaldr skiljandi átti 2 sono: hèt annarr Óttarr, annarr hèt Þorkell silfri, ok var hann eigi skilgetinn. Íngjaldr hèt maðr er þar bjó í eyjunni Ylfi; Ávaldi hèt son hans; Íngjaldr var vin Þorvalds, ok var Óttarr at fóstri með Íngjaldi; voro þeir Óttarr ok Ávaldi mjök jafngamlir, ok gerðust þeir brátt fóstbræðr. Maðr er nefndr Sokki, hann var hinn mesti víkíngr ok illgerðamaðr ok fór víða með rán ok hernat [2]). Sokki kom á einu sumri til eyjarinnar Ylfi; hann

[1]) Hallfreðar, *S.* [2]) Hann var í vináttu við Gunnhildi konúngamóður sem mörg önnor illmenni, *bætir við S.*

er á ero bænum; leitit þit síðan til skógar með reyknum; ok væri ykkr efni tilseld at hefna þessa, ef ykkr verðr nökkurrar framkvæmðar auðit. Þeir svöruðu: vera mundi vilinn til, en eigi er þat vænligt at svâ búnu. Íngjaldr leiddi þá til laundyranna, ok komust þeir þar í brott, svâ at víkíngar vurðu ekki varir við fyrir gný ok eldsgángi, ok þat er þeir voro eigi feigir. Þeir leitaðu annann veg á eyna; komu þeir litlu síðarr til eins bónða, ok báðu hann flytja sik sem skjótazt inn til meginlands. Bóndi kendi sveinana, ok gerði sem þeir beiddu. En er þeir komo inn á land, sögðust þeir vera fátækir sveinar; þeir komu þar framm, er var við land síldarferja nökkur komin norðan or Vâgum, ok ætlaði at fara suðr í land; þeir komo sèr þar í þjónusto, ok fengu sèr far suðr með landi. En er þeir komo suðr á Sognsæ, sögðo sveinarnir, at þeir vildi þar inn í fjörðinn ok kváðust þar eiga frænðr. Stýrimaðr svarar: þat skal nú sem þèr vilit; munut þit eigi hèr verr komnir enn þar sem vèr tókum ykkr; hafit þit oss vel þjónat, ok segir mèr svâ hugr um, at þit munit verða af stundo meira háttar menn, enn nú má líkligt þikkja. Voro þeir síðan fluttir til lands. Síð dags komu þeir til Galta móðurbróður Óttars, ok settust utarliga í hálm. Bóndi gekk til þeirra ok spurði, hverir þeir væri. Óttarr segir satt til sín. Galti mælti: þá mun ykkur kvâma hèr

vita at vèr næðim Sokka víkíngi; þætti mèr bezt at losna þaðan eigi furr fullkomliga, enn við hefðim nokkut hefnt feðra okkarra. Ávaldi bað hann ráða. Síðan keyptu þeir sèr skip gott Íslands far, sigldu þá austr til Noregs ok hèldo inn í Sogn. En er þeir fundu Galta, sögðu þeir honum alla sína ætlan ok ráðagerð. Galti mælti: þat berr nú vel til; Sokki víkíngr ok bróðir hans, er Sóti heitir, liggja nú einskipa hèðan skamt í brott, ok sofa þeir á landi um nætr í einu lopti, en ek skal fá ykkr til fylgðar mann þann, er Steinn heitir; hann er kunníngi víkínganna, ok munu þeir hann ekki varast. Fóru þeir Óttarr þá til skips síns ok lögðu út um akkeri; þá var kominn á vindr byrvænligr. Síðan fóro þeir til lands 3 saman á einum báti litlum Óttarr, Ávaldi ok Steinn; þeir lendu, í leyni skamt frá bæ þeim, er þeir Sokki sváfu um nóttina; þeir gengu upp frá ströndu. En er þeir komu nærr bænum, þá gekk Steinn til fundar við víkínga, ok fèkk sèr til eyrendis slíkt er honum sýndist; kom hann sèr þegar á tal við Sokka ok drakk með þeim um kveldit. En er þeir gengu at sofa, er mikit var af nótt, þá gerði Steinn vísbendíng þeim Óttari. Víkíngarnir voro 7 saman; komo þeir í loptit ok tóku at afklæðast; brann þar ljós ok var bjart inni, en úti var níðamyrkr sem mest; þá Óttar ok Ávalda bar at skjótt, svâ at þeir gengu þá neðan á riðit, er víkíngar þeir er síðarst gengu voru komnir í

með miklum penníngum; þau gátu son er hèt Hallfreyðr, hann var kalladr eptir móðurföður Óttars. Annarr son Óttars hèt Galti. Valgerðr hèt dóttir þeirra Óttars ok Ásdísar, hún var kvenna fríðuzt sýnum þeirra er þá voro í Vatzdal. Ólafr at Haukagili fóstraði Hallfreyð dóttursom sinn; var hann þar vel haldinn. Hallfreyðr var snemmendis mikill ok sturkr at afli, karlmannligr at allri skapan, nökkut skolbrúnn ok nefljótr, en þó vel farit andlits sköpunum, jarpr á hár ok fór vel hárit; hann þótti heldr margbreytinn þegar hann var nökkut þroskaðr; skáld var hann þegar á únga aldri ok allníðskárr; ekki var hann mjök vinsæll. Þá var Hallfreyðr nærr tvítögr er hann lagði hug á Kolfinnu dóttur Ávalda skeggs. Ávalda var lítit um at Hallfreyðr glepti dóttur hans; en hann vildi gipta honum Kolfinnu; Hallfreyðr vildi eigi kvångast; þá bjó á Mástöðum [1]) Márr son Jörundar háls; hann var vinr Ávalda skeggs. Ávaldi fór at finna Má, ok segir honum hvern újafnat Hallfreyðr gerði honum. Márr svarar: hèr ero skjót orræði til; ek skal fá mann til at biðja Kolfinnu dóttur þinnar; maðr heitir Gríss ok er Sæmíngs son; hann byr út í Lángadal fyrir Geitaskarði; hann er vinr minn; Gríss er maðr auðigr ok vinsæll; hann hefir farit vel, verit alt út í Miklagarð ok fengit þar mikla sæmð af stólkonúnginum. Fór þá Ávaldi heim, en Márr sendi orð Grís vin sín–

[1]) Másstöðum, C.

Kolfinna dóttir mín. Gríss mælti: er þessu vant? opt berr svâ at, segir Ávaldi, en þú átt nú af at ráða þessi vandræði, er hún er þín festarkona. Gríss mælti: svâ virði ek at þetta sè gert til glettu við mik. Þá mælti Hallfreyðr: vita skaltu þat, Gríss! at þú skalt hafa minn fjandskap fullkominn, ef þú ætlar þèr þenna ráðahag. Márr svarar: engis virði ek orð þín hèr um; þvíat þau munu engis metin um þetta; ok mân Ávaldi ráða eiga dóttur sinni. Þá kvað Hallfreyðr vísu:

Svâ nökku verðr Sökkvis
sann args troga margra
ægiligs fyrir augum
allheiðins mèr reiði;
sem úlítill úti
alls mest við för gesta
stæri ek brag fyrir buri [1])
búr hundr gamall stúri;

ok hirði ek ekki, Blót-Márr [2]), hvat þú leggr til. Már mælti: þat skal þèr grimmu gjalda, ef þú flimtar mik. Hallfreyðr svarar: ek mân ráða orðum mínum. Reið hann þá í brott ok förunautr hans. Márr segir at eigi mátti svâ búit standa, ok bað þá ríða eptir Hallfreyði. Þeir gerðu svâ, fèkk Ávaldi þeim 2 menn ok voro þeir þá saman 9; Hallfreyðr átti heima at Haukagili; Ólaf fóstra hans grunaði um ferð þeirra Márs ok Gríss, sendi hann þegar til Óttars ok

[1]) brúði, *F.* [2]) um blótmanninn, *F.*

[redacted]

þó at sakar væri nökkurar, eðr viltu, Gríss! unna mèr eindæmis um þetta mál? Gríss svarar: reyndr ertu at drengskap, ok vil ek þessu játa; festu þeir þetta sín í millum ok skildust sáttir. Snèri Óttarr þá aptr við sína menn; hann fann þá Hallfreyð ok leysti þá. Óttarr mælti: eigi er ferð þessi, frændi! vorðin virðulig. Hallfreyðr sannaði þat, ok spurði, ef þeir Gríss hefði fundizt. Óttarr kvað svâ vera, ok segir hvat at sættum varð með þeim. Hallfreyðr mælti: eigi hirði ek, faðir! hversu þú gerir um þetta mál, ef Gríss fær eigi Kolfinnu. Því skaltu eigi ráða, segir Óttarr; hann skal eiga konona, þvíat hann trúði mèr til gjörðarinnar, en þú skalt fara utan, frændi! ok leita þèr þar meiri sæmðar ok heilla. Hallfreyðr svarar: vant er þó at vita hverir mèr ero trúir, ef feðrnir bregðast; mân nú ok svâ fara, at hvârgi okkarr mân hafa vel; skaltu eigi einn ráða hèr um; því þat skal furst at hendi bera, þegar ek finn Grís, at ek skal bjóða honum hólmgaungu. Síðan skilja þeir feðgar tal sitt, ríðr Óttarr heim í Grímstúngu, en Hallfreyðr til Haukagils með Ólafi. Fám dögum síðarr sendi Ólafr orð Óttari mági sínum, at hann skuli bregða ráðahag með þeim Grís ok Kolfinnu, segir elligar vera vandræða vant við skaplyndi Hallfreyðar. En þeim Ólafi ok Hallfreyði koma þau orð, at hann vill þeim um ekki vera bágráðr, ef hann

[redacted]

Viðreign Óttars ok Vatzdæla.

154. Í þann tíma bjó at Hofi í Vatzdal Þorsteinn Íngimundarson; hann var höfðíngi mikill, vitr maðr, góðgjarn ok vinsæll. Íngólfr hèt son hans en annarr Guðbrandr. Íngólfr var vænstr maðr í þeim sveitum; um hann var þetta kveðit:

Allar vildu meyjar
með Íngólfi gánga,
þær er vaxnar voro,
vesöl kvaðst hún æ til lítil;
svâ vil ek ok, kvað kerlíng,
með Íngólfi gánga,
meðan mèr tvær um tolla
tenn [1]) í efra gómi.

Íngólfr vandi kvâmur sínar í Grímstúngur, ok átti tal við Valgerði Óttars dóttur, systur Hallfreyðar. Óttarr vandaði um við Íngólf, ok bað hann lètta af kvâmum. Íngólfr svarar glettiliga, kvað svâ skipaðan Vatzdal at bygðum, at hann mundi sjálfráðr ferða sinna, ok gerist ekki at. Þá fór Óttarr á fund Þorsteins, ok bað hann leggja [2]) til við son sinn, at hann gerði mönnum eigi skapraunir. Þorsteinn svaraði vel ok kvað svâ vera skyldo. Litlu síðarr kom Þorsteinn at máli við Íngólf, ok bað hann lètta af tali við Valgerði dóttur Óttars bónda. Íngólfr svarar: þat skal ek víst gera fyrir þín

[1]) tennr, *C.* [2]) orð, *bætir við C.*

ok bjó í Norðrárdal, þar sem heitir á Óttarsstöðum. Þá hafði Hallfreyðr son hans áðr um sumarit farit utan í Hvítá; greiddist hans ferð vel ok kom við Noreg; þá rèð Noregi Hákon jarl Sigurðarson. Hallfreyðr sótti brátt á fund jarls ok kvaddi hann; jarl tók því vel ok spurði, hverr hann væri; Hallfreyðr nefndi sik ok sagðist vera íslenzkr maðr; en erendi mitt er þat, herra! segir hann, at ek hefir ort kvæði um yðr, ok vildi ek fá hljóð at flytja; jarl svarar; líkligr ertu til at vera maðr höfðíngja djarfr, ok skal hlýða kvæði þínu. Hallfreyðr flutti kvæðit sköruliga, ok var þat drápa; jarl þakkaði honum, ok gaf honum klæði góð ok mikla öxi silfrrekna, ok bauð honum með sèr at vera um vetrinn; þat þá Hallfreyðr. En um sumarit eptir fór hann út til Íslands ok kom fyrir sunnan land; þá hafði faðir hans farit norðan um vârit, var Hallfreyðr með honum um vetrinn; var Hallfreyðr þá í siglíngum nökkur sumur, ok kom aldri fyrir norðan land, gerðist hann þá auðigr ok átti kaupskipit. Á einu sumri er Hallfreyðr kom af Íslandi, lá hann við Agðanes, en er hann hitti mann at máli, var honum sagt, at höfðíngja skipti var vorðit í Noregi, var Hákon jarl dauðr, en til ríkis kominn Ólafr konúngr Tryggvason. Þat var ok sagt með, at Ólafr konúngr bauð öllum mönnum kristni; þetta þótti Hallfreyði alt saman mikil tíðindi. Vurðu skipverjar allir

í sundr. Ólpumaðrinn fleygði sèr þegar útbyrðis, ok gat gripit strenginn í niðrdrættinum [1]) ok bar upp í skip. Þá er strengrinn brast kvað Hallfreyðr þetta:

Færum festar vorar
ferr særoka at knerri
svörð tekr heldr at herða
hvar er Akkerisfrakki?

Ólpumaðrinn var þá upp kominn í skip sitt ok svarar svâ:

Enn í ólpu grænni
ek fèkk dreng til strengja
þann er hnakkmiðum hnykkir
hèr er Akkerisfrakki,

ef þú vill þat vita, segir hann; voro þá dregin upp grunnfæri [2]) þeirra; rèru þessir fyrir kaupskipinu ok fluttu þá í gott lægi; en eigi vissu kaupmenn hver þessi var ólpumaðrinn; var þeim þá sagt litlu síðarr at þar hafði verit Ólafr konúngr; var konúngr þá kominn at norðan er hann hafði ætlat norðr á Hálogaland sem áðr er getit, lagði konúngr þá skipum sínum til Níðaróss; dvaldist hann þar, en var stundum á Hlöðum með hirðsveitir sínar. Hallfreðr hèlt ok skipi sínu til Níðaróss.

Um Rögnvald ok Rauð.

155. Ólafr konúngr hafði þá Rögnvald or Ærvík ok Rauð með sèr í varðhaldi; kon-

[1]) niðr-feiðinni, C. [2]) ackeri, C.

ok síðarr, ok mân ek þetta ekki svâ mjök refsa, sem margir munu ætla, ok efni standa til, ef þit takit rètta trú ok látit skírast ok gerist fullkomliga vârir vinir. Þá svarar Rögnvaldr: mikil er gipta [1]) þín, konúngr! ok góðvili, þess munu vèr eilífliga njóta ok allir þeir er þèr hlýðnast. Gekk Rögnvaldr þá við verkinu með öllum atburðum sem konúngr hafði sagt; játaðu þeir Rauðr þá báðir at hafa ok halda þann sið er konúngr boðaði; voro þeir síðan skírðir, ok tók konúngr þá í sína vináttu. Reiknaðust þeir við um frændsemi, ok gekk Rögnvaldr við faðerni Rauðs; fór hvârr þeirra heim til sinna eigna með leyfi ok ráði konúngs; hèldo þeir vel trú sína ok vingan við Ólaf konúng meðan hann rèði Noregi; en ekki er þess getið, at þeir gyldi fè frændum Þórólfs skjálgs fyrir brennuna.

Frá Kjartani Ólafssyni.

156. Ólafr páe son Havskulds Dalakolls sonar átti Þorgerði Egilsdóttur Skallagríms sonar sem fyrr er ritat; þeirra son hinn elzti hèt Kjartan; hann var kallaðr eptir Mýrkjartani [2]) frá konúngi móðurföður Ólafs. Olafr páe bjó í Hjarðarholti í Laxárdal; hann var ríkr maðr ok göfugr, manna vinsælaztr ok góðgjarnaztr. Kjartan Ólafsson vóx upp heima í Hjarðarholti með föður sínum. Kjartan var manna fríðaztr í þann tíma at allri skapan þeirra manna er fæðst

[1]) þannig C, gipt, A. [2]) Mýrkjartani, C.

mikill ok auðmaðr. Ósvífr var kominn at favðurætt frá Katli flatnef, syni Bjarnar bunu, sem fyrr er getit, en moðir hans hèt Niðbjörg; hennar móðir var Kaðlín dóttir Gaunguhrólfs Rögnvaldssonar Mæra jarls. Ósvífr átti Þórdísi dóttur Þórólfs lága af Meðalfellsströnd; þau áttu 5 sono, þá sem áðr ero nefndir; Óspakr var þeirra elztr ok vinsælaztr, en Þórólfr ýngstr. Guðrún hèt dóttir Ósvífrs; hún var fyrir öllum þeim konum er þá vóxu upp á Íslandi, bæði at vænleik ok vitsmunum; hún var ok hin mesta kurteisiskona, [svâ at þat þótti alt sem barna vipur einar væri, er aðrar konur höfðu í skarti hjá henni [1]); allra kvenna var hún kænust ok bezt máli farin, ok avrlyndri enn flestar konur aðrar. Um allan skörúngskap var Guðrún fyrir öðrum konum á Íslandi; hún var elzt barna þeirra Ósvífrs, ok hafði hún mjök ráð fyrir liði þeirra. Laugabær stendr fyrir norðan Sælíngsdalsá gegnt Túngu. Þá er Guðrún Ósvífrs dóttir var 15 vetra, var hún gipt þeim manni er hèt Þorvaldr; hann var auðigr maðr; hann bjó í Garpsdal [2]) í Króksfirði [3]). Þorvaldr var son Haldórs goða. Guðrún varð honum lítt unnandi ok skildi við hann. Guðrún giptist Þórði syni Glúms Geirasonar; hann var kendr við moður sina, þvíat hún lifði lengr enn Glúmr; ok var hann kallaðr Þórðr Íngunn-

[1]) *vantar í C.* [2]) *þannig C.* garsdal, *A.* [3]) Krossfirði, *C.*

vænti ek at þetta fari betr enn þèr segir hugr um. Hèlt Kjartan [1]) teknum hætti um ferðir sínar til Lauga. Bolli fór jafnan með honum.

Frá Víðdælum.

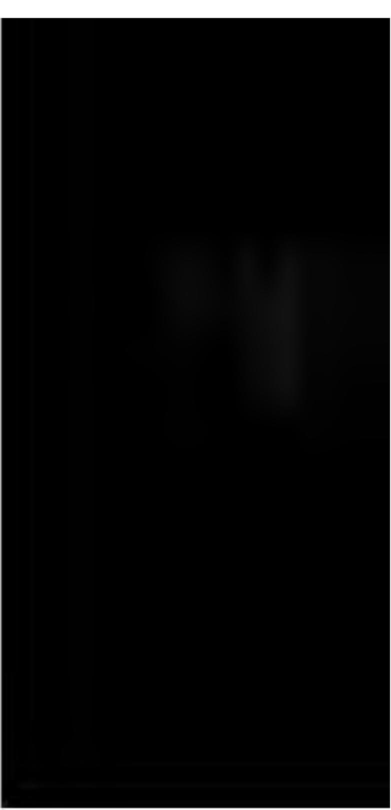
158. Ásgeirr hèt maðr ok var kallaðr æðikollr, hann bjó at Ásgeirsá í Víðidal; [hann var son Auðunar skökuls, er furstr kom sinna kynsmanna til Íslands ok nam Víðidal. Auðun skökull var Bjarnar son; Björn var son Hundasteinars [2]) jarls á Englandi ok Ólofar dóttur Ragnars loðbrókar. Annarr son Auðunar skökuls var Þorgrímr hærukollr, faðir Ásmundar, föður Grettis. Dóttir Auðunar skökuls hèt Þóra; hún var móðir Halls, föður Úlfhildar, móður Ástu er átti Haraldr konúngr grænski; þeirra son var Ólafr konúngr hinn helgi. Ásgeirr Auðunarson átti Jórunni dóttur Íngimundar ens gamla; þeirra son hèt Auðun, faðir Ásgeirs, föður Auðunar, föður Egils er atti Úlfeiði [3]), dóttur Eyólfs hins halta, Guðmundarsonar hins ríka. Son þeirra Egils ok Ulfeiðar [4]) var Eyólfr, er veginn var á alþíngi; hann var faðir Orms kàpalíns Thorláks biskups. Annarr son Ásgeirs æðikolls hèt Þorvaldr, faðir Davllu, er átt hafði Ísleifr biskup; þeirra son var Gizur biskup; hinn þriði son Ásgeirs hèt Kálfr; hann var í þenna tíma í kaupferðum, ok þótti enn nýtazti fardrengr. Þuríðr

[1]) *þannig* C. Bolli, *A.* [2]) Auðun skökull hèt maðr, hann var þá gamall maðr, son Bjarnar, Hundasonar, Steinarssonar, *C.* [3]) Hallfriði, *C.* [4]) Úlfhildar, C.

gerðu þeir Kálfr fèlag; skyldi Kjartan kominn til skips þá er 10 vikur ero af sumri. Reið Kjartan þá vestr til Dala, ok þá góðar gjafar af Þorsteini frænda sínum. En er hann kom heim ok sagði föþur sínum þessa ráðabreytni, þá svarar Ólafr: skjótt hefir þú þessu ráðit, frændi! en engi brigð mun ek hèr á gera; litlu síðarr reið Kjartan til Lauga, ok sagði Guðrúnu, at hann ætlaði utan; hún kvað hann hafa [gjört þessu bráðráðit [1]); hafði hún þar um nökkur orð fleiri þau er Kjartan mætti skilja, at hún lèt sèr at þessu ógetit [1]). Kjartan mælti: ef þèr mislíkar þetta, þá skal ek svâ gera annann lut at þèr þikki vel. Hún svarar: efn þú þetta, þvíat ek man brátt yfir því lýsa. Kjartan bað hana svâ gera. Guðrún mælti: ek vil fara utan með þèr í sumar, ok hefir þú yfirbætt við mik um þetta bráðræði, þvíat ekki ann ek Íslandi. Kjartan mælti: þetta má eigi vera, þvíat bræðr þínir ero úráðnir en faðir þinn gamall, ok ero þeir allri forsjá sviptir, ef þú ferr af landi brott, en bíð þú mín 3 vetr svâ at þú giptist eigi. Guðrún kvaðst honum mundo engu heita um þat. Skildu þau við þat, at sinn veg þótti hvâru. Reið Kjartan þá heim í Hjarðarholt, ok hèlt á búnaði sínum. Ólafr páe reið til þíngs um sumarit. Reið Kjartan með föður sínum vestan or Dölum ok skildust í Norðrárdal. Reið Kjartan þá til skips við 10da mann; var Bolli frændi

[1]) skjótt þessu raðit, C. [2]) lítt getit, C.

Sundleikar framdir á ánni Nið.

160. Ólafr konúngr var þar þá [1]) ok hafði fjölda manns; lèt hann þar framflytja starfa mikinn, þvíat hann lèt þar setja kaupstað í Níþarósi, ok húsa konúngs garð upp frá Skipakróki. Þar lèt hann ok reisa kirkju um haustit. Konúngr lèt margar tóptir til garða [2]) þar á árbakkanum, ok gaf síðan þeim mönnum sem honum sýndist, ok sèr vildo láta hús gera. Þat var um haustið einn góðan veðrdag, at menn fóro or bænum til sunds á ána Níð. Þat sá þeir Íslendíngarnir. Kjartan mælti at þeir mundi gánga til at sjá sundsíþróttir bæjarmanna; þeir gerðo svå, ok sá um daginn at þar lèk einn maðr á sundi lángt umfram alla aðra þá er þar voro. Þá mælti Kjartan til Hallfreðar Ottarssonar: vill þú gánga til at reyna sund við þenna mann? Hallfreðr svarar: þat ferr fjarri, þvíat þar er sá maðr er ek ætla [í engum lut at jafnbjóða [3]). Þá ræddi Kjartan við Bolla frænda sinn, ef hann vildi freista sunds við bæjarmanninn; hann svarar: ekki ætla ek þat mitt færi. Kjartan mælti: eigi veit ek hvar nú kemr fram kapp ykkart; skal ek þá til ef hvårgi ykkarr þorir. Gekk hann þá at ánni fram þar gagnvart sem menn voro á sundi. Kjartan var í skarlats kurtli rauðum; hann kastar klæðum, fleygir sèr síðan út á ána; lagðist hann at þeim manni

[1]) í bænum *bætir við* C, í Níðarósi, *S.* [2]) þ*annig* C, *S*, gerða, *A.* [3]) ígegnum kominn vera þessa list, C.

gekk á brottu berkyrtlaðr. Konúngr var þá ok klæddr, hann kallaði á Kjartan ok bað hann eigi svâ skjótt gánga. Kjartan veik aptr, ok þó heldr seint; konúngr tók þá skikkjuna af herðum sèr ok mælti: eigi skaltu yfirhafnarlauss gánga til þinna fèlaga, svâ sæmiligr maðr ok hamíngjusamligr sem þú ert, ok vil ek gefa þèr skikkju þessa; vil ek ok at þú takir þat, sem við höfum við ázt í dag, sem ek man gera, fyrir gleði ok gaman, þvíat ek vænti at fáir menn kalli þèr at minni ment í sundförum, þó at ek gángi þar um til jafns við þik. Kjartan þakkaði konúngi gjöfina, gekk hann síðan til manna sinna ok sýndi þeim skikkjuna; var þat enn bezti gripr. Íslendíngar lètu illa yfir er hann hafði þegit skikkjuna; þótti þeim [1]) hafa í því gengit á vald konúngs ok undir hans vináttu. Veðráttu gerði harða er haustaði, voro frost mikil ok kuldar; þá sögðo heiðíngjar at þat var eigi undarligt þó at veðrátta lèti illa; sögðu guðin reið vorðin konúnginum furst at upphafi, ok þar út í frá öllum þeim er þat siðaskipti höfðo tekit, sem hann boðaði. Litlu síðarr batnaði veðrátta; kom þá margt fólk til bæjarins af nærstum hèraðum; var þat fólk flest heiðit. Íslendíngar höfðo ráðit sèr herbergi í bænum til vetrsetu allir samt; var Kjartan mjök fyrir þeim.

Samtal Ólafs konúngs ok Kjartans.

161. Einn dag átti konúngr þíng út á Eyr-

[1]) hann *bætir við C.*

[redacted]

sá kostr miklu betri, ef ek vissi vísan bana minn, at vinna áðr nökkut til frægðar, þat er lengi mætti uppi vera. Bolli mælti: hvat viltu nú, frændi! láta athafast. Kjartan svarar: þat mân ek skjótt segja þèr; ef konúngr vill halda á trúboði þessu við oss sem við aðra menn, þá sýnast mèr 2 kostir fyrir höndum ok þó újafnir; sá annarr at gánga glaðliga undir allan hans boðskap ok láta engra pyndínga viðþurfa; hinn er kostr annarr, ef konúngr er ráðinn í at veita oss afarkosti, at brenna hann inni. Bolli svarar: eigi kalla ek þetta lítilmannligt, en eigi mân þetta framgengt verða at því er ek hygg, þvíat konúngr mun vera giptudrjúgr ok hamíngjumikill, ok hefir á sèr styrk varðhöld bæði nótt ok dag. Kjartan mælti: svâ sè ek fara at flestum bilar áræðit, þó at góðir karlmenn sè; mælta ek þetta ok meirr til raunar við yðr enn ek vili þess eggja yðr af alvöro. Bolli kvað þat vant at sjá hverjum hugar þyrfti at frýja. Þá tóko margir undir, at þetta væri þarfleysu tal mikit. Fóro þá njósnarmenn aptr til konúngs ok sögðo honum alt þeirra tal. Um morgininn eptir er sagt at konúngr vill eiga þíng, ok lèt til bjóða öllum Íslendíngum. En er þíngit var sett, stóð konúngr upp ok talaði; þakkaði hann öllum mönnum þángatkvâmu þeim er hans vinir vildi vera ok við trú vildi taka; veik hann þá ræðunni til Íslendínga ok spurr ef þeir vildi trúa á sannan guð ok láta skírast; þeir tóko ekki

[redacted]

tan! hafir betra sið er þú siglir af Noregi enn þá er þú komt higat; farit nú allir í friði ok griðum, hvert er þèr vilit af þessum fundi; skal ek ekki pynda yðr til kristni at sinni, þvíat lifandi guð himnakonúngr þiggr sjálfráða ok viljanliga þjónostu, en engi maðr kemst nauðigr til hans dýrðar. Var góðr rómr gerr at máli konúngs ok mest af kristnum mönnum. En Íslendíngar mæltu við Kjartan, at hann svari slíku sem hann vildi. Þá mælti Kjartan: mikla þökk kunnu vèr allir Íslendíngarnir yðr, herra! fyrir þat er þèr gefit oss góðan frið; er þat ok vænazt, at svâ fáit þèr teygt oss til hlýðni við yðr, at þèr farit at með lítillæti ok linleik ok gefit oss upp stórsakir þar sem vèr erum á yðru valdi, svâ at þèr megit gera slíkt af vâru ráði [1]) sem yðr líkar; nú er ek eigi svâ heimskr maðr at ek kennumst eigi við at ek hefir talat illa; hafa Íslendíngar frændr vârir verit lengi úvægnir bæði í orðum ok verkum; þat er ok forn málsháttr með oss sem opt reynist, at avl er annarr maðr, talar maðrinn þat opt hvatskeytliga [2]) við drykkinn sem hann vill með engu móti framfara, þá er skynsemdar geymsla kemr til hans. Nú mun hèr fara með okkr, herra! sem mælt er, at jafnan vægir hinn vitrari; en siðaskipti vort fèlaga er á þann hátt, at vera má at mæli þat nökkurir norrænir menn, at oss Íslendíngum

[1]) máli, *C*; efni, *S*. [2]) hvatvísliga, *C*. *F*.

8 fylkna þíng á Frostu. En bændr snèru þíngboði í herör ok stefndo saman þegn ok þræl um allan Þrándheim; en er konúngr kom til þíngs, þá var þar kominn bónda múgrinn með alvæpni. En er þíngit var sett, taldi konúngr trú fyrir bóndum; hann hafði litla hríð talat, þá æptu bændr ok báðu hann þegja, ella munu vèr, segja þeir, veita þèr atgaungu hèr þegar á þínginu, ok drepa þik, eðr reka af landi brott; þenna kost gerðu vèr Hákoni konúngi Aðalsteinsfóstra, þá er hann bauð oss slík boð; skipaðist hann vel við, ok sömdum vèr sáttmál vâr ímillum, ok hèldo hvârir vel við aðra. Nú virðu vèr þik eigi meira enn hann, ok man þèr sá hinn bezti kostr, at gera eptir dæmum þess hins góða höfðíngja. En er Ólafr konúngr sá æði bónda, ok þat með at þeir höfðo her mikinn, svâ at ekki mátti viðstanda, þá veik hann til samþykkis við bændr ræðu sinni ok segir svâ: ekki vil ek halda stríð við bændr, þvíat ek er minnigr hversu þèr, Þrændir! settut vel á stofn við mik, tókut mik til konúngs yðr úkunnan mann, ok hófut mik til ríkis yfir land þetta; nú vil ek eigi vera svâ úsannsærr at ömbuna slíkt illu, en þá væri svâ, ef ek vildi hèr nú berjast við yðr, ok gerði hvârir avðrum svâ mikit mannspell, at seint eðr eigi biði bætr. Nú vil ek hitt ráð upptaka sem oss gegnir betr, at vèr hafim ok haldim vel vâr ímillum alla þá sætt, er í furstu var sett

algjör ok búin at jólum; ætlaði konúngr ok biskup at þar skyldi veita í jólatíðir í kirkjunni. Atfángadag jóla mælti Kjartan til sinna manna, at þeir mundi standa upp um nóttina, ok gánga svâ nærr kirkjunni, at þeir mætti sjá ok heyra atferli kristinna manna, hversu þeir flytti fram sín fræði ok þjónosto við sinn guð. Margir tóko vel undir, ok sögðu at þat mundi vera skemtan mikil; gengu þeir til kirkju um nóttina Kjartan ok Bolli; þar var ok í för Hallfreðr Óttarsson ok margt annarra íslenzkra manna; heyrðu þeir þar klokkna hljóð ok fagran saung, er þar var framfluttr, ok kendo sætan reykelsis ilm. Gengu Íslendíngar eigi furr heim til sinna herbergja enn um daginn eptir hámessu. Tókst þá umræða mikil, hverso þeim virðist siðferði ok athæfi kristinna manna; lètu menn þar allmisjafnt yfir. Síðan var Kjartan eptirspurðr hverja virðíng hann vildi á hafa framferði kristinna manna. Kjartan svarar: þat berr stórum [1]), hversu mèr þókknast vel þeirra athæfi, því heldr sem mèr kynnist meirr; ok jafnan hefir mèr litizt merkiliga á konúnginn, en nú í dag sýndist mèr hans yfirbragð frá því ágætligt sem furr, svâ at ek ætla þá betr hafa, er honum hlýðnazt ok veita góðviljaða þjónosto; ok er þat sannast at segja, at ek ætla þar við liggja öll vor málskipti ok hamíngju, at vèr trúim á þann guð sem hann boðar; nú dvelr mik engi lutr, er ek geng eigi

[1]) þannig allir.

þèr fèlagar hafit talat ígær; hefir þú nú, Kjartan! sannat orðskvið vârn kristinna manna: at hátíðir ero til heilla beztar. Sömðu þeir konúngr þetta sáttmál sín ímilli; var þá Kjartan skírðr ok Bolli frændi hans ok öll þeirra skipshöfn; hafði Ólafr konúngr Kjartan ok Bolla í jólaboði síno, ok var hann allkærr til þeirra; þat er sögn flestra manna, at þann dag gerðist Kjartan handgenginn Ólafi konúngi, er þeir Bolli fóro or hvítavâðum.

Hallfreðr skáld skírðr.

165. Ólafr konúngr gekk einn dag um stræti; en nökkurir menn gengu imóti honum. Sá fagnaði konúngi er furstr gekk; konúngr spurr þann mann at nafni; hann nefndist Hallfreyðr; konúngr mælti: ert þú skáldit? hann svarar: kann ek at yrkja. Konúngr mælti: þú munt vilja trúa á sannan guð, en kasta forneskju ok illum átrúnaði; þú ert maðr sköruligr ok einarðligr ok er þèr einsætt at þjóna eigi lengr fjanda. Hallfreðr svarar: vel getr þú umtalat, konúngr! en eigi mun ek láta kauplaust skírast. Konúngr mælti: hvat er til mælt? Þat, sagði Hallfreðr, at þú, konúngr! sjálfr veitir mèr guðsifjar; af engum manni öðrum vil ek þat embætti þiggja. Konúngr segir, at hann vill þat til vinna; var þá Hallfreðr skírðr ok allir hans skipverjar, hèlt Ólafr konúngr Hallfreði undir skírn; þess getr Hallfreðr í einni drápu, er hann orti um Ólaf konúng:

ásamt með oss, at vèr skyldim finnast inn á Mærinni ok gera þar blót mikit. Nú er þat öllum mönnum kunnigt at ek hefir guðin í marga staði svívirdt ok mínkat þeirra rètt, brotit líkneskjur þeirra, brent hof ok hörga ok alla vega eydt þeirra átrúnaði; fyrir því veit ek at mikils man viðþurfva at gera þeim til þæginda til þess, at þau vili þiggja mína þjónosto, ok snúa frá mèr sína grimmu reiði, ok láti mik halda mínu ríki ok sæmd. Nú ef skal til blóta hverfa ok líknast við guðin, þá vil ek gera láta hit mesta blót þat er mönnum er tídt; skal eigi til þess velja þræla eðr illmenni, heldr skal til þess velja at offra þeim ok fórnfæra hina ágætuztu menn ok ríka bændr; nefni ek þar til Orm lyrgju af Meðalhúsum, Styrkár af Gimsum, Kár af Grýtíngi, Ásbjörn Þorbergsson af Örnesi, Orm af Lyxu, Haldór af Skerðíngssteðju. Nú ero þessir allir hèr viðstaddir. En síðan skal til nefna aðra 6 þá er æðstir ero ok mest virðir af Innþrændum; skal þeim mönnum öllum blóta til árs ok friðar. En fyrir því at bráð nauðsyn beiðir at vèr mýkim nökkut, þó at eigi mjök at sinni, reiðihugi ok heipt guðanna, er lengi hefir harðnat ok aukizt oss ígegn af margföldum vorum mótgerðum við þau ok úvingjarnligum framferðum; en þat í annann stað man yðr allannt til vera, at taka af þeim ömbun yðvarrar þjónusto, þat er at samlagast um síð þeirra fagnaði ok fèlagskap, er þèr hafit svâ lengi til stundat

þeir er þar voro komnir, játaðu at trúa á sannan guð ok báðu konúng griða. Síðan voro þeir allir skírðir, ok veittu konúngi svardaga til þess at halda rètta trú, en leggja niðr blótskap allan; hafði konúngr þessa menn alla í boði síno þar til er þeir fengo honum í gislíng sono sína eðr bræðr eðr aðra náfrændr.

Kristni boðut Þrændum á Mærinni.

166. Ólafr konúngr fór með liði síno eptir jólin inn í Þrándheim; þar var ok í för með honum Kjartan ok Bolli ok Hallfreðr Óttarsson [1]) ok margir íslenzkir menn [2]), hafði konúngr mikit lið ok frídt. En er hann kom inn á Mæri, þá voro þar fyrir höfþíngjar Þrænda allir þeir er þá stóðu mest ímót kristninni, ok höfðo þar með sèr alla stórbændr, þá er furr höfðo vanir verit at halda upp blótum í þeim stað; var þar saman komit allmikit fjölmenni, ok eptir því sem furr hafði samit verit á Frostuþíngi, lèt konúngr krefja þíngs, ok gengu hvârirtveggju með alvæpni á þíngit. Var þá í furstu hark ok háreysti, en er sjötlaðist [3]) ok hljóð fèkkst, bauð Ólafr konúngr bóndum kristni sem furr. Járnskeggi svarar enn máli konúngs af hendi bónda sem furr, ok mælti svâ: enn er samt sem furr, konúngr! at vèr bændrnir viljum eigi, at þú brjótir lög á oss; er þat vili allra vor at þú, konúngr! blótir sem aðrir konúngar hafa gert hèr í landi fyrir þèr ok svâ aðrir

[1]) skáld *F, S.* [2]) þeir er þá voro nýskírðir *bæta við F, S.* [3]) setnaðe *F, S.*

hraut af stallanum ok brotnaði; hljópu þá til konúngs menn þeir er inn höfðo gengit, ok sviptu ofan öllum goðunum af stallonum. En meðan þeir voro inni, þá var Járnskeggi drepinn úti fyrir durunum hofsins af konúngsmönnum. En er konúngr kom út til liðs síns, bað hann alt fólk setjast, ok er svâ var gert, stóð konúngr ok litaðist um; síðan tók hann svâ til máls: hèr er margr maðr saman kominn, ok væri vel ef hverr yðvarr bóndanna væri sèr ok aðrum svâ heilráðr sem hreystiligr at sjá; enn svâ sem þessi fundr er fjölmennr, þá var enn fleira á Frostoþíngi; bauð ek yðr þá sem nú siðaskipti ok átrúnaðar, at þèr skyldut neita djöfli ok leggja niðr alla hans þjónosto ok skurðgoða blót, en trúa á sannan guð, skapara allra luta, ok honum þjóna með hreinu hjarta; hafði ek þar lítt hafit mitt eyrendi, áðr þèr gerðut þar at hark ok háreysti, fengut til síðan einn af yðru liði at flytja ímót fjandans erendi; sleit svâ því þíngi, at vèr lögðum hèr stefnu með oss á Mærinni. Nú flutta ek fram þat sama erendi ok míns drottins boðskap öllum oss til hjálpar ok miskunar, ef þèr vildit vel undir víkjast; en þér ok yðvarr formælandi vârut nú alt djarfari ok fram hvassari í mótmælum enn furr; buðut þèr mèr nú sem furr at hverfa til blóta með yðr, tókut þèr þar til [1]) Hákon Aðalsteinsfóstra, at mèr mundi eigi duga, nema ek gerði eptir hans dæmum. Hákon konúngr var maðr fagr ok fríðr,

[1]) þannig A, F, S.

[redacted]

um hafði gert ok gefit svâ marga góða luti, sem áðr er tínt ok talt; en hitt var miklu herfiligra at gerast svâ mikill ættleri ok skræfva [1]) at vilja ekki aptr hverfa til sanninda, heldr samdi hann síðan sætt við þá er hann sviku frá guði, þvíat aldri hefði hans faðir svâ gert. Haraldr konúngr var heiðinn ok vissi ekki til guðs, ok lèt hann drepa þá menn alla, er hann vissi at rammaztir voro í fjölkýngi ok fjandans þjónostu; finnst þat ok í hans orðum, at hann hafði vænt sèr nökkurs trausts af þeim, sem hann hafði skapat, þó at hann hefði eigi fulla vissu af, hverr sá guð var. En þar sem þèr vikut til Hákonar jarls, þá mátti hann heldr kalla hervíkíng enn höfðíngja, þvíat hann hafði til þess burði at vera jarl yfir ættleifð sinni, en hann drap höfðíngja þá, er rèttbornir voro til lands þessa ok hann átti undir at þjóna, suma með bardaga, suma með undirhyggju ok svikum, en tók ríkit undir sik. Hann tók skírn, þó at nauðigr, í Danmerk at boði Haralds konúngs Gormssonar, ok allir hans menn er þar voro, ok hèt því með svardaga Haraldi konúngi, at láta kristna alt fólk í Noregi; en áðr hann fór or Danmerk, sendi hann frá sèr aptr til konúngs alla þá kennimenn ok klerka, sem Haraldr konúngr hafði fengit honum, ok gerðist enn rammazti guðníðíngr, því öllu verri enn Hákon konúngr, at jarl dró ekki til aptrhvarfs utan eiginlig illska með fjandans

[1]) ættarspillir ok skemdarfull skræfa, *F*, *S*.

þá lèt konúngr skíra þat fólk alt er þar var áðr úskírdt, ok tók gisla af bóndum til þess at þeir skyldo halda kristni sína. Síðan lèt konúngr sína menn fara með lærðum mönnum um öll fylki í Þrándheimi; mæltu þá engir ímót kristni, ok var alt fólk skírdt í Þrændalögum; fór Ólafr konúngr með lið sitt út til Níðaróss ok settist þar. En bændr fluttu lík Járnskeggja út á Yrjar, ok liggr hann í austrátt í Skeggjahaugi.

Skilnaðr Ólafs konúngs ok Guðrúnar.

168. Ólafr konúngr gerði stefnulag frændum Járnskeggja, ok bauð þeim bætr fyrir víg hans; voro þar margir menn göfgir til andsvara ok eptirmáls. Járnskeggi átti eina dóttur, er Guðrún hèt; þat kom at lyktum í sáttmál Ólafs konúngs ok frænda Járnskeggja, at Ólafr konúngr skyldi fá Guðrúnar. En er brudlaupsstefna kom, þá gengu þau konúngr ok Guðrún í eina rekkju; en þegar [hina furstu nótt þá er þau lágu bæði samt [1]), ok Guðrún ætlaði at konúngr mundi sofnaðr, þá brá Guðrún knífi ok ætlaði at leggja [á honum [2]). En konúngr vakði ok varð þegar varr við, greip hann af henni knífinn, ok stóð upp or sænginni; gekk hann til manna sinna ok segir þeim um hvat leika var. Guðrún tók ok klæði sín ok allir þeir menn er henni höfðo þángat fylgt, ok fóro

[1]) þau komu undir eina blæju, C. [2]) at konúnginum, S. konúnginn, F.

vandræða skáld ert þú við at eiga, ok skal hlýða kvæði þínu. Hallfreðr flutti kvæðit sköruliga; var þat drápa; en er lokit var, mælti konúngr: þetta er gott kvæði ok vel ort; viltu nú gerast minn maðr ok vera með mèr? Hallfreðr svarar: ek var furr hirðmaðr Hákonar jarls; nú mun ek ekki gerast þèr handgenginn ok engum öðrum höfðíngja, nema þú heitir mèr því, at mik hendi enga þá luti, er þú segir mik þèr afhendan, eðr rekir mik frá þèr. Konúngr svarar: þannig er bragð á þèr, at þú [mundir fás svífast ok láta þèr margt sóma.[1]), gánga ok þær sögur heldr frá lyndi þínu, at mèr þikkir eigi örvænt, at þú farir nökkurum þeim lutum fram, er ek vil fur engan mun við sæma. Hallfreðr svarar: þar fæ ek skjótt ráð til; drep þú mik þá! Konúngr mælti: víst ert þú vandræða skáld, en minn maðr skaltu þó vera. [En er samt um viðrnefnit, segir Hallfreðr[2]); hvat gefr þú mèr at nafnfesti, ef ek skal vandræðaskáld heita. Konúngr svarar: sè ek at þetta vill þú kenníngarnafn eiga, ok þigg hèr af mèr sverð heldr frídt, en vandi mikill man þèr á þikkja, þvíat engi skal umgjörðin fylgja, ok varðveit svâ 3 nætr ok 3 daga at engum manni verði mein at. Þá kvað Hallfreðr:

[1]) mundir fátt láta ógjört þat er þèr kemr í hug, *C.* [2]) ok hafa samt, viðrnefnit. Hallfreðr svarar, *S*, *F*.

legg ek [á frumver [1]) Friggjar
fjón, þvíat Kristi þjónum.

Konúngr mælti: helzti mikinn hug leggr þú á at lofa guðin, ok er þat illa virðanda fyrir þèr; [þá kvað Hallfreðr enn:

Höfnum holða reifnir [2])
hrafnblóts goða nafni
þess er öl við lof lýða
lóm í [3]) heiðnum dómi.

Enn mælti konúngr: ekki bætist um, ok er slíkt verra enn eigi gert, ok kveð þú nú vísu til yfirbóta [4])! Hallfreðr kvað:

Mèr skyli [5]) Freyr ok Freyja
fjarð let [6]) ek af dul Njarðar [7])
líknist gravm við grimni [8])
gramr ok [Þórr enn rammi [9]);
Krist vil ek allrar ástar
erumk leið sonar reiði
vald á frægt und foldar
feðr ein ok guð kveðja.

Konúngr svarar: slíkt er betra enn eigi kveðit, ok yrk enn aðra vísu! Hallfreðr kvað:

Sás [10]) með sygna ræsi
siðr at blót ero kviðjut
verðum flest at forðast
forn haldin skavp Norna;

---

1) fá born við, C. 2) hæfum havlda ræfir, C. 3) er, C. 4) *þetta frá merkinu* ([) *vantar í S.* 5) skili, C; skal, S. 6) læt, C; leit, S. 7) mærðar, C. 8) grimri, C. 9) þór enn ramma, C. 10) Sá er, C, F, S.

svâ ætla at bleðja [1]) hirðina, segir Kálfr, ok er eigi víst hvârt hann hlífir höfðinu, ef hann kemst í færi um; rægði Kálfr ok þeir fèlagar Hallfreð á alla vega sem mest, þar til er konúngr bað þá drepa hann um daginn eptir. Kálfr var við þat glaðr; varðveittu þeir Hallfreð í járnum um nóttina, en leiddu hann út um morgininn ok ætlaðu at drepa. Þá mælti Hallfreðr: er sá dauðr er ek vann á; þeir sögðo svâ vera; Hallfreðr svarar: þá man yðr þat makligt þikkja at ek deyi [2]); en hvar er Ólafr konúngr? hvat mun þik þat varða, segir Kálfr; dæmt hefir hann þik nú til dauða. Hallfreðr mælti: ef nökkurir menn ero hèr nærr staddir, þeir er ek hafi vel til gert, þá launi þeir mèr þat nú svâ, at þeir láti leiða mik þar nærr sem konúngrinn er; vil ek þakka honum hirðvist. Þá kom þat fram sem mælt er, at hverr á sèr vin með úvinum; voro þeir menn þar, er við-kannaðust at Hallfreðr hafði til góðs við gjört, ok leiddu hann þaðan skamt frá því er Ólafr konúngr var úti staddr ok hirðbiskup hans Sigurðr. En er Hallfreðr kom nærri þeim, mælti hann til konúngs: minnizt þèr nú þess, herra! at þèr hafit mèr því heitit at segja mik yðr aldri afhendan, ok verðit eigi heitrofi við mik, ella man nú skemri verða vor samvist enn ek vildi at væri; sá er annarr lutr til at telja, at þú ert guðfaðir minn. Biskup mælti: fyrir guðs sakir, herra! látit manninn njóta slíkra luta svâ stórra ok góð-

[1]) velja, *S.* [2]) deyja, *S.*

jarðarmens ef yrði
umgjörð at því sverði.

Konúngr þakkaði honum vísuna, ok segir honum mikla íþrótt í skáldskap sínum, ok gaf honum þá umgerð at sverðinu mjök vandaða, ok mælti: nú skulum við vera sáttir; ok þó at þik hendi víti, at þú komir eigi til borðs eðr kirkju sem aðrir menn, eðr annat slíkt, þá skal þér uppgefa frammarr enn flestum avðrum. Hann þakkaði konúngi mjúkliga sinn blíðskap.

Hallfreðr sendr til Þorleifs spaka.

172. Einn dag litlu síðarr bar svâ til, at konúngr spurði, hvar Hallfreðr skáld væri. Kálfr svarar: hann mun nú hafa vanda sinn ok blóta á laun; er þat til marks at hann hefir í púngi sínum líkneski Þórs af tavnn gert; ok ert þú, konúngr! ofmjök dulinn at honum ok færr hann eigi sannreyndan. Konúngr lèt Hallfreð þegar kalla til sín; ok er hann kom, mælti konúngr: ertu, Hallfreðr! sannr at því, sem þèr er kent, at þú hafir líkneski Þórs í púngi þínum, ok blótir. Hallfreðr svarar: eigi er ek þessa valdr, herra! er hèr skjót raun til; skal nú í staðransaka púng minn; hefir ek nú ekki undanbragð mátt hafa, þó at ek vildi, þvíat mik varði eigi þessa áburðar; var hann þá rannsakaðr ok fanst engi sá lutr í vitum [1]) hans, at til þess væri líkligr sem Kálfr hafði sagt á hann. Þá mælti Hallfreðr til Kálfs: þetta er sannliga dauða róg; skal þèr ok

[1]) þannig A, S.

karls gervi, ok lèt breyta sem mest ásjónu sinni, hann lèt leggja lit í augu sèr, en snèri um [1]) hvörmunum, ok lèt ríða leiri ok kolum í andlit sèr; hann gerði sèr mikit skegg ok lèt þat líma við havku sèr ok kjálka; var hann þá með öllu úkenniligr ok gamaligr. Síðan lagði hann á bak sèr [tavtrą bagga [2]) lángvaxinn, ok var þar í sverðit konúngs nautr. Gekk Hallfreðr svâ búinn heim á bæinn snimma dags. Þorleifr var því vanr, sem mjök var fornmennis háttr, at sitja laungum úti á haugi einum eigi lángt fra bænum, ok svâ bar nú at móti er Hallfreðr kom. Hallfreðr gekk at hauginum; fór hann heldr seint ok stumraði mjök, hafði karl þröngð mikla, ok hrækði mjök í skeggit; rengði til augun þó at úskygn væri, ef hann sæi nökkut manna úti; en er hann kom at hauginum, heilsaði Þorleifr honum ok spurði hvat manna hann væri; hann svarar: ek er einn gamall maðr fátækr sem sjá má, hrumr af vâsi ok nú mest af kuldum, er ek hefi rekizt úti á skógum í allan vetr; varð ek fyrir mönnum Ólafs konúngs snimma á hausti norðr í Þrándheimi; var ek færðr konúngi, ok vilde hann brjóta mik til kristni, en ek hljópumst í brottu leyniliga, ok drap ek áðr einn konúngs mann. Nú hefir mik ángrat síþan húngr ok frost, er ek hefir farit huldu höfði, en ek mundi enn brátt hressast, ef mèr væri við hjúkat; hefi ek því híngat leitat, at mèr er sagt, at þú sèr góðr drengr ok

[1]) út S. [2]) næfra bagga S, törra næfra bagga, F.

koma þèr síðan at liði, ef svâ berr til, þvíat vera kann, at einn tíma þurfir þú fultíngs manna. Hallfreðr svarar: þat geri ek fur engan mun, at þiggja af þèr gjafar eðr góðgripi til þess at brjóta konúngs boðskap hèr um; heldr mun ek þat með öllu á mik taka, at gefa þèr kauplaust annat augat. Þorleifr þakkaði honum auga gjöfina, ok skildu at því. Fór Hallfreðr til sinna manna í skóginn, ok varð þar fagnafundr með þeim; en Þorleifr gekk heim til bæjar síns, ok sagði engum manni áverkann furr enn Hallfreðr var allr í brotto. Þeir Hallfreðr riðu leið sína, ok komo þar um farinn veg sem Kálfr átti bú; hann var úti á akri at sá korni sínu. Þá mælti Hallfreðr: nú berr vel til, ok skal drepa Kálf illmenni. Jósteinn svarar: gjörum þat eigi at blanda svâ úgiptu við auðnu. Hallfreðr svarar: eigi skiptir þá at havguðu [1]) til; góðr drengr er meiddr, en vèr látum mannskræfu þessa lifa; ok eigi nenni ek því, at marka hann eigi at minnsta kosti; ljóp Hallfreðr þá af baki, ok greip Kálf höndum, ok stakk or honum annat augat. Kálfr þoldi illa meiðslin ok bar sik lítt. Hallfreðr mælti: nú sýnir þú enn á þèr greyskapinn; var ok þess von, at mikit mundi skilja hreysti ok drengskap með ykkr Þorleifi spaka. Riðu þeir Hallfreðr þá leið sína þar til er þeir fundu konúng. Konúngr fagnaði þeim ok spurði tíðinda. Hallfreðr segir, at hann hafi blindat Þorleif. Konúngr mælti:

[1]) havgum *S*, hogum *F*.

systir Vígaglúms; hún var gipt Steingrími í Sigluvík. Þorvaldr hèt son þeirra, er kallaðr var tasaldi. Sá maðr hafði vaxit upp með Vígaglúmi, er hèt Ögmundr, hann var Rafnsson; Rafn var þá auðigr maðr ok bjó norðr í Skagafirði; hann hafði verit þræll Glúms ok Ástríðar móður hans, ok hafði Glúmr gefit honum frelsi, ok var Rafn hans leysíngi. Móðir Ögmundar var [guðdæla ættar [1]) ok er hún eigi nefnd; hún var skyld Vígaglúmi at frændsemi. Ögmundr var fríðr maðr sýnum, mikill maðr ok gjörviligr; hafði hann gott yfirlæti af Glúmi frænda sínum. Glúmr var þá hníginn á efra aldr, ok bjó at Þverbrekku í Öxnadal, er Ögmundr, frændi hans, var roskinn; en Vígfús, sonr Glúms, var þá með Hákoni jarli í Noregi. Á einu vâri sagði Ögmundr Glúmi, at hann fýstist utanferðar; vildi ek, segir hann, kaupa mèr skip at Gásum, vil ek þar til kosta fjár föður míns er nógt er til, en hafa af þèr ásjá ok orða fultíng. Glúmr svarar: margir fara þeir utan er ekki ero mannvænligri enn þú ert at sjá; nú þætti mèr miklu skipta, at þú fengir heldr af förinni sæmd ok mannvirðíng enn mikit fè, ef eigi er hvârstveggja kostr. Keypti Glúmr honum skip at norænum mönnum; ok bjó Ögmundr ferð sína ok [2]) mikinn fjárlut, er faðir hans fèkk honum; skyldi Ögmundr vera forráðandi skips þess ok manna; voro þar á fáir menn aðrir enn íslenzkir, þeir er ekki höfðo

[1]) *óljóst í S. ok C. en vantar í F.* [2]) við, *S.*

[redacted]

ir þik hvârki til hreysti nè harðfengi at gera þeim þvílíka skömm eðr meiri, hverir sem þeir ero. Þá svarar Vígfús Vígaglúmsson: þèr munut, herra! vilja taka sættir af mönnum þessum, ok haldi þeir lífi síno, ef þeir vilja leggja sitt mál á yðvarn dóm; nú mun ek fara at vita hvat manna þeir sè, ok leita um sættir, ef þess er kostr. Jarl svarar: mátt þú þat gera; en frekr get ek at þeim þikki lokarr [1]) minn til fègjalda um slík stórmál. Vígfús fór til kaupskipsins, ok kendi þar Ögmund frænda sinn, ok fagnaði honum vel, ok spurði tíþinda af Íslandi frá feðr sínum. Ögmundr sagði slíkt er hann spurði. Síðan mælti Vígfús: yðvart mál horfir til mikilla vandræða af tilfellum þessum; sagði Vígfús þá, hvat at var vorðit, ok svâ þat at Hákon jarl hafði seinliga tekit á sættargerð við þá; nú er þat mitt erendi híngat til þín, frændi! at biðja þik leggja á jarls dóm; en ek skal burja [2]) þitt mál sem ek kann, ok mun þá með nökkuru móti vel af hendi fara. Avgmundr svarar: þat eitt frètti ek af jarli þessum, at ekki legg ek alt mitt mál á hans dóm, ok einna sízt, ef hann heitr illu, þvíat þat mun hann efna; en eigi fyrirtek ek [3]), ef hann mælir lítilliga til. Vígfús svarar: á þat mættir þú líta, hvat þèr hæfir, þvíat þú átt við þann um, at þèr er ekki berandi hans reiði, ok

[1]) *þannig A, C, S, F.* [2]) flytja, *C, S, F.* [3]) at bæta þetta tilfelli, *bæta við C, S, F.*

[redacted]

Ok einn dag mælti Glúmr til hans: vita skaltu þat, Ögmundr! at ek kann þèr enga þökk fyrir stárfa þinn, ok undarligt þikkir mèr, hví þú ert svâ framgjarn eðr íhlutanarmikill um mál manna, þar sem engin dáð fylgir þèr, ok hefir herfvilig vorðit þín hin fursta ferð, svâ at ek vildi gjarna aldri sjá þik, er þú vildir verða sjálfum þèr at skömm ok brígðsli öllum frændum þínum ok bera æfinligt klækisnafn, at þora eigi at hefna þín. Ögmundr svarar: á þat mátt þú líta, frændi! hvat mèr gekk til, er hefndin fórst fur; mèr þótti mikit í hættu þar sem Vígfús var sonr þinn. Þar máttir þú, segir Glúmr, ekki fyrir sjá, er hann vildi eigi sjálfr, þætti mèr þat til vinnanda, at þit værit báðir dauðir, ok hefðir þú sýnt af þèr hugprýði um hefndina. Nú er þat annathvârt, at þú ert frá því þróttigr ok þolinn sem flestir menn aðrir, ok muntu sýna af þèr karlmennsku, þó at síðarr sè; þvíat í annann stað værir þú eigi [1]) svâ bleyðimannligr í bragði; ella ert þú með öllu ónýtr, ok verðr þat þá ríkara, sem verr gegnir, at opt verðr údrjúg til drengskaparins en ófrjálsa ættin; en ekki vil ek þik lengr hafa með mèr. Fór Ögmundr þá til föður síns. En er Ögmundr hafði verit 2 vetr á Íslandi, þá bjó hann skip sitt ok fèkk manna til, ok sigldi til Noregs, kom af hafi norðr við Þrándheim, ok hèlt inn á fjörðinn; hann lagði skipi síno síð dags undir Níðarhólm [2]).

[1]) en, *S.* [2]) Níðaróshólm, *F.*

Ögmundr! ok vel litan, er tvískiptr er; viltu selja mèr feldinn? Ögmundr svarar: eigi vil ek selja þèr feldinn; en ef þèr lízt vel á hann, þá vil ek gefa þèr. Gef þú manna heilstr, segir Gunnarr, ok vildi ek geta launat þèr þessa gjöf; en heklu þessa skaltu furst hafa, má vera at þèr verði at henni gagn. Gekk Gunnarr þá upp nökkro innarr í bæinn ok var í feldinum, en Ögmundr fór í hekluna. Hann mælti til manna sinna: nú skulut þit festa bátinn við [bakkann lítt þat [1]) at skutstafninum, svâ at eigi svífi frá meðan ek geng upp; en þit skulut sitja í rúmunum ok hafa búnar árar til róðrar. Síðan gekk Ögmundr upp í garðinn ok varð lítt við menn varr. Hann sá [2]) dyrr á einu herbergi, ok stóðu þar nökkurir menn við handlaugar, ok var einn mestr ok fríðastr sýnum; sá bar halt höfuðit, ok kendi Ögmundr at frásögn Gunnars, at þar mundi vera Hallvarðr. Gekk Ögmundr at durunum, ok þóttust allir þar kenna Gunnar helmíng, þeir er inni voro. Hann var heldr lágtalaðr, bað hann Hallvarð gánga út til sínum litla muni, þvíat ek á skylt ok skjótt erendi við þik, segir hann; snèri hann þá annann veg frá durunum ok brá sverðinu, er hann hafði í hendi. Gunnarr helmíngr var þar öllum mönnum málkunnigr, ok gekk Hallvarðr út einnsaman, en Ögmnndr hjó hann þegar banahögg, er hann

[1]) bryggjona, S. bátinn lítt að við bakkan, C. [2]) opnar *bæta við C, S.*

um kærr mjök. Var Sigurðr þar í bænum; en þegar hann varð varr við, at bróður hans var ætlaðr dauði, þá leitar hann af honum ok finnr hann; spurði Sigurðr, ef hann væri sannr verks þessa, er honum var kent. Gunnarr kvað þat fjarri vera. Sigurðr mælti: þat hafa menn þó fyrir satt, ok seg þú mèr, hvat þú veizt til um atburð þenna? Gunnarr svarar: þat segir ek at sinni hvârki þèr né avðrum. Sigurðr mælti: forða þèr þá! Gunnarr gerði svâ, ok komst hann til skógar ok varð eigi fundinn; fór hann síðan austr um fjall ok um Upplönd alt huldu höfði; lètti hann sinni ferð eigi furr enn hann kom fram austr í Svíþjóð. Þar voro blót stór í þann tíma, ok hafði Freyr þar verit mest blótaðr lengi, ok svâ var mjök magnat líkneski Freyrs, at fjandinn mælti við menn or skurðgoðinu, ok Frey var fengin til þjónosto kona úng ok fríð sýnum; var þat átrúnaðr landsmanna, at Freyr væri lifandi, sem sýndist í sumu lagi, ok ætlaðu at hann mundi þurfa at eiga hjúskaparfar við kono sína; skyldi hún mest ráða með Frey fyrir hofstaðnum ok öllu því er þar lá til. Gunnarr helmíngr kom þar fram um síðir, ok bað konu Freys hjálpa sèr, ok beiddi at hún mundi hann láta þar vera; hún leit við honum, ok spur hverr hann væri; hann kvaðst vera brautíngi [1]) einn lítilsháttar ok útlendr. Hún mælti: eigi muntu vera í alla staði gæfu-

[1]) breytíngi, *S*, leysíngi, *F*.

færðin þúng, en Gunnarr var til ætlaðr at fylgja vagninum [ok leiða eykinn; en um síðir kom svá, at alt fólk dreif frá þeim, svá at Gunnarr einn varð eptir ok þau Freyr í vagninum [1]; tók Gunnarr þá at mæðast mjök, er hann leiddi eykinn; ok er svâ hafði farit um stund, þá gefr hann upp fyrirgaunguna ok sezt í vagninn, en lætr eykinn ráða leiðinni; litlu síðarr mælti hon til Gunnars: dugi þú enn ok leið hestinn, ella mân Freyr standa at þèr; hann gerir svâ um hríð; en er hann mæddist enn mjök, mælti hann: til mun ek nú hætta at taka ímóti Frey, ef hann ræðr á mik. Freyr rèðst þá or vagninum, ok taka þeir fáng, ok verðr Gunnarr mjök aflvani; hann sèr at eigi man svâ búit duga; hugsar hann þá fyrir sèr, ef hann getr yfirkomit þenna fjanda, ok verði honum auðit at koma aptr til Noregs, at hann skal hverfa aptr til rèttrar trúar, ok sættast við Ólaf konúng, ef hann vill við honum taka; ok þegar eptir þessa hugsan tekr Freyr at hrata fyrir honum, ok því nærst fellr hann; hleypr þá or líkneskinu sá fjandi, er þar hafði í leynzt, ok var þá trèstokkr einn tómr eptir; braut hann þat alt í sundr. Síðan gerði hann konunni 2 kosti, at hann mun laupa frá henni ok leita fyrir sèr, ella skal hún segja, er þau koma til bygða, at hann sè Freyr; hún kvaðst þat vilja gjarna segja heldr. Fór hann þá í búnat skurðgoðsins,

[1]) *vantar í S.*

mestar sögur frá, ok þeir kalla Frey, at þar muni vera reyndar Gunnarr bróðir þinn; þvíat þau blót verða römmuzt [1]), er lifandi menn ero blótaðir. Nú vil ek senda þik austr þángat eptir honum; þvíat þat er hersiligt at vita, ef kristins manns sála skal svâ sárliga fyrirfarast, vil ek gefa honum upp reiði mína, ef hann vill auðveldliga koma á minn fund; þvíat ek veit nú, at Ögmundr dyttr hefir drepit Hallvarð en eigi Gunnarr. Sigurðr brá við skjótt ok fór til fundar við Frey þenna, ok kendi þar Gunnar bróður sinn; bar hann honum eyrendi ok orð Ólafs konúngs. Gunnarr svarar: fúss væra ek at fara ok sættast við Ólaf konúng; en ef Svíar verða varir við hvat um er, þá munu þeir vilja taka mik af lífi. Sigurðr mælti: vèr skulum leyniliga leita hèðan á braut ok hafa á því traust, sem vera mun, at meira megi gæfa ok góðvili Ólafs konúngs með guðs miskun, enn illvili ok eptirleitan Svía. Gunnarr býr sik ok kono sína, ok höfðo með sèr lausafè slíkt er þau máttu með komast, rèðu síðan til ferðar leyniliga um nótt. En er Svíar verða þessa varir, þá þikkjast þeir alt sjá, hversu farit mun hafa, ok sendu þegar menn eptir þeim; en er þeir voro skamt komnir, þá viltust þeir vegar ok fundo þau eigi; fóro Svíar við þat aptr. En þau Sigurðr lèttu eigi sinni ferð, fyrr enn þau

[1]) verða mest blót, *S.*

at þjóna tignum mönnum, heldr enn gerast at kaupmanni ok rekast landa ímilli: Kjartan svarar: skjótkjörit geri ek þat, herra! at ek vil miklu heldr vera hèr með yðr enn deila af kappi við frændr mína ok vini; er þat ok líkara um föður minn ok aðra frændr mína, at þeir sè eigi at strángari ímóti at gera yðarn vilja, at ek sè hèr á yðru valdi í góðum kostum. Konúngr mælti: þetta er bæði kjörit vitrliga ok mikilmannliga. Gaf konúngr honum þá avll klæði ný skorin af skarlati, er hann hafði sèr gera látit, ok hæfðu Kjartani þau vel; þvíat þat segja menn, at þeir hafi verit jafnháfir menn, er þeir gengu undir mál, Ólafr konúngr Tryggvason ok Kjartan Ólafsson. Fór Kálfr Ásgersson með fè þeirra Kjartans til Englands um sumarit.

Hallfreðr vandræðaskáld kemr til Gautlands.

175. Einn dag um vârit er Hallfreðr vandræðaskáld var fyrir konúngi, mælti hann: leyfi vildi ek þiggja af yðr, herra! at sigla í sumar kaupferð suðr til Haleyrar; konúngr mælti: eigi skal þat banna þèr; en svâ segir mèr hugr um, at eigi munir þú ófúsari aptr koma til mín, enn nú ferr þú í brott; ok mart mun áðr líða yfir hagi þína. Hallfreðr svarar: til þess verðr nú at hætta. Eptir þat bjóst Hallfreðr, ok sigldi til Danmerkr, sem hann hafði ætlat; hann hafði spurn af Sigvalda jarli, at hann var höfðíngi mikill; Hallfreðr kom á fund hans, ok sagðist

til fylgðar, þvíat mèr er sagt, at þín fylgð sè vel kaupandi, en vegrinn er kallaðr ekki hreinn, ok setjast af því margir aptr, þeir er fara vildi. Hallfreðr svarar, at hann vill þenna kost. Eptir þat bjöggust þeir, ok höfðo klyfjaða 5 hesta ok einn lausan, fóro síðan austr á markir 2 saman; ok einn dag sá þeir at maðr fór í móti þeim, sá var mikill ok styrkligr; þeir spurðu, hverr hann væri; hann svarar: ek heiti Önundr, ek em sænskr at ætt ok nú austan at kominn, eða hvert ætlit þit at fara? þeir segja honum. Önundr mælti: vandfært er mjök er austr sækir á skóginn, þeim er úkunnigt er, geta þess ok sumir menn, at ekki farist vel þeim mönnum vegrinn, er með fè fara, en þó varð ek við engan háska varr, ok er þat eigi mark, þvíat mèr ero hèr allar leiðir kunnar, ok veik ek hjá alsstaðar þar er spellvirkja bælin ero vön at vera. Nú mun ek ráðast til ferðar með ykkr, ef þit vilit gefa mèr leigu nökkura. Auðgisl svarar: lítit er mèr um þat, veit ek eigi hverr þegn þú ert. Hallfreðr var heldr eggjandi, at þeir tæki við honum, ok þat varð; skyldi hann hafa 12 aura silfrs í leigo. Hallfreðr var þá sem þroskamestr, hann var bæði mikill maðr vexti ok afrendr[1] at afli, hraustr ok skjótr til áræðis; Auðgisl var við aldr ok ekki styrkr maðr. þeir fóro nú leið sína ok voro 3 saman. Önundr fór fyrir

---

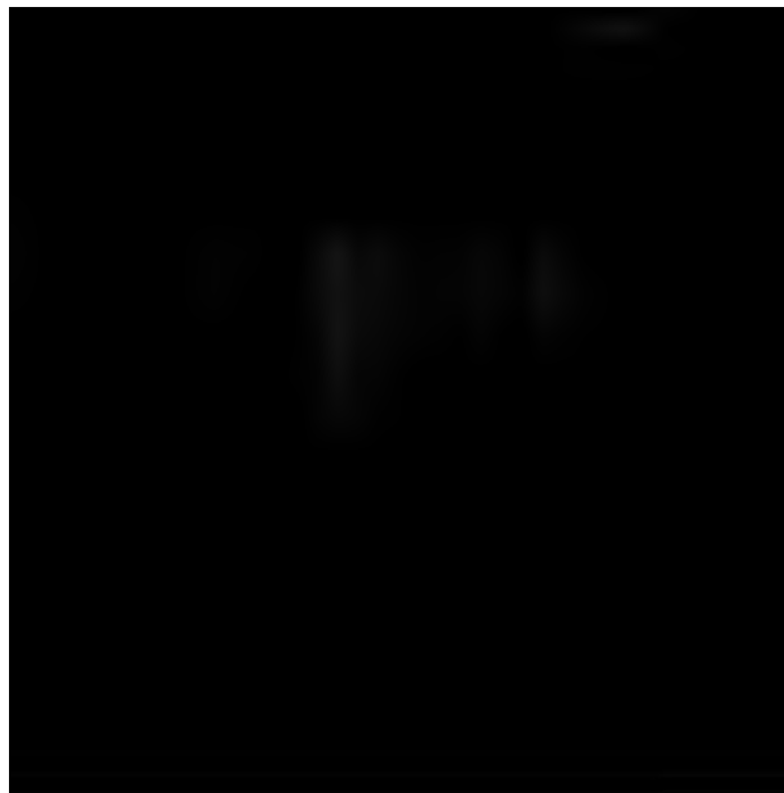
[1]) þannig A, C, rammr, S.

mælti: dugi þú nú, Hvítakristr! at eigi stígi sjá mannfjandi yfir mik, ef þú ert svâ máttugr, sem Ólafr konúngr, lánardrottinn minn, segir. Ok með guðs miskun ok gipt Ólafs konúngs, er jafnan stóð yfir honum, þá gat hann rèzt upp með Önund, ok rak hann niðr fall svâ mikit, at hann lá í óviti, ok hraut öxin or hendi honum. Hallfreðr brá litlu saxi, er hann var gurðr [1]) með undir klæðunum; vitkaðist þá Önundr. Hallfreðr spurði, hvârt hann hefði drepit Auðgisl. Hann kvað svâ vera. Hallfreðr lagði saxinu ígegnum hann, dró hann síðan út ok burgði húsit; ætlaði Hallfreðr þá at taka á sik náðir, en þess gerðist varla kostr, þvíat Önundr brauzt á hurðina fast, en Hallfreðr stóð við innan. Gekk þat alt til dags. Um morgininn fann Hallfreðr Auðgisl drepinn við brunninn, tók hann af honum kníf ok belti ok hafði með sèr, þat voro góðir gripir; síðan gróf hann Auðgisl; sá Hallfreðr þá, at Önundr mundi verit hafa spellverki ok drepit menn til fjár sèr, var hús þat mjök svâ fult af fè ok alskonar varníngi; þá kvað Hallfreðr vísu:

Öl ek þar er [aldri væla [2])
auðgildanda vildag
byrjar njóts [3]) á hvítu
hrafnvíns fè mínu;

[1]) gyrðr, C, S. [2]) vela, C. [3]) njót, C, nátt F, S.

konúngs naut; í því bili lagði Björn í rúmit, en Hallfreðr hjó hann þegar banahögg; húsfreyja ljóp upp æpandi, hèt hún á heimamenn, bað þá duga til ok höndla þenna glæpamann, er drepit hafði bónda hennar saklausan; stóðu menn þegar upp, var þá kveykt ljós, ok lokit upp hvílugólfinu; Hallfreðr bjóst til varnar, en húsfreyja bar klæði á vâpn hans, var hann þá handtekinn ok fjötraðr. Síðan sendi húsfreyja orð þeim manni er hèt Ubbi, ok var kallaðr Blót-Ubbi, vildi hún taka ráð af honum, hvat gera skyldi við þenna hinn útlenda mann, er drepit hafði bónda hennar; en hann lagði þat til, at hann væri færðr á þíng, ok þar dæmt um mál hans af öllum samt bygðarmönnum. Bróðir Ubba hèt Þórarr [1]), hann var auðigr maðr, ok rèð mestu í því hèraði. Dóttir Þórars hèt Íngibjörg, hún var vitr kona ok hinn mesti kvennskörúngr, þá konu hafði Auðgisl átta. Nú var fundr stefndr, kom Þórarr þar ok Blót-Ubbi, þar kom ok Íngibjörg, dóttir Þórars, var þá talat um mál þessi, kom þat helst ásamt með þeim, at glæpamaðr þessi hinn útlendi mundi hafðr vera til blóta. Þá mælti Íngibjörg: mun eigi ráð at hafa mál ok tíðinda sögn af manni þessum, er um lángan veg er atkominn, áðr hann sè til dauða dæmdr fullkomliga. Þórarr svarar: þat mun enn lýsast sem jafnan, at þú ert vitrari enn þeir aðrir, sem hèr

---

[1]) Þórarinn, *F. allstaðar.*

at lofhnugginn liggja
lèt ek sunnr [1]) í dýn gunnar
ekk [2]) um hefnda svâ okkar
Auðgisl bana dauðan.

Íngibjörg kvaðst gerla kenna þessa gripi, at Auðgisl hafði átt, spurði hún vandliga at, hversu farit hafði með þeim Önundi; Hallfreðr kvað:

Ek brá elda stökkvi
ölna skeiðs af reiði
lagða ek hendr at hundi
hundgeðjaðum undir;
stendr eigi sá sendir
síðan Hlakkar skíða
bál rauð ek Yggjar èla
èls fyrir [3]) þjoð á vèlum.

Íngibjörg mælti: sjá mun vera sönn saga, þvíat Björn hefir lengi um grun búit; skaltu nú furst fara heim með mèr, en síðan skal ek reyna sannsögli þína. Nú fór Hallfreðr með henni, ok var hann þrekaðr mjök af harðri knúskan ok böndum, en Íngibjörg lèt skjótt næra hann. Íngibjörg ok Þórarr faðir hennar fóro til bæjar þess, er Björn hafði átt, voro þar allir penníngar, þeir er Hallfreðr hafði með farit, ok Auðgisl hafði átt, tók Íngibjörg þat fè alt til sín, þvíat þau Auðgisl áttu ekki barn. Síðan sendu þau menn á fjallit, ok reyndist þat alt sannindi, sem Hallfreðr hafði sagt; var þá flutt fè þat alt til

[1]) sundr, *B.* [2]) ek, *B*, *C*, *S*. [3]) við, *B*, *C*, *S*, *F*.

andi vötn fljóta af ýmissum uppsprettum, ok koma öll í einu stað niðr, til þeirrar sömu líkíngar hafa þessar frásagnir af ýmisligu upphafi eitt endimark, at ryðja til þeirra atburða, sem Ólafr konúngr verðr viðstaddr eðr menn hans, svá sem enn man sýnast í því er eptir ferr.

177. Maðr er nefndr Grímr kamban, hann var faðir Þorsteins, er kallaðr var skrof [1]); hann var faðir Þórólfs smjörs, föður Auðunar rotins, föður Einars, föður Eyjólfs Valgerðarsonar, föður Guþmundar hins ríka ok Einars Þveræíngs. Móðir Einars Auðunarsonar var Helga, dóttir Helga hins magra. Dóttir þeirra Auðunar ok Helgu var Vigðís, móðir Halla ens hvíta, föður [2]) Orms, föður Gellis, föður Orms, föður Halla, föður Þorgeirs, föður Þorvarðar ok Ara, föður Guðmundar biskups. Svá er sagt at Grímr kamban bygði furstr manna Færeyjar; en á dögum Haralds ens hárfagra flýðu fyrir hans ríki fjöldi manna, settust sumir í Færeyjum ok bygðu þar, en sumir leitaðu til annarra eyðilanda. Auðr hin djúpauðga, dóttir Ketils flatnefs, fór til Íslands eptir fall Þorsteins rauðs, sonar síns; kom hún þá til Færeyja, sem furr er getit, ok gipti þar Ólöfu, dóttur Þorsteins rauðs, ok er þaðan kominn hinn mesti kynþáttr Færeyínga, er þeir kalla Gavtuskeggja.

178. Þorbjörn hèt maðr ok var kallaðr

[1]) skrofi, C. [2]) ok, B.

vexti, rauðr á hár ok rauðskeggjaðr, freknóttr ok greppligr í ásjónu, myrkr í skaplyndi, slægr ok ráðugr til allra vèlráða, údæll ok ágjarn [1]) við alþýðu, talaði fagrt við hina meiri menn, en hugði flátt.

179. Hafgrímr hèt maðr, er bjó í Suðrey þar í Færeyjum á bæ þeim, er heitir at Hofi, hann var blótmaðr mikill ok höfþíngi; hann hafði í lèn hálfar Færeyjar af Haraldi gráfeld, er í þann tíma var konúngr yfir Noregi. Guþríðr hèt kona Hafgríms, hún var dóttir Snæúlfs, er bjó í Sandey. Snæúlfr var ættaðr or Suðreyjum, hafði hann flýit þaðan fyrir víga sakir, var hann nú aldraðr ok þó enn údæll ok illr við at eiga. Hafgrímr mágr hans var ákafamaðr mikill ok ekki vitr. Þá bjöggu í Skúfey bræðr 2 auðigir, hèt annarr Brestir en annarr Beinir, þeir voro Sigmundarsynir; Sigmundr faðir þeirra var bróðir Þorbjarnar götuskeggs, föður Þrándar í Götu. Þeir Brestir ok Beinir voro menn auðigir ok höfþíngjar yfir hálfum eyjunum til móts við Hafgrím, hèldo þeir þann helmíng í lèn af Hákoni jarli Sigurðarsyni, ok voro þeir bræðr hirðmenn hans ok kærir vinir. Brestir var allra manna mestr ok sterkaztr, ok hverjum manni betr vígr, þeim er þá var í Færeyjum, hann var fríðr maðr sýnum ok fimr við alla leika. Beinir var líkr bróður sínum um margt, en komst eigi til jafns við hann; fátt var jafnan með

[1]) illgjarn, *B*, *C*, *S*.

ok er ekki getit um ferð þeirra furr enn þeir fóro aptr ok voro mjök komnir at hinni meiri eyunni; þá sá þeir fara ímóti sèr 3 skip, ok voro 12 menn á hverju skipinu, allir alvâpnaðir, þeir kendu formenn skipanna, var þar Hafgrímr or Suðrey ok Þrándr or Götu ok Svíneyjar Bjarni; þeir komust í milli þeirra Brestis ok eyjarinnar, svâ at þeir bræðr náðu eigi lendíngu sinni, ok hleyptu þeir skipinu einshversstaðar upp á fjörugrjótit, var þar hamarklettr nökkurr upp frá þeim, komust þeir þar á með vopnum sínum, ok settu sveinana niðr á klettinn hjá sèr, var hamarrinn víðr ofan ok vígi gott. Nú koma þeir Hafgrímr at landi ok brýna upp skipunum, hlaupa síðan upp at klettinum, ok veita þeir Hafgrímr ok Svíneyjar Bjarni þeim bræðrum þegar atsókn, en þeir verjast drengiliga. Brestir varði þar klettinn, sem betra var til atsóknar ok vanst eigi skjótt með þeim. Þrándr reikaði eptir fjörunni með sína menn, ok var eigi í atsókninni greiðliga; þá mælti Hafgrímr: þat átti ek skilit við þik, Þrándr! at þú veittir mèr lið, ok til þess gaf ek þèr fè mitt. Þrándr svarar: þú ert mannskræfa at meiri, at þú getir eigi sótt tvâ eina menn með tvennar tylftir manna, ok er þat háttr þinn at hafa jafnan aðra [1]) fyrir þèr, en þú þorir lítt sjálfr nærr at gánga ef nökkur mannraun er, væri þat nú þitt, ef nökkur dáð væri í þèr,

[1]) at skotspæni, *bæta við B, C.*

Hafði Þrándr sveinana með sèr heim í Götu, en hann tók undir sik alt ríki ok eignir, er þeir Brestir ok Beinir höfðu átt, svâ ok ei síðr tók hann undir sik þann luta eyjanna til forráða, er Haraldr konúngr Gunnhildarson hafði skipat Hafgrími, ok þar með fóstraði Þrándr son Hafgríms, er hèt Avzur, hann var þá 10 vetra. Rèð Þrándr þá einn öllum Færeyjum, ok treystist engi maðr honum ímóti at mæla.

181. Þetta sama sumar er þeir bræðr fèllu, hafði komit skip af Noregi til Færeyja í Þórshöfn, ok rèð fyrir skipinu víkverskr maðr, er hèt Hrafn ok var kallaðr hólmgarðsfari, þvíat hann hafði siglt austr í Garðaríki. Hrafn var auðigr maðr ok átti garð í Túnsbergi. En er kaupmenn voro mjök búnir til brautsiglíngar, þá kom Þrándr or Götu einn morgin á skútu. Þrándr leiddi stýrimanninn á eintal ok sagðist hafa at selja honum þrælaefni tvav. Hrafn sagðist eigi kaupa mundo furr enn hann sæi. Þrándr leiddi þá fram sveina tvâ kollótta í hvítum kuflum, þeir voro fríðir sýnum ok mjök harmþrútnir í andliti. Hrafn mælti þá: er eigi þat, Þrándr! at þessir sveinar sè synir þeirra Brestis ok Beinis, er þèr dráput fyrir skömmu. Ek hugg þat víst, segir Þrándr, at svâ sè. Eigi koma þeir svâ í mitt vald, segir Hrafn, at ek gefi fè fyrir þá. Þrándr svarar: við skulum þá sveigja til svâ, ok ero hèr 5 merkr silfrs, er

í Víkinni 2 vetr, síðan Hrafn lèt þá lausa, var þá gengit í kost fè þat, er hann hafði fengit þeim. Þá var Sigmundr 12 vetra, en Þórir 14 vetra.

182. Á því sumri er þeir Brestir voro drepnir í Færeyjum ok sveinarnir komo til Noregs, var feldr frá landi Haraldr konúngr gráfeldr, en Hákon jarl tók mestan lut ríkis í Noregi í lèn af Haraldi Gormssyni Danakonúngi, ok sat jarl löngum norðr í Þrándheimi. En með því at þeir frændr Sigmundr ok Þórir voro nú fèlausir ok atvinnulausir þar í Víkinni, þá fýsast þeir at fara norðr á fund jarls, ætlaðu þeir sèr þat helzt til nökkurrar hjálpar, fyrir þá skyld er feðr þeirra höfðo honum þjónat ok verit hans kærir vinir. Rèðust þeir þá til ferðar ok gengu or Víkinni, furst til Upplanda ok svâ austan um Heiðmerk, komo þeir norðr til Dofrafjalls við vetr sjálfan, rèðu þó á fjallit 2 samt, gerði at þeim veðr hörð, ok fóro þeir villir, er þeim voro vegir úkunnir, lagði þá á snjáfa ok úfærðir, lágu þeir úti matlausir svâ at mörgum dægrum skipti, kom þá svâ um síðir, at Þórir lagðist fyrir ok mátti eigi gánga, bað hann þá at Sigmundr skyldi hjálpa sèr ok leita af fjallinu; Sigmundr svarar: þat skal verða aldri at við skilim svâ, skulu við annathvârt báðir til bygða komast eða deyja ella. Nú var sá þroskamunr þeirra, þó at Sigmundr væri ýngri, at hann lagði Þóri á bak sèr ok bar hann lengi,

urnar vili, at þit dvelizt hèr í dag ok hvílit ykkr. Þeir sögðust þat gjarna vilja. Bóndi nefndist Úlfr, en kona hans Ragnhildr, en dóttir þeirra Þuríðr, hún var bæði væn kona ok skörulig [1]); bóndi var í brottu um daginn, ok kom heim at kveldi, var hann þá hinn kátazti við þá Sigmund ok spurði þá at vandliga, hverir þeir voro eðr hvaðan þeir komo at, eðr hvert þeir ætlaðu. Sigmundr segir honum greiniliga slíkt er hann spurði. Ok annann morgin kom Úlfr til þeirra ok mælti: svâ er háttat at þit sögðut mèr um ferðir ykkrar, ok hafit þit farit þvers á brottu frá því sem þit vildit ok almanna vegr er, er hèðan allavega lángt til bygða, því þikkir mèr þat ráð með áeggjan húsfreyju, at þit dvelìzt hèr í vetr, ef ykkr þikkir eigi annat vænna, en verit húsfreyju auðveldir ok oflèttir, ef hún þarf ykkr til nökkurs at kveðja á bæ heima, þvíat ek man brotto vera dag hvern at leita oss at matföngum. Þeir þökkuðu honum þetta boð ok lètust þat gjarna vilja. Voro þeir þar um vetrinn vel haldnir. Brátt var auðsærr ástarþokki með þeim Sigmundi ok bónda dóttur, talaðu þau löngum, en faðir hennar ok móðir meinaðu þeim þat ekki. Um vârit at sumarmálum mælti Úlfr til þeirra: nú hafit þit hèr verit í vetur, ok líkar oss öllum vel til ykkar, nú skal ykkr kostr af minni hendi at vera hèr lengr, ok

[1]) kurteislig, B.

at öxin stóð á hamri, en dýrit fèll daudt niðr; síðan reistu þeir upp björninn ok runnu heim, kom þá Úlfr ímóti þeim úfrýnligr ok spur, hvar þeir hefði verit. Sigmundr svarar: nú hefir eigi vel tiltekizt, fóstri minn! er við höfum brugðit af boði þínu, ok hefir björn einn mikill elt okkr í dag. Úlfr svarar: mèr var slíks vân, ok því var ek nú á ferð kominn, at ek vildi leita ykkar, en þó þikkir mèr nú vânum betr, ef hann hefir eigi meidt ykkr, mundi ek þat ok vilja, at hann meiddi [1]) ykkr eigi opt, en þó er þat dýr svâ, at ek hefi nökkut helzt æðrazt við at eiga, en skal nú freista at finna hann. Rann hann þá stiginn í skóginn, ok sá brátt björninn ok ætlaði lifanda, hann hafði mikit spjót í hendi. Sveinarnir runnu eptir honum, en þegar er bóndi sá björninn, gæddi hann ferðina, ok er hann kom at, lagði hann tveim höndum til bjarnarins, ok fèll hann þegar sem vân var, sá Úlfr þá, at björninn var dauðr áðr ok mælti: hæðit þit nú at mèr, eðr hvârr ykkarr hefir drepit dýrit? Þórir svarar: ekki er mèr at eigna af þessu verki, ok hefir Sigmundr drepit björninn með viðaröxi þinni. Bóndi mælti: þetta er mikit þrekvirki, ok munu hèr mörg eptir fara þín afreksverk, Sigmundr! [Hafði Úlfr þaðan í frá enn meiri virðíng á Sigmundi enn áðr. Voro þeir þar nú als með honum 6 vetr [2]), var Sig-

[1]) ekki, B. [2]) þeir höfðu þá verit 5 vetr með Úlfi, er þetta gerðist, enn alls voro þeir þar 7 vetr, S.

aðr í æsku mikill ok styrkr, vandi faðir minn mik snemma við fimleika ok skotfimi, ok gerðumst ek brátt eigi allóbeinskeytir; þat lagða ek fur mik, þegar ek hafða aldr til ok þroska, at hvern vetr, þegar er ísa lagði á vötn ok þurra frost gerði, at ek lögðumst út á merkr með leiksveina mína at veiða dýr, var ek því kallaðr Þorkell þurra frost. Þar á Heiðmerk skamt fra bygð föður míns rèð fyrir ríkr maðr, er hèt Þórálfr, hann var sýslumaðr Upplendínga konúnga. Þórálfr var kvângaðr, ok hèt Iðunn kona hans, dóttir þeirra hèt Ragnhildr, hún var kvenna fríðust sýnum. Þeirrar kono bað ek mèr til handa, en Þórálfr vildi gipta hana tignara manni; litlu síðarr, er Þórálfr var eigi heima, fór ek til við annann mann, ok tók ek Ragnhildi á brott um nótt ok flutti ek hana heim til föður míns, en, með því at hann vildi mik eigi þar hafa, nema ek flytti hana aptr, þá fèkk ek mèr til fylgðar 11 [1]) menn mína jafnaldra, ok lögðumst vèr út á skóga; en þegar Þórálfr kom heim ok varð þessa varr, þá fór hann furst til föður míns með 100 manna, ok rannsakaði þar hvert hús; síðan fóro þeir á skóginn ok skiptu sínu liði í sveitir, at leita vâr ok fann Þórálfr oss við 50 manna, sóttu þeir oss með bardaga, en vèr vörðumst drengiliga; lauk svâ um síðir, at fèllu 12 [2]) menn af Þórálfi, en 7 af mèr, ok flýðu vèr þá 5 sárir á skóginn. Þórálfr var sárr til ólífis, ok var hann fluttr heim

[1]) 9, S. [2]) 9, S.

um þessum. Sigmundr játaði at koma því á leið, ef hann mætti ráða. Eptir þetta skildu þeir, ok hvarf Þorkell aptr. En þeir Sigmundr fóro þar til, er þeir fundo Hákon jarl norðr í Þrándheimi, þeir kvöddu jarl, hann tók því vel, ok spurði hverir þeir væri. Sigmundr segir nöfn þeirra, ok em ek, segir hann, son Brestis, en hann son Beinis, er voro um hríð hirðmenn yðrir ok sýslumenn út í Færeyjum ok þar drepnir fyrir 9 vetrum; nú erum við frændr ok fóstbræðr því hèr komnir um síðir á yðvarn fund, herra! at vèr vildim gerast yðrir menn ok væntum af yðr góðrar sæmdar ok framkvæmdar sakir feðra okkarra. Hákon jarl svarar: eigi veit ek, hvat satt er í því, er þú segir, því at ek hefi spurt, at þeir bræðr áttu sono únga, gánga þar ýmissar sagnir frá, hvârt þeir hafa drepnir verit með feðrum sinum eðr hefir annat verit sèð fyrir þeim þar í eyjunum; sumir menn segja, at þeir hafi verit fluttir híngat til Noregs, ok hafi verit í Vík austr um hríð, en síðan spurist [1]) ekki til þeirra. Nú spari ek ekki mat við ykkr, en sjálfr munt þú þik verða í ætt at færa með nökkurum hreystiverkum, áðr enn ek trúi, at þú sèr son Brestis vinar míns, en ekki ertu honum úlíkr at vexti ok yfirbragði. Vísaði jarl þeim til sætis hjá gestum sínum; voro þeir þar um vetrinn; ok svâ sem áleið, veitti jarl þeim Sigmundi sæmiliga, með alfylgju sona sinna

[1]) spyrst, B, C.

4 vetr með Hákoni jarli, sagði hann jarli at hann vildi leita út til Færeyja, at hefna föður síns, ok bað jarl efla sik til þeirrar ferðar bæði at tilbúnaði ok ráðagerðum, hversu hann skyldi til þeirrar ferðar ætla. Jarl svarar: ek skal víst þar um hugsa með þèr, ok er sú ferð eigi svâ laung sem torveldlig, þvíat þángat má eigi halda lángskipum sakir storma ok strauma, þeirra er þar kunnu verða optliga svâ stríðir, at varla megu kaupskip haldast, þikkir mèr þat líkast, at ek láti gera þèr til ferðarinnar tvâ knöru [1]), en þú skalt sjálfr velja menn til, þá er þú færr röskvazta [2]). Sigmundr bað hann þökk fur hafa sínar tillögur ok góð heit. Þetta var at áliðnum vetri. Lèt jarl þegar taka til skipagerðar. Sigmundr hèlt á búnaði sínum, þá er á leið vârit, fèkk hann sèr menn ok allan reiða öruggan, ætlaði hann til fimmtígi hraustra drengja á hvârn knörinn. Gekk jarl til at seá, þá er flotat var skipunum ok ferðin albúin; þá mælti jarl: nú sýnist mér, Sigmundr! sem þín ferð muni búin sem bezt ero faung á, en svâ er þar við ramman reip at draga, er Þrándr í Götu á í hlut, at varla mun enn þessu einu við hlíta; nú vil ek þat vita, Sigmundr! hvern átrúnat þú hefir. Sigmundr svarar heldr seint: þat er eigi merkiligt, herra! segir hann, þvíat ek hefir engan

---

1) knörru, *B*, *C*. 2) af sveitúngum þínum, þá er þú hefir áðr reynda at snarpleik í orrostum ok sjákæni, *bæta við* *B*, *C*.

urleifð sinni Suðrey, ok til forráðs hálfar Færeyjar til móts við Þránd, þarmeð hafði hann tekit undir sik at ráði Þrándar allar þær eignir, er átt höfðo Brestir ok Beinir, sagði Þrándr, at þat skyldi vera favðurbætr hans; átti Özurr bú í Suðrey ok Dímun ok hit 3ja í Skúfey, ok sat hann þar lengstum, ok lèt þar gera virki um bæinn bæði hátt ok styrkt, þvíatFæreyíngar höfðo spurt, at Sigmundr Brestisson var vorðinn frægr af sínum stórvirkjum.

185. Nú er at segja frá þeim Sigmundi, þeim gaf vel byri, þartil er þeir áttu eigi lángt til Færeyja; sögðu þeir menn, er þar var kunnigt, at þeir voro nærst Austrey. Sigmundr sagði, at hann vildi þat ok helzt at fá fyrst vald á Þrándi; litlu síðarr kom ímót þeim veðr mikit, ok bægði þeim frá eyjunum bæði straumr ok stormr, skildi þá með skipunum, er áðr höfðu haft samflot, en með því at liðskostr var nógr, ok menn voro fræknir á skipi Sigmundar, þá gátu þeir náð Svíney, komo þar í nætr eldíng, gengo þegar upp til bæjar 40 manna, en 10 gættu skips, brutu þeir upp herbergi þat, er Bjarni svaf í, tóko hann höndum ok leiddu hann út. Bjarni spurði, hverr fyrir liði því rèði, er svâ fór geyst. Sigmundr sagði til sín. Bjarni mælti: veit ek at þú munt þikkjast eiga sakar við mik, er ek var á þeim fundi, er faðir þinn var af lífi tekinn ok föþurbróðir, en þó muntu þeim þá grimmr, er þèr sýndu þá ekki nema

neitaði því skjótt. Sigmundr bað sína menn sækja at virkinu, en hann gekk einnsaman með virkinu á bak húsunum, ok geymðu þeir ekki um þat, er í virkinu voro, hann kom þar at í einum stað [er lítt þat hafði hrunit [1]) virkisveggrinn, ok var þar nökkuru auðveldra at at leita enn annarstaðar. Sigmundr hafði í hendi öxi silfrrekna ok snaghyrnda, hjálm á höfði en var gurðr sverði, gekk Sigmundr frá virkinu, rann síðan at skeið ok svâ lángt upp í vegginn, at hann gat krækt á upp öxinni, ok las sik skjótt upp eptir skaptinu, ok því nærst var hann uppi á virkinu; þat getr at líta einn maðr Özurar, snèri sá þegar ímóti honum, ok hjó til hans með sverði; Sigmundr laust af sèr höggit, en lagði með öxar hyrnunni framan í fáng honum, svâ at öxin stóð á kafi, ok fèll sá dauðr á bak aptr; þetta sá Özur ok ljóp í mót Sigmundi ok hjó til hans, hann laust af sèr höggit, en hjó ímóti til Özurar, svâ at af tók höndina hægri, ok fèll niðr sverðit, ok þegar hjó Sigmundr annat högg framan í fángit á hol, ok fèll Özur dauðr til jarðar, drifu þá menn at Sigmundi, en hann stavkk út af virkinu öfugr, ok kom standandi niðr. Síðan gerði Sigmundr þeim mönnum kosti, er í virkinu voro, at þeir skyldi gefast upp ok selja honum sjálfdæmi ella man hann brenna ok brjóta virkit. En þeir gengu á hans vald.

[1]) er hruninn var, *B.* sem líttað hafði hrunit, *C.*

[redacted]

sitt; Þrándr hjó þá ok burðíng mikinn ok góðan er hann átti, vissu þá hvârir til annarra um búnaðinn. Sigmundr sigldi þegar hann var búinn, gaf honum vel, kom hann á fund jarls, ok segir honum um sætt þeirra Þrándar. Jarl svarar: eigi hafit þit Þrándr jafnslægir vorðit í þessu, þikkir mèr þat úvænna, at hann komi skjótt á minn fund, er hann fór eigi með þèr. En er á leið sumarit, kómo menn utan af Færeyjum, ok kunnu þat til Þrándar at segja, at hann hafi siglt á haf út ok vorðit aptrreka, ok lest skip hans, svâ at eigi var sæfært. Bað Sigmundr þá jarl lúka upp gjörðum með þeim Þrándi, þó at hann væri eigi kominn. Jarl segir at svâ skyldi vera; gjöri ek, segir hann, tvenn manngjöld fyrir þá bræðr af Þrándi, hin þriðju fyrir fjörráð við ykkr Þóri, er Þrándr vildi láta drepa ykkr, hin 4ðu manngjöld skulo koma fyrir þat, er Þrándr seldi ykkr frændr mansali; þú skalt ok taka undir þik til forráða helmíng eyjanna, þann er faðir þinn hafði í lèn af mèr, en annarr helmíngr eyjanna skal falla í minn garð fyrir þat, er þeir Hafgrímr ok Þrándr drápu hirðmenn mína Bresti ok Beini. Hafgrímr skal úgildr fyrir víg Brestis ok atför við saklausa menn; Özur skal eigi fè bæta fyrir þann újafnat, er hann settist í eign þína ok var þar drepinn, en þetta fè skal Þrándr lúka þèr á einu sumri. Nú er þessi gjörð mín, en þú skipt fèbótum með ykkr Þóri, sem þèr sýnist.

Straumseyjar þíngi, þá heimti Sigmundr fè sitt at Þrándi þann þriðjúng, er þá átti at lúkast. Þrándr svarar því seinliga, en mælti þó alt mjúkliga til Sigmundar: svâ er háttat, frændi! segir Þrándr, at hèr er sveinn einn at fóstri með mèr, er heitir Leifr; nú vil ek biðja þik, frændi! ok þat mun þèr sýnast sannara ok rèttara, at þú unnir Leifi nökkurra bóta eptir föður sinn Özur Hafgrímsson, er þú drapt; væri þat vel fallit, at ek mætti greiða honum í föðurbætr þat fè, er þú þikkist eiga at mèr. Þat geri ek eigi, segir Sigmundr, ok ekki annat fyrir þín orð, mun þèr ekki stoða nökkurr undandráttr hèrum; skaltu gjalda mèr fèit, annarr mun þèr verri. Þrándr greiddi þá helmíng af þeim þriðjúnginum, ok sagðist þá eigi viðlátinn at gjalda meira at sinni. Sigmundr hafði jafnan í hendi öxina þá ena snaghyrndu, er hann drap Özur með. En er Þrándr lèt tregt gánga at greiða fèit, þá gekk Sigmundr at honum, ok setti öxar hyrnuna fyrir brjóst honum ok mælti: gjör nú annathvârt, Þrándr! at þú greið fèit þegar ístað, slíkt sem þú átt nú at lúka, ella mun ek þrýsta öxinni, svâ at þú skalt kenna útæpiliga. Þrándr svarar: vandræðamaðr ertu, er þú hlífir eigi heldr frændum þínum enn avðrum mönnum; bað Þrándr þa mann sinn einn gánga heim til búðar, ok vita ef nökkurir penníngar væri eptir vorðnir í fèsjóð þeim er þar lá; maðrinn kom

aptr ok rètti sjóðinn at Sigmundi, var þá vegit silfrit, ok var þar í svâ mikit sem Sigmundr átti þá at taka; skilþu við svâ búit; fór Sigmundr þá enn um sumarit austr til Noregs, ok færði Hákoni jarli skatta sína, ok kom aptr til Færeyja um haustið, sat hann þar í búi sino um vetrinn; var Sigmundr allvinsæll þar í eyjunum; hèldu þeir Svíneyjar-Bjarni vel sætt sína, ok gat Bjarni opt samit með þeim Sigmundi ok Þrándi, þá er áðr hèlt við váða sjálfan. Um vârit er menn komo til Straumseyjar þíngs í Þórshöfn, ok Sigmundr heimti at Þrándi þann þriðjúng fjárins, er þá var úgreiddr, þá beiddi Þrándr enn föðurbóta fyrir Leifs hönd, lögðo þá ok margir menn orð til, at þeir skyldi semja. Þá mælti Sigmundr: heldr geldr Leifr Þrándar en nýtr frá mèr, en fyrir orð góðra manna skal fè þetta standa nú svâ búit, en eigi gef ek þèr upp ok eigi geld ek þat. Var við þat slitit þínginu. Sigmundr bjóst, er á leið sumarit, at sigla til Noregs með skatta Hákonar jarls, varð hann heldr síðbúinn, hèlt hann í haf þegar hann var búinn; Þuríðr kona hans var þá eptir í eyjunum, en Þórir Beinisson var jafnan með Sigmundi, hvârt er hann var í kyrrsetu eðr fór landa ímilli, hèldo þeir allar stundir sín ímilli hit kærazta fóstbræðralag með frændsemi. Þeir Sigmundr tóko Þrándheim um haustið, ok voro þeir Þórir með jarli um vetrinn í hinum mestum kærleikum. Þann vetr komo Jómsvíkíngar til

Noregs, ok börðust við þá Hákon jarl ok sonu hans, sem furr er sagt. Þeir frændr Sigmundr ok Þórir voro í bardaga með jörlum Hákoni ok Eiríki, ok er svâ sagt, at Sigmundr gengi furstr manna upp á skeið Búa digra, þá er hann barðist sem ákafazt, ok Þórir þar næstr með 30 manna; en er þeir Sigmundr ok Búi áttust vâpnaskipti við, þá sá Sigmundr at hann mátti eigi jafnbjóða Búa um afl ok stórhögg, tók hann þá til vígfimi sinnar ok kastaði upp í lopt skildi sínum ok sverði, ok skipti svâ um í höndum sèr, sem hann var opt vanr; við því átti Búi eigi gert, ok hjó Sigmundr með vinstri hendi af Búa hendr í úlfliðunum; eptir þat stavkk Sigmundr aptr á sitt skip við 7 menn, [en allir aðrir voro drepnir, þeir er upp höfðo gengit eptir þeim Þóri [1]); steig Búi þá fyrir borð, ok var hroðit skip hans, sem áðr er getit. En um vârit eptir gaf Hákon jarl Sigmundi stórgjafir [2]), áðr þeir skildu. Sigldu þeir frændr þá út til Færeyja, ok settust um kyrt, ok rèð Sigmundr þar þá einn öllu.

Ólafr konúngr gerði orð Sigmundi Brestissyni.

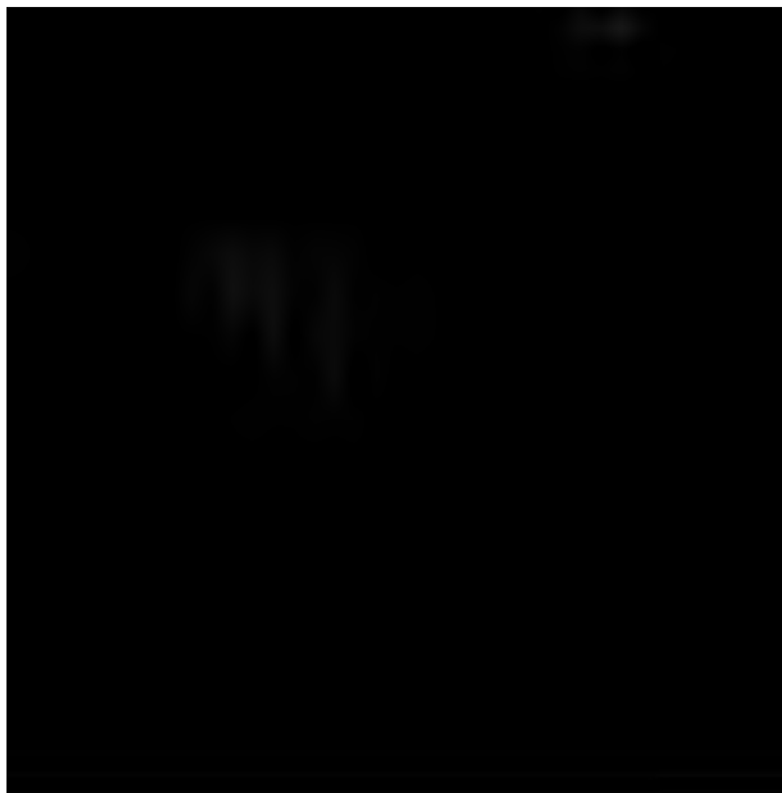
187. Nú er þar til at taka, sem furr var frá horfit, at Ólafr konúngr Tryggvason hafði verit 2 vetr í Noregi, ok kristnat um vetrinn allan Þrándheim. Þá um vârit gerði konúngr orðsendíngar út til Færeyja til Sigmundar Brest-

[1]) en uppgengu þrír tígir með þeim Þóri, *B*, *C*. [2]) strengjaferju, *B*.

[redacted]

innan lands, utan hann sjálfr lèti refsa mönnum rángindi; boðaði konúngr Þángbrand fyrir þá skyld til sín; kom Þángbrandr þá á fund Ólafs konúngs norðr í Þrándheim, þann tíma er Stefnir var nýkominn utan af Íslandi, sem nú var sagt. En er Þángbrandr fann Ólaf konúng, taldi konúngr fast á hann, ok mælti svâ: þú gerir ílt umskipti á ráði þínu, leggst í hernat sem heiðnir víkíngar, ok fæðir þik ok aðra á rifsi ok ránum, þar sem þú skyldir guði þjóna ok heita hans kennimaðr; vit þat víst, at hèr fyrir skaltu missa af mèr allrar sæmdar ok verða í brottu or mínu ríki. Þángbrandr svarar: mjök hefi ek misgert, en þó vil ek biðja at þèr, herra! miskunit mínu máli, ok leggit á mik nökkura yfirbót eðr þraut, heldr enn þèr útlægit mik eðr rekit frá yðr, þvíat ek vil gjarna alt til þess vinna, þat er má, at hafa eigi yðra reiði. Konúngr svarar: ef þèr þikkir varða um mína vináttu, þá skaltu fara út til Íslands, ok geta þar snúit með guðs vilja öllum lýð til rèttrar trúar; nú ef þú getr þessu á leið komit, þá skaltu eiga vân af mèr slíkrar sæmdar ok framkvæmdar sem furr eðr meiri. Þrángbrandr svarar: fara skal ek hvert sem þèr vilit senda mik, ok kostgæfa at reka guðs eyrendi ok yðvart, en eigi má ek vita, hvat at framkvæmdum verðr. Síðan fèkk Ólafr konúngr Þángbrandi skip gott ok menn til fylgðar bæði lærða ok úlærða [1]) ok alla luti,

[1]) ok vel trúaða, *bæta við B, S.*

ok sátt uppá, er faðir þinn var drepinn saklauss; en ek var í móður kviði, er faðir minn var svíksamliga drepinn utan alla savk nema ilzku ok ágirnd sinna frænda; svâ er mèr ok sagt, at þèr væri því síðr boðnar favðurbætr, at frændr þínir báðu drepa þik eigi síðr enn föður þinn, ok vart síðan seldr svâ sem mansali, eðr enn heldr gefit fè til, at þú værir þjáðr ok þrælkaðr, ok með því móti flæmdr ok fluttr frá þínum eignum ok óðalsjörðum, ok hafðir ekki til hjálpar þèr í úkunnu landi lángan tíma utan þat er vandalausir menn veittu þèr miskunn með þess fyrirhyggju ok forsjá, er alla luti má; en þessu eigi úlíkt, sem nú hefi ek tínt af þèr, hefir mèr farit: þegar ek var fæddr, var mèr veitt ofsókn ok umsát ok hugat líflát af mínum samlöndum, svâ at móðir mín varð fátækliga at flýja með mik, sinn föður ok frændr ok allar eignir, liðu svâ fram hinir furstu 3 vetur minnar æfi; síðan voro við bæði tekin af víkíngum, ok skilda ek þá við móður mína, svâ at ek sá hana aldri síðan, var ek þá þrysvar seldr mansali, var ek á Eistlandi með öllum úkunnum [1]) til þess er ek var 9 vetra; þá kom þar einn minn frændi, sá er við kannaðist ætt mína, leysti hann mik or ánauð, ok flutti mik með sèr austr í Garða, var ek þar aðra 9 vetr enn í útlegð, þó at ek væra þá kallaðr frjáls maðr, fèkk ek þar þroska nökkurn, ok þaðan af meiri sæmd ok virðíng af Vald-

[1]) ókendr, S.

dýrð. En er konúngr lauk sinni ræðu, svarar Sigmundr: þat er yðr kunnigt, herra! sem þèr komut við í yðru máli, at ek var þjónostubundinn Hákoni jarli, veitti hann mèr gott yfirlæti, ok unda ek þá allvel mínu ráði, þvíat hann var hollr ok heilráðr, örlyndr ok ástúðigr sínum vinum, þó at hann væri grimmr ok svikull úvinum sínum; en lángt er ímilli okkars átrúnaðar, en svâ sem ek skil af yðrum fagrligum fortölum, at þessi átrúnaðr, sem þèr boðit, er í alla staði fegri ok farsælligri enn hinn, er heiðnir menn hafa, þá er ek fúss at fylgja yðrum ráðum ok eignast yðra vináttu, ok fyrir því vildi ek eigi blóta skurðgoð, at ek sá laungu, at sá siðr var engu hæfr [1]), þó at ek kynni engan betra.

190. Ólafr konúngr varð glaðr við, er Sigmundr tók svâ skynsamliga máli hans. Var Sigmundr þá skírðr ok alt hans föroneyti, ok lèt konúngr kenna þeim heilög fræði; var Sigmundr þá með konúngi um hríð í mikilli virðíng. En er hausta [2]) tók, sagði konúngr Sigmundi, at hann vill senda hann út til Færeyja at kristna þat fólk, er þar byggir. Sigmundr mæltist undan því starfi, en játti þó um síðir konúngs vilja, skipaði konúngr hann þá valdsmann yfir allar Færeyjar, ok fèkk honum kennimenn at skíra fólkit ok kenna þeim skyld fræði. Sigldi Sigmundr þegar hann var búinn, ok greiddist hans ferð vel; en er hann kom til Færeyja,

[1]) nýtr, C. [2]) vora, F.

þínginu ok drepa þik, nema þú lèttir af ok heitir því til fasta at flytja aldri þenna boðskap síðan hèr í eyjunum. En er Sigmundr sèrr, at hann kemr engu til leiðar at sinni um trúna, en hafði engan afla til at deila kappi við alt fólk, þá verðr þat at hann heitr þessu, sem þeir beiddu við vitni ok með handfesti, ok slíta við þat þíngit. Sigmundr sat heima um vetrinn í Skúfey, ok líkaði allþúngt, er bændr höfðo kúgat hann, en lèt þat þó ekki finna á sèr.

Sigmundr Brestisson kristnar Færeyjar.

191. Um vârit einn tíma, þá er straumar voro nærr sem mestir, ok mönnum þótti úfært á sjá milli eyjanna, þá fór Sigmundr heiman or Skúfey með 30 manna á tveim skipum; sagði hann at þá skyldi leggja á tvíhættu at koma fram konúngs erendinu eðr deyja at öðrum kosti. Þeir hèldo til Austreyjar ok gátu tekit eyna, komu þar at áliðinni nótt á úvart, svá at þeir slógu hríng um bæinn í Götu, skutu síðan stokki á skemmu hurðina, þar er Þrándr svaf í, ok brutu upp, tóko Þránd höndum ok leiddu út. Þá mælti Sigmundr: nú er enn svâ, Þrándr! at ýmsir eiga [1]), þú kúgaðir mik á hausti, ok gerðir mèr tvâ harða kosti, nú vil ek gera þèr 2 kosti mjök újafna; sá er góðr at þú takir trú rètta ok látir skírast; en ef þú vill eigi þenna, þá er sá annarr kostr, at þú skalt vera drepinn

[1]) þannig A, B, C; en svâ Þr. ymsir eiga, B; en.svâ ymsir eiga, S.

strauma ok storm mikinn, vurðu við þat aptrreka til Færeyja, ok brutu skipit í spán, ok týndo fè öllu, en mönnum varð borgit flestum. Sigmundr barg þrándi ok mörgum avðrum. Þrándr segir, at eigi mundi þeim ferðin takast slètt [1]), ef þeir lèti hann nauðigan fara. Sigmundr segir, at hann skyldi fara alt at einu, þó at honum þætti ílt. Tók Sigmundr þá skip annat ok fè sitt at fœra konúngi fyrir skattinn, þvíat Sigmundr skorti eigi lausafè; láta þeir í haf í annat sinn, komast nú eigi lengra áleiðis enn fyrr, fá þeir enn mótviðri stór, ok rekr þá aptr til Færeyja ok lesta skipit. Sigmundr segir, at honum þótti mikit farbann á liggja. Þrándr segir, at svâ mundi fara, hversu opt sem þeir leitaði til, svâ at þeir flytti hann nauðigan með sèr. Sigmundr lætr Þránd nú lausan með því skilorði, at hann sverr trúnaðareiða, at hann skal hafa ok halda rètta trú, vera tryggr ok trúr Ólafi konúngi ok Sigmundi, tefia eigi eðr tálma fyrir nökkurum manni þar í eyjunum, at við þá haldi trúleika ok lýðni, fremja ok fullgjöra í alla staði þenna boðskap Ólafs konúngs, ok svâ hvern annarra, er hann sendir til Færeyja. Ok svâ sverr Þrándr frekliga, sem Sigmundr kann vandligazt fyrir at skilja. Ferr Þrándr þá heim í Götu, en Sigmundr sitr þá ok í búi síno í Skúfey þann vetr, þvíat þá var haustat mjök, er þeir vurðu aptrreka hit síðarra sinn.

[1]) skjótt, B.

lèt hún þegar hrínginn fara til sýnis um alla höllina, ok sögðu allir menn eitt, at eigi þóttust sèð hafa jafngóðan hríng; þar voro með drottníngu gullsmiðir hennar 2, en er hríngrinn kom til þeirra, þá handvættu [1]) þeir hrínginn, ok lögðu til ekki, utan þeir talaðust með einmæli; ok er þat sá drottníng, kallaði hún þá til sín, ok spurði, hvat þeir spottaði at hrínginum, en þeir duldu þess; hún sagði at þeir skyldi fyrir hvern mun segja, hvat þeir hefði at fundit; þeir sögðu at fals var í hrínginum. Síðan lèt hún brjóta í sundr hrínginn, ok fanst þar í innan eirteinn [2]). Hún varð þá reið, ok sagði at Ólafr konúngr mundi svâ [falsat hafa fleira [3]).

Kristnað fólk á Hríngaríki.

194. Ásta, dóttir Guðbrands kúlu, er átt hafði Haraldr konúngr grænski, giptist brátt eptir dauða hans þeim manni, er nefndr er Sigurðr sýr, hann var konúngr á Hríngaríki. Sigurðr konúngr sýr var son Hálfdánar Sigurðarsonar hrísa, Haraldssonar hárfagra. Ólafr, son Haralds konúngs grænska ok Ástu, fæddist upp í bernsku á Hríngaríki með Sigurði konúngi stjúpföður sínum ok Ástu móður sinni. Þenna sama vetr fór Ólafr konúngr Tryggvason or Víkinni upp á Hríngaríki, ok boðaði kristni, lèt þá skírast Sigurðr konúngr sýr ok Ásta kona

[1]) handvógu, *F.* [2]) járnteinn, *C.* [3]) falsa hana at fleira, *B, C.*

skegg [1]) Dana konúngi, þvíat þá var dauð Gunnhildr, dóttir Búrizlafs Vinda konúngs, er hann hafði áðr átt. Gjörðist þá kær vinátta með tengðum milli Sveins Dana konúngs ok Ólafs konúngs sænska, sonar Sigríðar drottníngar.

Ólafr konúngr fèkk Þyri drottníngar.

195. Búrizlafr Vinda konúngr kærði þat mál optliga fyrir Sigvalda jarli mági sínum, at sættargerð sú var rofin, er Sigvaldi hafði gert í millum Sveins konúngs ok Búrizlafs konúngs, at Búrizlafr skyldi fá Þyri, dóttur Haralds konúngs Gormssonar, systur Sveins konúngs; en þat ráð hafði ekki framgengit svâ sem ætlat var ok ákveðit, þvíat Þyri setti þvert nei fyrir, at hún mundi giptast gömlum konúngi ok heiðnum. Fór nú svâ fram um hríð, at Þyri var í Danmerk með Sveini konúngi. En er Búrizlafi konúngi þótti fyrir vân komit, at Sveinn konúngr mundi senda systur sína til hans, þá segir hann Sigvalda jarli, at hann vill hafa máldaga sinn, ok bað jarl fara til Danmerkr ok færa sèr Þyri heitkonu sína. Jarl lagðist þá ferð eigi undir höfut, ok fór á fund Sveins konúngs, ok bar þetta mál upp fyrir honum, segir at hann átti vísan úfrið ok hernat á ríki sitt af Vindum, ef eigi hèldist gjört sáttmál af hans hendi við Búrizlaf konúng; kom jarl svâ sinum fortölum,

[1]) Saumasusyni, *nærri allstaðar F.*

ar, veik hann síðan þannig sinni ræðu, at hann spurði ef hún vildi giptast honum. En svâ sem hennar ráði var þá komit, ok í annann stað sá hún, hversu þat gjaforð var farsælligt at giptast svâ ágætum konúngi, þá sýndist henni vant at neita þessu boði, ok bað konúng sjá ráð fyrir sèr ok sínum kosti. En er þetta mál var talat, þá fèkk Ólafr konúngr Þyri, ok fastnaði hún sik sjálf at ráði Özurar fóstra síns; efnaði Ólafr konúngr þá til ágætrar veizlu, ok gerði brúðlaup sitt í Túnsbergi, þat var hinn 3ja vetr, er hann var konúngr at Noregi, litlu síðarr enn þau Sigríðr drottníng höfðo fundizt í Elfinni, þvíat Þyri drottníng fann konúng í Víkinni, þá er hann var nýkominn austan frá stefnunni. Stefndi konúngr þá til sín öllu stórmenni ok göfgum bóndum um Víkina ok víða annarstaðar, kom þar saman allmikit fjölmenni, var sú veizla en stórmannligazta. Ok fursta dag veizlunnar sem ágætr drykkr gladdi menn, var konúngr kátr ok allir þeir er inni voro, kallaði konúngr til sín einn hæfverskan skutilsvein, ok bað hann gánga til drottníngar með sitt erendi. Þjónostomaðrinn gekk fyrir Þyri drottníng, hneigði henni ok mælti: minn herra sendi mik til yðar, frú! eptir at spurja, hvârt hann skal velja yðvarri tign bekkjargjöf eptir því sem tilheyrir mey eða þeirri kono, er manni hefir verit gipt. Hún svarar: gakk ok seg svâ þínum herra, at hann hugsi sjálfan sik, hvârt heldr mundi til hæfa, ef

hin bezta veizla, ok gefinn hinn styrkazti drykkr, ok borinn kappsamliga; en er á leið daginn ok heiðíngjar gerðust avlóðir, þvíat þeir hlífðust ekki við at drekka sem lysti, þá kom konúngr enn til þeirra ok mælti: þat mun ílýsast, at mèr þikkir mikit fyrir at láta yðr, þvíat mikinn skaða gerit. þèr oss ok auðn ríki voro, ef svâ margt ok herligt [1]) fólk, sem hèr er samankomit, skal á brotto fara, en ek nenni þó eigi at hafa yðr hèr í landi, ef þèr látit eigi af villu yðvarri; nú vil ek gjarna, ef hins er kostr, at þèr látit at mínum fortölum, ok leggit niðr fornan átrúnat, en takit í staðinn kristni ok sanna trú almáttigs guðs, skulut þèr þá halda eignum yðrum ok ættlöndum, ok þar með hafa með oss samfagnat ok sæmd, vald ok virðíng nærr sem þèr kunnit beiða ok mèr sè heyriligt at veita. Þá svarar Eyvindr kellda fyrir hönd allra þeirra, ok segir svâ: þess þarf ekki at leita, konúngr! er eigi mân fást hvârki fur orð glyslig nè afarkosti, at vèr fyrirlátim vârn átrúnat nè íþróttir. Gekk konúngr þá í brotto, en bað sína menn veita þeim eigi úkappsamligarr enn furr. Varð þat fólk svâ mjök drukkit, at hverr maðr lá þar sofinn, er setit hafði; konúngr lèt um kveldit leggja eld í stofuna, vaknaðu heiðíngjar eigi furr enn eldr lèk um þá, brann þar stofan ok alt þat er inni var, nema Eyvindr kellda komst

---

[1]) þannig B, C, F, herfiligt, A.

aptaninn í Körmt á Avgðvaldsnesi, var þar búin fyrir honum páskaveizla, þar var með konúngi Þyri drottníng ok Sigurðr biskup ok margt annat stórmenni, hafði hann nærr 300 manna. En svâ sem margheyrt er ok sannprófat, at síðan er allsvàldandi guð hafði sèr skàpat til þjónosto háleita hirð himneskra krapta, þá steypti öfund ok ofmetnaðr þeim englinum, er einna var ágætaztr skapaðr, or þeirri hærstu sæmð ok sælu, er honum var gefin af guði, ok svâ öllum þeim, er honum vurðu samhuga í ofbeldi á mót skaparanum, ok svâ sem áðr var hann fegri ok fríðari öllum englum í hinni hæstu dýrð, svâ varð hann þá ok er æ síðan ljótari ok leiðiligri [1]) öllum djöflum í enu neðsta helvíti, svâ ilzku fullr ok öfundar með sínum árum ok erendrekum, at hann kostgæfir alls mest at fyrirkoma hverju góðu ráði, ok byrlar optliga eitr sinnar slægðar mannkyninu meðr ýmisligri ásýnd eðr yfirbragði, þvíat ef hann sèrr nökkurt sinn eyðast flokk sinna þjónostomanna, en fjölgast sauði [2]) guðligrar hjarðar, af fortölum ok fagrligri áeggjan erendreka Jesú krists, þá leitar hann á flesta vega til at tæla þá með nökkurum svikum, er hann þikkist skömm ok skaða af hljóta, ok ætlar síðan aptr at leiða í snörur sinnar útöluligrar villu þat sama fólk, er hann þikkist áðr hafa týnt ok tapat, sem sýnast má í því er eptir ferr.

[1]) leiðari, B, C. [2]) sæði, B, C.

hann var afklæddr ok hafði lagizt í sængina, þá kom þar gestrinn gamli ok settist á fótskörina ok talaði enn lengi við konúng, þvíat konúngi þótti orðs vant er annat var talat. Sigurðr biskup lá í næstu hvílu konúngssænginni; ok er konúngr hafði lengi vakat, mælti biskup at mál væri at sofa, hneigðist konúngr þá at hægindum, ok þótti mikit fyrir at lètta talinu; en gestrinn gekk út. Konúngr sofnaði skjótt ok fast, ok hraut mjök, hann vaknaði litlu síðarr, ok spurði þegar at gestinum, bað hann kalla þángat til sín, var hans þá leita farit, ok fannst hvergi, þá stóð biskup upp ok klæddist. Konúngr spurði, ef þegar væri mál til tíða. Biskup segir at svá var. Klæddist konúngr þá, ok bað kalla til sín matbúðar mann ok steikara, ok spurði, ef nökkurr úkunnr maðr hefði komit til þeirra fyrir litlu. Þeir svöroðo: at vísu, herra! kom til vor maðr aldraðr, sá er vèr kendum eigi, þá er vèr bjöggum veizlu þessa, hann sagði at vèr syðim furðu ílt slátr, ok kvað ekki hæfa at bera slíkt á konúngs borð á jafnmikilli hátíð, sem í hönd ferr; fèkk hann oss þá tvær nauts síður digrar ok feitar, ok suðum vær þær með öðru kjöti. Konúngr mælti: gjörla skil ek, at sá er allr einn ok gestrinn, er talaði við oss í gær kveld, farit nú sem skjótazt ok brennit þá víst alla eðr berit á sæ út, en búit til aðra í staðinn, þvíat eigi skal fjandinn svâ svíkja oss, at nökkurr minna manna eti hans eitri fulla fæðu;

af skipi, ok alt fólk hans, tóku þá at magna fjölkýngi sína. Gjörði Eyvindr þeim huliðs hjálm, ok þoku myrkr svâ mikit, at konúngr ok lið hans skyldi eigi mega sjá þá; en er þeir komo nærr bænum á Ögvaldsnesi, þá varð mjök annann veg enn Eyvindr hafði ætlat, þoku myrkvi sá, er hann hafði gjört með fjölkýngi, stóð yfir honúm ok hans föruneyti, vurðu þeir allir senn svâ blindir, at þeir sá eigi heldr augum enn hnakka, ok gengu allir í hríng ok í kríng. En varðmenn konúngs sá, hvar þeir fóro, ok vissu eigi, hvat flokki þat var, var þá sagt konúngi í þann tíma, er lokit var óttosaung. Konúngr gekk út, ok er hann sá, hvar þeir Eyvindr fóro, bað hann menn sína vâpna sik, ok fara at vita, hvat manna þeir væri, er svâ fóro undarliga. Þeir gerðo svâ; kendo konúngsmenn Eyvind kelldo, tóko þá alla ok leiddu heim til bæjar ok síðan á konúngs fund, er hann gekk frá messu. Sagði Eyvindr þá allan atburð um sína ferð, ok svâ þat, at hann hafði þá ætlat at koma at konúngi úvörum ok drepa hann sofandi eðr brenna hann inni með alla sína sveit. Konúngr mælti: hèr er nú þat fylt, at sú en sama snara eðr gilðra hèfir fallit á yðr sjálfa, sem þèr egndut öðrum, ef eigi hefði blindleikr sá meinat, er fèll á þik ok þína menn, var ok þess vân, at meira mundi mega miskun almáttigs guðs ok styrkr hans ágætra engla, er hann skipar til varðveizlu ok verndar sínu fólki enn fjölkýngi þín eðr sá hinn

tómliga; dvaldist hann víða laungum at stórbúum sínum, ok hafði með sèr mikit lið ok frítt.

Sigurðr ok Haukr kvámu á vald Ólafs konúngs.

199. Sigurðr er maðr nefndr, en annarr Haukr, þeir voro háleyskir menn at ætt, úngir at aldri, miklir ok sterkir, höfðust mjök í kaupferðum. Þetta sama vâr er Ólafr konúngr sigldi austan or Víkinni, sigldu þeir Sigurðr ok Haukr vestr til Englands; en er þeir komo aptr til Noregs at áliðnu sumri, þá sigldu þeir norðr með landi; þeir mættu liði Ólafs konúngs á Norðmæri. En er konúngi var sagt, at þar voro kaupmenn háleyskir komnir af Englandi, ok voro heiðnir, þá lèt hann kalla stýrimenn til sín, ok spurði ef þeir vildi taka trú ok láta skírast, en þeir neitaðu því skjótt. Konúngr taldi fyrir þeim marga vega fagrliga, ok fèkk ekki af þeim þat er hann vildi, hèt hann þeim þá afarkostum, lífláti eðr lima, ok gerði þat ekki; þá lèt konúngr setja þá í járn, ok hafði með sèr norðr til Þrándheims, voro þeir um hríð haldnir í fjötrum; konúngr kom opt til þeirra, hèt hann þeim sæmdum ok sinni vináttu, en stundum hörðum píslum, ok stoðaði ekki, þvíat þeir gengu hvârki fyrir blíðu nè stríðu. En á einni nótt hurfu þeir á braut or varðhaldinu, svâ at engi maðr spurði til þeirra, ok engi vissi með hverjum hætti þeir hefði í braut komizt,

konúngs, en annarr Helgi, báðir voro þeir gildir menn fyrir sèr, ok kærir konúngi, en þó mjök úskapglíkir. Sigurðr var vinsæll við alþýðu, en Helgi údæll ok undirförull. Þorvaldi tasalda var skipat at sitja ímilli þeirra um vetrinn. Helgi öfundaði Þorvald ok afþokkaði alt fyrir honum, en Sigurðr var vel til hans, ok flýði Helgi þaðan af bekkinum, ok vildi eigi sitja hjá þeim Þorvaldi; tók hann þá at rægja Þorvald sem mest við konúng, alt þar til er konúngr bað hann hætta; þarftu hvárki, segir konúngr, at rægja Þorvald við mik nè aðra menn, þá er með mèr ero, þvíat ek vil sjálfr reyna menn mína. Helgi leitaði þá, ef Sigurðr vildi ýfast við Þorvald, ok rægði hann fyrir honum. Sigurðr svarar: eigi mun ek fyrir þín orð óþokkast við Þorvald, þvíat hann er reyndr at góðum dreng, en þú ert illmenni. Nú með því at Helgi lètti enn eigi af [1]), heldr var hann kostgæfr á rógit, þá kom svâ um síðir, at konúngr gerðist fárr við Þorvald. Einn dag mælti Helgi til Þorvalds: spyr þú konúnginn eptir, hví hann er svâ fálátr. Þorvaldr svarar: ekki geri ek fyrir orð þín eðr eggjan, ok svâ vænti ek, at konúngr trúi eigi rógi þínu, þó at honum mislíki nökkurr lutr til mín. Helgi mælti: drjúgliga lætr landi enn. Nökkuru síðarr mælti Þorvaldr einn dag, er hann kom fyrir konúng:

[1]) at rægja Þorvald, *bætt við B, G.* 2. deild.

gjarna [vildi ek fá gleði yðra [1]), herra! Nú mun ek fara at hitta Bárð, ef þèr vilit, hvat sem fleira gerist at. Konúngr sagðist þat vilja. Helgi varð við þetta glaðr, þvíat hann vænti at Þorvaldr mundi eigi aptrkoma heldr enn aðrir þeir, er þessa ferð höfðo farit. Síðan bjóst Þorvaldr, ok bað konúngr hann hafa menn svâ marga sem hann vildi. Þorvaldr svarar: Sigurð sessunaut minn hefir ek reynt at dyggum manni ok góðum, hann vil ek at fari með mèr, en ekki fleiri, þvíat gipt yður ok hamíngja, herra! má oss meira enn menn nökkurir. Konúngr svarar: víst skal ek minn góðvilja tilleggja með ykkr, en ek vil senda ykkr til bónda þess, er Björn heitir, hann býr skamt frá Bárði, hann þikkir mèr vænstr til at kunna yðr nökkut af at segja háttum Bárðar, ok vísa ykkr þángat leið. Síðan fóro þeir ok komo til Bjarnar, ok tók hann við þeim vel, þegar hann vissi at þeir voro sendimenn konúngs; spurðu þeir hann at hýbýlum ok háttum Bárðar. Björn kvað með undrum hans hag framflytjast, þar verðr ekki við menn vart, þá er þángat er komit; en þar fara allar sýslur fram vel ok skipuliga. Um nóttina, er þeir vóro sofnaðir, þá dreymdi Þorvald, at honum þótti Ólafr konúngr koma at sèr ok mæla: þú munt finna at höfði þèr dúk einn, er þú vaknar, ok þar er knýtt í brèf þat, er á ero

[1]) *fá*, *vantar í C*; vilda ek gleðja yðr, *B*, *S*.

at ek skálpgrana skötskum [1])
skylda ek einn [2]) of halda.

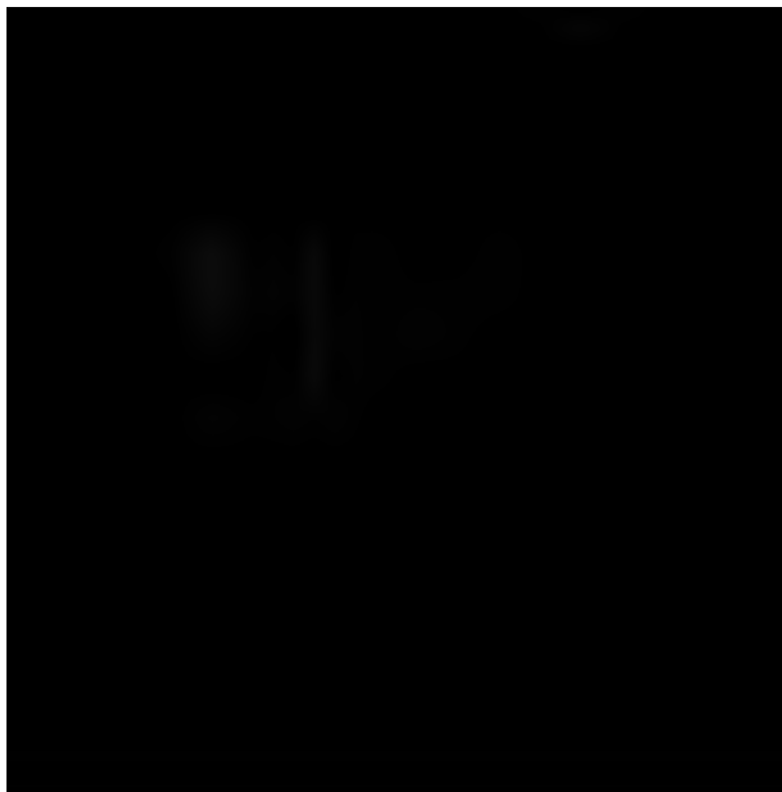
Þorvaldr mælti: reynum við nú þá ok tökumst til. Rèð Þorvaldr þá á Bárð ok sviptust þeir fast, þá var dagr mjök áliðinn, þeir áttust við um stund, ok varð Þorvaldr mjök aflvani, bað hann þá guð hljóðliga veita sèr nökkurn styrk móti honum, en Bárðr gekk þá at sem fastazt, ok er brjóstin þeirra mættust, þá var því líkt sem maðr gengi at honum ok kipti fótum undan Bárði, svâ at hann fèll at þreskeldinum [3]); voro þeir Þorvaldr þá báðir svâ móðir, at þeir máttu ekki at hafast. Þá mælti Bárðr: dugi þú nú Þóra! Hún svarar: ekki má ek duga þèr, faðir! þvíat við Sigurðr sviptumst, ok er hèr allvel á komit, at við erum jafnstyrk. Bárðr mælti: þá verðr nú til þess at taka, sem ek hefi eigi furr þurft, at biðja mèr liðs ímóti einum; gángi nú fram þeir er undirskálann byggja ok veiti mèr! Ljópu þar þá fram 40 manna, voro þeir Þorvaldr þá handteknir. Bárðr mælti: vel hafa skálans undirbúar veitt mèr, Þóra! ok svâ man enn, ef ek þarf nökkurs við, ok því þikkir mèr ráð, at þeir Sigurðr sè eigi í böndum; en þó vil ek eigi, at þú rennir optarr á mik, tröllit! þó at þú nefndist Þorvaldr, þvíat eigi skortir þik dirfð ok áræði; en þó má vera at þú skulir maðr heita ok munt vera heldr fjölkunnigr, þvíat ekki varð mèr aflskortr við þik fyrrum, en ek

[1]) skotskan, *C*, [2]) enn, *B*, [3]) þrepskildinum, *C*.

þat vil ek þèr þó kunnigt gera, at ek trúi ekki á skurðgoð eðr fjandr, ek hefir farit land af landi ok mætt bæði risum ok blámönnum, ok fyrir komu þeir mèr ekki, hefi ek því lengi trúat á mátt minn ok megin, en nú er mèr vorðinn valjugr [1]) hit fursta sinn at þeim átrúnaði, ok sèr ek þat, at ekki hefðir þú sigrat mik, ef þú nytir engis at nema sjálfs þíns; eða hvat var fyrir brjósti þèr, þá er bríngspelir okkrir komo saman? þar er mèr grunr á, at sá mun mikit mega, er sá afspríngr er af kominn. Þorvaldr svarar: rètt innir þú, at sá er máttugr, þvíat þat ero nöfn guðs þess, er vèr kristnir menn trúum á. Bárðr mælti: eigi kann ek þat at hugsa, at eigi muni hann öllu mega orka, ef hann kemr sjálfr til, er mèr vann nú at fullu, er nöfn hans voro, ok fyrir því mun ek fara með þèr á konúngs fund, at ek skil, at gott mun á þann guð at trúa, er svâ er máttugr, ef á nökkurn skal trúa. En því lèt ek gera undirskálann, ok setta ek þar mína menn, at, ef fjölmenni væri dregit at mèr, ætlaði ek til þeirra at taka ok njóta liðsmunar, en ef til mín kvæmi 2 eða 3 þá gaf ek mèr ekki um, þvíat ek þóttumst eigi uppnæmr fyrir þeim; hèr ero ok menn Ólafs konúngs 4 ok 20, er hann hefir sent til mín, ero þeir hèr allir vel haldnir, en eigi drepnir, sem konúngr mundi ætla. Síðan bjóst Bárðr ok fór með Þorvaldi við alla sína menn á konúngs fund; en er þeir

[1]) þannig A, B, C, S.

því at ek er áðr kvángaðr á Íslandi. Konúngr mælti: þá skaltu gefa þessa konu Sigurði vin þínum, þar er vel á komit með þeim, er þau ero jafn styrk. Þorvaldr svarar: þat vil ek gjarna gera, en þat vil ek tilskilja við yðr, herra! at þèr segit Helga or yðvarri þjónostu, ok er þó gjörr oflítill munr þeirra Sigurðar, en ek mun þó fyrir yðra skylld ekki gera á hluta Helga, ef þèr veitit mèr þetta. Konúngr segir at svâ skyldi vera. Síðan fèkk Sigurðr Þóru, ok settist í bú á Upplöndum, þat er átt hafði Bárðr digri. Bárðr tók sótt litlu síðarr enn hann var skírðr, ok andaðist í hvíta vâðum. En Þorvaldr fór til Íslands með mikilli sæmd af Ólafi konúngi ok þótti mikilmenni ok hinn vaskazti.

[*Frá Sveini ok Finni syni hans*].

201. Þat finnst ritat á bókum, at á dögum Hákonar jarls Sigurðarsonar var norðr í Þrándheimi sá maðr, er Sveinn er nefndr. Sveinn var auðigr ok ættstórr, maðr fálátr ok hóglyndr hversdagliga, en stirðr [1]) ok stórhugaðr við meiri menn, ef honum mislíkaði, hann blótaði heiðin guð at sið frænda sinna ok forellra, sem í þann tíma gerði alt fólk í Noregi; hafði Sveinn hof mikit á bæ sínum ok búit virðuliga, voro þar í mörg skurðgoð, en þó tignaði Sveinn Þór einna mest, han var ok í vingan við Hákon jarl sem aðrir blótmenn. Sveinn var kvângaðr ok átti 2 sono, hèt annarr Sveinn en annarr Finnr.

[1]) stríðr. S.

Þessa heitstrengíng virðu menn misjafnt fur Finni; sögðu sumir, at Hákon jarl var æðstr höfðíngi á norðrlöndum, ok Finnr mundi vilja honum þjóna. Finnr sagði, at hann vissi [hvârt var konúngr eðr jarl [1]). Tóko þá svâ sumir þeir er verr virðu fyrir honum, at hann sýndi fávizku sína bæði í þessum svörum ok svâ í heitstrengínginni. Eptir jólin bjóst Finnr til brautferðar. Faðir hans spurði, hvert hann ætlaði. Finnr svarar: þat veit ek aldri, hvert ek skal fara, en leita verð ek konúngs þess, er ek ætla at þjóna, ok þó svâ at eins at efna heitstrengíng mína í alla staði; spurði hann þá, ef Sveinn bróðir hans vildi fara með honum. Hann kvaðst eigi þat vilja. Þat er ok vel, segir Finnr, þú munt ætla at varðveita fè vârt með favður okkrum, þartil er ek kem aptr. Faðir hans mælti: vilt þú at ek fáe þèr menn til fylgðar ok fè nökkut? Finnr svarar: þat fer fjarri, þvíat eigi mun ek sjá vel fyrir fleirum mönnum, ef ek hefi eigi vit til at sjá fyrir sjálfum mèr, sem margir mæla, ok ek dyl eigi at sè. Eptir þetta fór Finnr í brottu, ok suðr hit efra um Upplönd, kom fram austr í Vík, fèkk sèr þar far með byrðíngsmönnum suðr til Danmerkr. En þegar er hann kom fótum undir sik í Danmerk, þá gekk hann einnsaman frá skipi til skógar, ok bað ekki sína förunauta vel lifa, ok engan mann bað hann sèr leið vísa til bygða,

[1]) hvert hann nefndi Jarl eðr konúng, B, C.

Norðmenn. Biskup mælti: þat er ill trúa, ok skal ek láta kenna þèr aðra trú betri. Finnr svarar: þá veit ek þat er ek heyri, hvârt mèr þikkir sú trúan betri; eðr hví skaltu láta kenna mèr þá trú, heldr enn sýna mèr hana sjálfr? Biskup seldi hann í hendr presti einum, ok bað hann kenna honum trúna, en Finnr vafði alt fur presti, svâ at hann gat ekki at gört, ok sagði prestr biskupi, at maðr þessi var svâ torveldr ok heimskr, at ekki mátti við hann eiga. Biskup mælti: svâ lízt [mèr] á mann þenna, at hann mun vera ekki svâ heimskr sem kynligr. Tók biskup þá at tjá ok telja fyrir honum stórmerki almáttigs guðs, ok um síðir mælti Finnr: þetta er alt annann veg enn ek heyrði furr, at engir guðar væri jafnmáttugir sem Þórr ok Óðinn, en nú skilst mèr þat helzt af orðum þínum um Krist þann, er þú boðar, at mjök svâ mátti hverr maðr gera viðr hann sem vildi, meðan hann var hèr í heimi, en eptir dauðann gerðist hann svâ ágætr, at hann herjaði í helvíti, ok batt Þór höfðíngja heiðinna guða, ok síðan stóð ekki vætta við honum, því sýníst mèr at hann sè sá konúngr, er ek hefi heitstrengt at þjóna, hærri ok háleitari, meiri ok máttkari enn allir aðrir konúngar, ok fyrir því skal ek hèðan af á hann trúa ok honum þjóna eptir því sem þèr kennit mèr. Biskup mælti: þetta er alt rètt eptir því sem þú hefir fengit skilníng af guði, ok kemr nú þat fram sem ek sagði, at þú ert miklu

eigi, þvíat hann er ættstór ok frændmargr, ok munut þèr hafa margt stórmenni á móti yðr, ef hann er af lífi tekinn. Konúngr fann at hinn ýngri Sveinn var alt linari í lyndi, ok mælti til hans: hvat berr mest til, er faðir þinn er svâ tregr til at taka trúna, þikkia honum þúngar favstur eðr meinlæti [1]). Sveinn svarar: fjarri ferr þat, þvíat hann er hraustr drengr ok gildr karlmaðr í alla staði, þó at hann sè aldraðr, en hof Þórs þikkir honum mest at láta, þvíat þat er hús mikit ok frídt, ok gert fagrliga ok búit með miklum kostnaði, ætla ek honum þat nærr gánga, ef þat skal brjóta eðr brenna. Konúngr svaraði: þat er þó líkazt, at þat annathvârt hljóti fram at fara. Sveinn mælti: þikkir yðr ekki ráð, at hofit standi með sínum búnaði, ok vinnit þèr þat til, at við feðgar takim þá trú sem þú boðar, at eigi sè spilt svâ ágætu smíði, en við munum þat efna sem við heitum, at eiga ekki um við Þór, ok bjargist guðin þá á sínar hendr. Konúngr svarar: eigi veit ek hvârt þat hlýðir, en þó með því at ek finn góðvilja með þèr, ok allir menn kalla ykkr drengi góða, þá vil ek því játa, at hofit standi með þessu skilorði, sem þú sagðir fram, heldr enn þit neitit kristni, ok bíðit svâ bráðan bana. Gekk Sveinn þá at finna föður sinn, ok segir honum sem komit var þessu máli. Hann svarar: hví mundi konúngrinn þetta vilja saman hafa? Sveinn svarar: af þessu mátt þú

[1]) þannig, *A*, *C*, *S*.

keyra hann út aptr, en þat varð ekki auðveldt, stóð hann við nökkuru fastara enn þeir hugðu, fór þá í harðleiki, sumir reyttu ok rifu af honum þá vânda leppa, sem hann hafði, en sumir börðu hann hnefum; hann gerði ok ímót slíkt er hann mátti. Konúngr varð varr við ok spurði hverju sætti. Þeir segja at sjá hinn heimski hrotti [1]) vildi hann finna. Þá er ráð, segir konúngr, at gera eigi illa við hann. Var hann þá lauss látinn. Konúngr spur hverr hann væri. Finnr sagði til slíkt er honum líkaði. Konúngr mælti: hvert er erendi þitt híngat til mín? viltu láta skírast? Finnr svarar: eigi ætla ek, mik vera verr kristinn, enn þik. Konúngr kvaðst eigi vita hvat hann sagði. Þá mælti Finnr: hvat ætlar þú, konúngr! hvat manna ek sè? Konúngr svarar: þat veit ek eigi, en hitt sè ek at þú ert maðr gildligr ok ero menn stærri enn þú, en færri vænni, ok mikit er þitt yfirbragð. Finnr mælti: þá skipti hversu gott væri mitt yfirbragð, ef mikit er. Konúngr svarar: ekki ert þú illmannligr. Finnr mælti: gott er slíkt at heyra af svâ ágætum manni. Konúngr mælti enn: svâ lízt mèr á þik, at þú munt vera drengr góðr, einrænn ok undarligr ok nökkut bráðr í skaplyndi. Finnr svarar: alt er þetta satt, er þú segir, ok get þú nú til, konúngr! hverrar ættar ek er. Konúngr svarar: þat

[1]) höldr, F.

rótakylfu mikla, ok gekk til hofsins; þar var þá alt fornligt um gætti, hurðajárn ryðug ok alt heldr úfáguligt; hann gekk inn ok skýfði [1]) goðin af stallonum, en reytti ok ruplaði af þeim alt þat er fèmætt var, ok bar í belginn; Finnr sló Þór 3 högg með kylfunni sem mest mátti hann, áðr hann fèll, síðan lagði hann band um háls honum, ok dró hann eptir sèr til strandar, ok lèt hann koma á bát, fór hann svâ til fundar við Ólaf konúng, at hann hafði Þór laungum á kafi útbyrðis, stundum barði hann hann. En er konúngr sá þetta, sagði hann Finn eigi fara vegliga með Þór. Finnr svarar: þat sýnist í því, at mèr hefir lengi illa líkat við hann, ok skal hann enn hafa verri ok verðugari viðfarar; klauf hann þá Þór í skíður einar, lagði í eld ok brendi at avsku, síðan fèkk hann sèr lavg nökkurn, kastaði þar á öskunni, ok gerði af graut, þann graut gaf hann [blauðum hundum [2]) ok mælti: þat er makligt, at bikkjur eti Þór; svâ sem hann sjálfr sono sína. Finnr gerðist maðr Ólafs konúngs, ok fylgði honum. En þar er konúngr boðaði mönnum rètta trú, þá var Finnr svâ óðr ok ákafr, at hèlt við vâða, þeim er eigi gerðu skjótt hans vilja. Finnr var siðgóðr ok trúrækinn ok fylgði konúngi jafnan til tíða. Einn morgin kom Finnr hvârki til óttusaungs nè messu, spurði konúngr þá hverju gegndi,

[1]) steypti, *S.* [2]) grey-hundum, *S, F.*

ímilli sín mikla mungátsbyttu á skipit. Hárekr bjóst um aptr á skipinu, ok geymdi ekki um, hvat þeir bræðr höfðust at. Síðan rèru þeir frá landi, vindr var á lítill norðan ok veðrit blídt, en er þeir voro skamt komnir frá eyjunni, þá færðu þeir segl upp, en Hárekr stýrði, bar þá brátt frá eyjunni. Því næst gengu þeir bræðr aptr þar til sem Hárekr sat, ok spurðu hvert hann ætlaði at þeir skyldi fara. Hann segír at þeir mundi sigla at skemta sèr til hinnar næstu eyjar. Sigurðr mælti: svâ er nú komit, bóndi! at þú skalt hèr nú kjósa um kosti nökkura; sá er hinn fursti, at þú skalt okkr bræðr láta ráða fyrir för vârri ok stefnu, skal þá gera vel við þik, sem þû ert makligr; hinn er annarr kostr, at láta okkr binda þik; sá er hinn þriði, at við munu drepa þik. Hárekr sá þá, hvar komit var hans máli, hann var eigi betr enn andvígr öðrum þeirra bræðra, ef þeir voro jafnbúnir, kaus hann fyrir [því] þann af, sem honum þótti vildaztr at láta þá ráða fyrir ferðinni, batt hann þat svardögum, ok seldi trú sína til þess. Gekk þá Sigurðr til stjórnar ok stefndi suðr með landi. Gættu þeir bræðr þess at þeir skyldo hvergi menn finna, en byri gaf sem bezt ok blíðazt, lèttu þeir ferð sinni eigi furr enn þeir komo suðr til Þrándheims ok inn til Níðaróss á fund Ólafs konúngs. Konúngr lèt Hárek kalla til tals við sik, ok bauð honum at láta skírast. Hárekr mælti ímóti. Þá talaðu þeir konúngr ok Hárekr

þegar sem skyndiligazt með hleypiskútu, ok fá menn á; en er hann kom til Þjóttu, fagnaði Hárekr honum vel; gengu þeir þegar á eintal 2 samt annann veg frá bænum; en er þeir höfðo litla hríð talat, þá komo þar konúngs menn, þeir er Háreki höfðo þángat fylgt, gripu þeir Eyvind höndum ok leiddu hann til skips með sèr, fóro þeir brott með Eyvind ok lèttu þeir sinni ferð eigi furr enn þeir komo suðr til Þrándheims, ok fundu Ólaf í Níðarósi; var Eyvindi þá fylgt á konúngs fund. Bauð konúngr honum sem öðrum mönnum at taka skírn. Eyvindr kvað þar nei við. Konúngr bað hann blíðum orðum at taka rètta trú, ok sagði honum marga skynsemi, ok svâ biskup, af dýrð ok jartegnum almáttigs guðs, ok skipaðist Eyvindr ekki við þat. Þá bauð konúngr honum gjafar virðuligar ok veizlur stórar, ok hèt honum þar með fullkominni sinni vináttu, ef hann vildi láta af heiðni ok taka skírn; en Eyvindr neitti því öllu þráliga; þá hèt konúngr honum meiðslum eðr dauða. Ekki skipaðist Eyvindr við þat. Síðan lèt konúngr bera inn munlaug fulla af glóðum ok setja á kvið Eyvindi, ok brátt brast kviðrinn sundr. Þá mælti Eyvindr: taki af mèr munlaugina, ek vil mæla nökkur orð áðr ek dey; ok var þat gert. Konúngr mælti: viltu nú, Eyvindr! trúa á Krist? nei, segir hann, ek má enga skírn fá, þó at ek vildi, þvíat faðir minn ok móðir máttu ekki barn eiga, áðr þau fóro til fjölkunnigra Finna,

hann Ólaf konúng norðr í Níðarósi, ok færði honum fè þat, er hann greiddi fur skatta af Færeyjum, þá er týnzt höfðo hit furra sumar, ok svâ þá skatta, er nú attu at lúkast. Konúngr tók honum vel, ok dvaldist Sigmundr með konúngi lengi um vârit. Sigmundr segir konúngi glöggliga alt sem farit hafði með þeim Þrándi ok öðrum eyjarskeggjum. Konúngr svarar: þat er illa, er Þrándr kom eigi á minn fund, ok spillir þat mjök bygð yðvarri út þar í eyjunum, er hann verðr eigi þaðan braut flæmdr, þvíat þat er ætlan mín, at þar siti hinn versti maðr einnhverr á norðrlöndum, er hann er.

206. Ólafr konúngr var mestr íþróttamaðr í Noregi þeirra manna, er menn hafa frásagt, um alla luti, hverjum manni var hann styrkari ok fimari, ok ero þar margar frásagnir ritaðar um þat: ein sú, er hann gekk á árum útbyrðis, er menn hans rèru á lángskipi, ok lèk at þrimr handsöxum senn, svâ at jafnan var eitt á lopti, ok hendi æ meðalkaflann, hann vâ jafnt báðum höndum, ok skaut tveim spjótum senn, manna fimaztr við handboga ok alzháttar bogaskot, ok syndr hverjum manni betr, brattgengri var hann í björg enn hverr maðr annarr, sem síðarr mun sagt verða. Ólafr konúngr var allra manna glaðaztr ok leikinn mjök, blíðr ok lítillátr, örr ok stórgjöfull, ákafamaðr mikill um marga luti, skartsamr ok sundrgerðamadr mikill, fur öllum mönnum um frækleik í orrostom, allra manna

ar: þat hefi ek ætlat at lóga eigi hríng þessum. Ek skal gefa þèr annann hríng ímót, segir konúngr, ok skal sá hvârki minni nè úfríðari. Eigi mun ek þessum lóga, segir Sigmundr, því hèt ek Hákoni jarli, þá er hann gaf mèr hrínginn með mikilli alvöru [1]), at ek munda eigi lóga, ok þat skal ek efna, þvíat góðr þótti mèr þá nautrinn er [2]) jarl var, ok vel gerði hann til mín marga luti. Konúngr mælti þá: lát þèr hann þikkja svâ góðan sem þú vill, bæði hrínginn ok þann er þèr gaf, en giptufátt verðr þèr nú, þvíat þessi hríngr verðr þinn bani, þetta veit ek jafngjörla, ok þat hversu þú hefir hann fengit, eðr hvaðan hann er atkominn, gengr mèr meirr þat til, at ek vildi firra vini mína vandræðum, enn mik [lysti í [3]) hríng þenna. Var konúngr þá rauðr sem dreyri í andliti, en tal þetta fèll niðr ok aldri síðan varð konúngr jafnblíðr við Sigmund sem áðr; dvaldist hann þó um hríð með konúngi, ok fór eptir þat snemma sumars út til Færeyja, skildu þeir Ólafr konúngr þá með vináttu, ok sá Sigmundr hann aldri síðan, kom Sigmundr út til Færeyja, ok settist í bú sitt í Skúfey. En þat fór síðan, sem Ólafr konúngr sagði, at sá maðr, er hèt Þorgrímr illi, með sonum sínum 2, myrði Sigmund Brestisson til hríngsins Hákonarnauts, þá er Sigmundr var

---

[1]) *þannig B, C.* avluð, *A.* [2]) Hákon, *bæta við B, C.*
[3]) fysir eigi at eiga, *B,* C.

gaf sèr nafn annat enn hann átti. En er Ólafr konúngr frètti af kaupmönnum þeim, er utankomu, at Grímr, er verit hafði stafnbúi hans, var veginn, ok þat með, at vegandinn mundi þar kominn, þá varð hann mjök reiðr, ok fór þegar með sveit manna til kaupskipsins at leita eptir manninum, ok kendi brátt, hverr valdr mundi verks þessa, þó at hann dyldist; var þá Sigurðr gripinn ok settr í fjötra. Því næst stefndi konúngr þíng fjölmennt, var Sigurðr þá leiddr fram á þíngit, konúngr bað hann afklæða, ok sagði at hann skyldi beita hundum til bana. Þá gekk fyrir konúng einn hirðmaðr hans ok mælti: herra! heldr sýnist oss þessum manni harðr dauði stafaðr [1]), nú er þat tillaga ok bæn þinna manna, at þèr látit heldr svâ vaskligan mann koma bótum fyrir sik, ok takit hann, ef yðr sýnist, í yðra þjónosto í stað hins vegna, þvíat eigi er þessi úhermannligri enn Grímr var. Konúngr svarar: þenna skal hann hafa dauða, sem honum er nú ætlaðr, til þess at aðrir hræðist at drepa hirðmenn mína saklausa. En er hirðmaðrinn sá, at konúngr vildi ekki gera fyrir hans orð hèr um, þá fór hann á fund Sigurðar biskups, ok segir honum til þessa. Biskup sendi hann þegar aptr til konúngs, ok bað hann gefa upp manninn. Konúngr svarar: ekki kann biskup gjörr at sjá mann á velli enn ek ok afklæði manninn skjótt. Var þá svâ gert. Síðan var

[1]) skipaðr, F.

sem hann kom við land eðr átti þíng, þá bauð hann öllu fólki at taka skírn ok trú rètta, bar þá engi maðr traust til at mæla ímót, ok kristnaðist land alt, þar sem hann fór. Ólafr konúngr tók veizlu í Þjóttu at Háreks, var Hárekr þá skírðr ok alt lið hans, gaf Hárekr konúngi gjafar góðar, ok gerðist hans maðr [tók Hárekr af konúngi veizlur stórar ok lends manns rètt [1]), hèldo þeir síðan kærleik ok vináttu með frændsemi sín ímilli. Hárekr í Þjóttu var son Eyvindar skáldaspillis, faðir Eyvindar var Finnr skjálgi, móðir Eyvindar skáldaspillis var Gunnhildr, dóttir Hálfdánar jarls ok Íngibjargar, dóttur Haralds konúngs hárfagra. Ólafr konúngr var son Tryggva konúngs Ólafssonar, Haraldssonar hárfagra.

[*Frá Rauði hinum ramma*].

210. Rauðr hinn rammi er nefndr einn ríkr bóndi ok auðigr, hann bjó í firði þeim á Hálogalandi, er heitir Sálfti [2]), þar sem heitir Goðey. Rauðr hafði með sèr marga húskarla, ok hèlt hann ríkmannliga menn sína, þvíat hann var höfðíngi mestr í firðinum, ok svâ víðara norðr þar, fylgði honum fjöldi Finna, þegar hann þurfti nökkurs við. Rauðr var blótmaðr mikill ok allfjölkunnigr, hann var vinr mikill þess manns, er furr var nefndr, er hèt Þórir hjörtr, hann rèð fyrir norðr í Vâgum, þeir voro báðir höfðíngjar miklir. En er þeir spurðu, at

[1]) *vantar í B, C.* [2]) Skálpti, *B.* Skjáfti, *F.* Sjálfti, *S.*

síðunna. Lèt Þórir þar líf sitt, en Vígi var borinn sárr til skipa, fèkk konúngr til hinn bezta lækni at græða hundinn, ok varð hann heill [1]. Ólafr konúngr gaf öllum mönnum grið, þeim er báðu ok rètta trú vildu taka.

Um aftöku Rauðs hins ramma.

211. Ólafr konúngr hèlt liði síno norðr með landi ok kristnaði alt fólk þar sem hann fór, en er hann kom norðr at Sálfti, ætlaði hann at fara inn á fjörðinn ok finna Rauð, en hreggviðri ok stakastormr lá innan [2] fjörðinn, lá konúngr þar til viku fulla ok hèlzt æ hit sama styrkviðri innan eptir firðinum, en hit ytra var blásandi byrr at sigla norðr með landi, sigldi þá konúngr alt norðr í Avmd [3], ok gekk þar alt fólk undir kristni. Síðan snèri hann ferð sinni aptr suðr. En er hann kom norðan at Sálfti, þá var hregg ok sjádrif út fjörðinn, konúngr lá þar nökkurar nætr, ok var veðr hit sama, þá talaði konúngr við Sigurð biskup ok spurði, ef hann kynni þar nökkut ráð til at leggja? Biskup sagði at hann mun freista, ef guð vill sinn styrk tilgefa, at sigra þenna fjanda krapt. Síðan skrýddist biskup öllum messuskrúða sínum, ok gekk fram í stafn á konungs skipinu, lèt hann þar
[illegible]

1) En sumir menn segja, at hann sendi rakkann til Finns þess er heitit hafði at lækna hann, sem fyrr er ritat *S.* 2) innan eptir, *B.* inn á *S.* 3) Avnd, *C.* *F.*

hafa hinn versta dauða. Lèt þá konúngr taka hann ok binda opinn á slá eina, ok setja kefli milli tanna honum ok lúka svå upp munninn, þá lèt konúngr taka lýngorm einn, ok bera at munni honum, en ormrinn vildi eigi inn í munninn, ok hröktist frá í brott, því at Rauðr blès fast ímóti honum. Þá lèt konúngr taka hvannnjóla trumbu [1]), ok setja í munn honum, en sumir menn segja at konúngr lèti setja lúðr sinn í munn Rauð, ok bera þar í orminn; síðan lèt hann bera at utan slájárn [2]) glóanda, hröktist þá ormrinn undan járninu í munn Rauð ok síðan í brjóstit til hjartans, ok skar út um vinstri síðuna, lèt Rauðr svå líf sitt. Ólafr konúngr tók þar allmikit fè í gulli ok silfri ok öðru lausafè í vopnum ok margskonar dýrgripum, en menn alla þá, er fylgt höfðo Rauð, ok þá voro á lífi, lèt hann skíra, þá er trú vildu taka, en þá, er þat vildo eigi, lèt hann drepa eðr pína. Þar tók Ólafr konúngr drekann, er Rauðr hafði átt, ok stýrði sjálfr, þvíat þat var skip miklu meira ok fríðara enn Tranan; var framan á dreka-höfut, en aptr krókr, ok framaf svåsem sporðr, var hvårtveggi svírinn ok svå stafninn með gulli lagðr; þat skip kallaði konúngr orminn, þvíat þá er segl var á lopti, skyldi þat vera fyrir vængi drekans; var þetta skip þá fríðazt í öllum Noregi. Eyjar þær, er Rauðr bygði, heita Gill-

[1]) trênaða, *S.* [2]) járnslá, *S.*

ing ok Hæríng[1]), en allar saman heit
...eyjar, ok Goðeyja straumr fur norðan
at meginlands.

Viðreign konúngs ok nökkvamanns

212. Ólafr konúngr kristnaði fjörð
allan, fór hann síðan leið sína suðr með
ok varð í þeirri ferð margt til tíðinda, þa
frásagnir er fært; tröll ok aðrar illar vættir
ust við konúngsmenn ok stundum við hann
an. Þat var einn dag, er þeir fóro leið
at þeir sá mann einn róa frá hafi utan á
nökkvaði ok stefndi at björgum nökkrum;
maðr var bæði hárr á þóptu ok herðimikl
sveigði fast árar. Konúngr mælti til m
sinna: takit nú vel á róðrinum, því at
finna mann þenna hinn mikla, er hér ræri
oss, ok vita hvat drengja hann sè. En er
mikli maðr sèrr, at konúngsmenn gæða ró
þá gerir hann ok svâ, dregr bráðliga ár
lætr síga herðar, ok dregr ekki saman
þeim. Þá bað konúngr sína menn auk
róðrinn, ok bera út árar, sem flest voro
á orminum, taki ok 2 eðr 3 hverja árina,
hann; ok mun þó alz viðþurfa, at við
þenna karl tekit. Þeir gerðu svâ sem kon
mælti, ok dró orminn þá eptir. En er nök
maðr sèr þat, þá þótti konúngi sem hvað
væri augu á honum, skygnist hann um f
hyggr at, hve lángt hann á til bjarganna, r

1) þannig, B, C, F. Æríng, S. Hræríng, A.

hann þá afls ok kostgæfir með kappi undanróðrinn, stendr upp við árarnar, ok lætr fallast í kjöl niðr, dregr þó þá saman ok heldr seint. En er konúngi þótti sem nema mætti mál ímilli þeirra, kallaði konúngr á hann ok mælti: bíð þú hinn mikli maðr ok ró eigi undan lengr, þvíat vèr viljum finna þik. Navkvamaðrinn svarár: svâ at eins leikr þú við flesta vâra vini, at mèr er engi fýst á at finna þik, ok mun ek ekki bíða þín; segir hann, þvíat margr er um einn, ef við finnumst; ok þá kvað hann:

Of fjarri stendr errinn
ormr brúnar [1]) davkkr at [2]) navkkva
hárr með hyggju [3]) stóra
hlýri minn ok vinnur;
ef værim hèr hárir
harðráðs synir báðir
snákr skríðr þar er brim blikir [4])
bræðr tveir, nè vit þá flæðim.

Alt at einu mundut þit flýja, þó at þit værit 2, eðr hverr ertu? segir konúngr. Þat varðar þik engu, segir hann, ok kvað:

Leika barðs á borði
byrhreins fyrir þèr einum
gramr mun [5]) á foldo fremri
fárr sextigi ára;
mèr leikr [einn ok annarr [6]).

---

1) orms brún, B. orm brún, C. 2) á, B, C. 3) hrygginn. 4) bleikir, B, C, S. 5) et, B, C. 6) ein ok vannur, B, C.

hann þá afls ok kostgæfir með kappi undanróðr-inn, stendr upp við árarnar, ok lætr fallast í kjöl niðr, dregr þó þá saman ok heldr seint. En er konúngi þótti sem nema mætti mál ímilli þeirra, kallaði konúngr á hann ok mælti: bíð þú hinn mikli maðr ok ró eigi undan lengr, þvíat vèr viljum finna þik. Navkvamaðrinn svarar: svå at eins leikr þú við flesta våra vini, at mèr er engi fýst á at finna þik, ok mun ek ekki bíða þín, segir hann, þvíat margr er um einn, ef við finnumst; ok þá kvað hann:

Of fjarri stendr errinn
ormr brúnar [1]) davkkr at [2]) navkkva
hárr með hyggju [3]) stóra
hlýri minn ok vinnur;
ef værim hèr hárir
harðráðs synir báðir
snákr skríðr þar er brim blikir [4])
bræðr tveir, nè vit þá flæðim.

Alt at einu mundut þit flýja, þó at þit værit 2, eðr hverr ertu? segir konúngr. Þat varðar þik engu, segir hann, ok kvað:

Leika barðs á borði
byrhreins fyrir þèr einum
gramr mun [5]) á foldo fremri
fárr sextigi ára;
mèr leikr [einn ok annarr [6]).

[1]) orms brún, B. orm brún, C. [2]) á, B, C. [3]) hryggian. [4]) bleikir, B, C, S. [5]) et, B, C. [6]) ein ok vannar, B, C.

var harðskipaðr dreki þessi, þá er Rauðr hinn rammi átti hann, er hann nýtti varla til liðsemdar með sèr fyrir krapta sakir slíka, sem ek er, nema heldr til skemtanar ok ráðuneytis, en nú erut þèr þó ölmösur hjá mèr.' Konúngsmenn spurðu, ef hann kynni nökkur tíðindi at segja forn eðr ný. Hann kvaðst ætla, at þeir mundi þess fáss spurja, er hann kynni eigi or at leysa. Þeir leiddu hann þá fyrir konúng, ok sögðu þenna mann vera margvísan. Konúngr mælti: seg þú nökkura forna fræði, ef þú kannt. Hann svarar: þar tek ek þá til, herra! at land þetta, er vèr siglum nú fur, var byggt forðum daga af risum nökkurum, en risar þeir fengu með atburð bráðan bana, svá at þeir dó náliga allir senn, svá at eigi varð meirr eptir enn konur 2; síðan tóko menn af austrlöndum at byggja land þetta, en þær enar miklu konur veittu því fólki mikinn yfirgáng ok úmaka [1]), ok þröngðu þeirra manna ráði, er landit bygðu, alt þar til er landsmenn tóko þat ráð at heita á þetta hit rauða skegg til hjálpar sèr, en ek greip þegar hamar minn, ok sló ek þær báðar til bana, ok hefir þetta landsfólk haldit því at kalla á mik til fultíngs, ef þeir hafa nökkurs viðþurft, alt hèrtil er þú hefir, konúngr! mjök svâ eydt öllum mínum vinum, sem hefnda væri fyrir verdt; ok í þessu leit hann aptr ímóti konúngi, ok glotti við, í því er hann bikti [2]) sèr út af borðinu, svâ skjótt sem kólfi skyti á sjáinn, ok sá

[1]) *vantar i C.* [2]) *skaut C.*

kom í Naumdæla [1]) fylki ok lá þar með liði síne um hríð, þvíat eigi gaf suðr lengra. En konúngsmenn höfðo heyrt orð á því, at í Naumudal [2]) væri meiri tröllagángr ok úvætta enn annarstaðar í Noregi, ok fór þat mjök vaxanda, svö at menn máttu þar varla halda bygðum sínum fyrir tröllagángi, síðan Hákon jarl var dauðr. En Ólafr konúngr kristnaði landit ok sat laungum á vetrum í Þrándheimi; var þá mörgum konúngsmönnum mikil forvitni á, hvârt slíkt væri skrök eðr sannindi. Þat er sagt, at 2 hirðmenn konúngs gengu af skipum leyniliga á land upp eina nótt, en er þeir höfðo gengit um stund í náttmyrkrinu, sá þeir hvar eldr brann í helli ok skundaðu þángat til, sá þeir hvar mörg tröll sátu við eld ok talaðu sín ímilli; þeir námu staðar fyrir hellis munnanum, ok sýndist þeim sem einn mundi vera höfðíngi þeirra allra úvina; sá tók svâ til orða: hvârt vitit þèr at hèr við land er kominn Ólafr konúngr Tryggvason með lið sitt, ok er þat líkara, ef hann dvelst hèr nökkura hríð, at hann geri oss nökkurn úmaka. Þeir aðrir fjandr svaraðo: þat vitum vèr hölzti gjörla, hversu miklar únáðir ok illleikni hann hefir oss gert mörgu sinni, síðan hann kom í land þetta, er hann lætr oss hvergi hvíld hafa, hefir hann drepit suma vini vâra, en suma annann veg verr undan oss spanit með sínum illskufullum orðkrókum, en elt oss á brott af vorum eigin bygðum, ok

[1]) Naumdæla, B. C. [2]) þannig allir.

um honum með mikilli nauð ok mjök brunninn, varð ek þá at flýja þaðan bygð mína, þó at nauð-ig ok úviljandi, til þessa staðar. Þá svarar annarr fjandi: þat er frá mèr at segja, at ek tók á mik fagrar konu ásjónu, gekk ek inn síð um kveld, þá er Ólafr konúngr hèlt eina ríka veizlu, ok var alt fólk mjök drukkit, ek hèlt á einu horni fögru, þat var fult af þeim drykk, er ek hafði blandat með eitri ok mörgum illum lutum, er ek ætlaði at skenkja með konúngi, ek stóð við trapizuna tíguliga búin; þá rètti konúngr hönd sína til mín, ok bendi mèr at ek skyldi byrla honum, en ek varð því svâ fegin, sem ek hefði þá þegar alt ráð hans í hendi mèr, gekk ek þá fyrir hann, ok bar ek honum þat hit fagra horn, en hann tók við ok steypti yfir mik þeirri illsku ok eitri, er ek ætlaði at hann skyldi drekka; síðan hóf hann upp hornit ok setti í höfuð mèr svâ hart, at þeirra meiðsla bíð ek aldri bætr síðan, er hann veitti mèr þar af. Þá mælti enn þriði úhreinn andi: eigi fór mèr þessu úlíkt, ek brá á mik fagri mynd kurteissar konu, ok kom ek hæverskliga klædd í herbergi Ólafs konúngs síð um kveld, er hann sat berfættr, ok knýtt línbrók at beini, biskup sat á aðra hönd honum, en er ek var innkomin, tók ek at vekja kláða á fæti konúngs niðri við ilina; konúngr sá, hvar kona stóð væn ok valbúin, þar var ek, hann kallaði á mik ok bað mik klá fótinn, ek gerði svâ, þar til er konúngr tók at sofa, en er kon-

dómum, ok dreifðo vígðu vatni um björg ok hamra, dali ok hóla, ok hreinsaðu með helgum bænum ok Guðs fulltíngi, alt þar er þeir fóro, af illum vættum ok úhreinum öndum, ok frelstu svâ alt fólk af úvina ánauð ok yfirgáng, fóro eptir þat út til skipa sinna, ok héldu síðan suðr með landi; kom Ólafr konúngr liði sino um haustið suðr til Þrándheims, helt inn til Níðaróss, ok bjó sér þar til vetrsetu.

Hrólleifr, son Rögnvalds Mæra jarls, fer til Íslands.

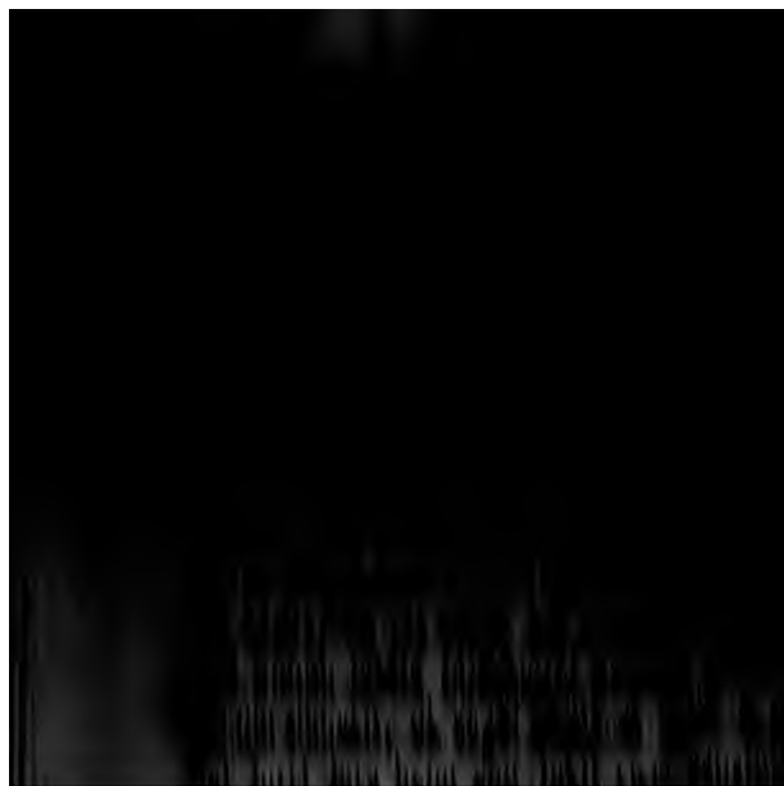
214. Þá er Haraldr konúngr hinn hárfagri hafði eignazt allt ríki í Noregi, ok var á veizlu með Rögnvaldi Mæra jarli, þá tók konúngr þar laugar, ok lét greiða hár sitt, ok þá skar Rögnvaldr jarl hár hans, en áðr hafði verit úskorit 10 vetr, ok fyrir því var hann kallaðr Haraldr lúfa, en síðan gaf jarl honum kenníngarnafn, ok kallaði hann Harald hinn hárfagra, ok sögðu allir, er sá, at þat var hit mesta sannnefni, þvíat hann hafði hár bæði mikit ok fagrt. Nökkuru síðarr fór Haraldr konúngr með her vestr um haf, ok vann þar undir sik mikil ríki, sem fyrr segir; en áðr hann fór vestan, gaf hann Orkneyjar ok Hjaltland Rögnvaldi jarli í sonarbætr [1]; gjörðist Sigurðr, bróðir Rögnvalds, þar jarl yfir, en Rögnvaldr jarl fór með Haraldi konúngi austr til Noregs; ok settist þar at ríki sino; en er Rögnvaldr jarl spurði fall Sigurðar jarls, bróður sins,

[1]) hárskurðarlaun S. K.

sinna, ok fór austr þángat; hann var annann vetr undir Íngólfsfelli; síðan fór hann austr í Hornafjörð, ok bjó furst undir Skarðsbrekku í Hornafirði, en síðan á Breiðabólstað í Fellshverfi. Hrollaugr var höfðíngi mikill, ok hèlt vel vingan við Harald konúng, en fór aldri utan. Haraldr konúngr sendi Hrollaugi gott sverð ok avlhorn [1]) ok gullhríng þann er vâ 5 aura, þat sverð átti síðan Kolr son Síðu-Halls, en Kolskeggr hinn fróði hafði sèð hornit. Hrollaugr þikkir mönnum verit hafa göfgaztr landnámamanna í austfirðínga fjórðúngi fyrir sakir ættar ok afkvæmis: hann var faðir Özurar [2]) keilisels [3]), er átti Gró dóttur Þórðar Illugarsonar, þeirra dóttir var Þórdís móðir Halls á Síðu. Hallr á Síðu átti Jóreiði [4]) Þiðrandadóttur; þeirra son var Þorsteinn, faðir Magnús, föður Einars, föður Magnús biskups; annarr sonr Síðu-Halls var Egill, faðir Þorgerðar, móður Jóns biskups hins helga. Þorvarðr Hallsson var faðir Þórdísar [5]), móður Jórunnar, móður Halls prests, föður Gizorar, föður Magnús biskups. Yngvildr dóttir Halls á Síðu var móðir Þóreyjar, moður Sæmundar prests hins fróða. Þorsteinn son Halls var faðir Guðríðar, moður Jóreiðar [6]) móður Ara prests hins fróða. Þorgerðr [7]) Hallsdóttir var móðir

1) gullbúit, *bætir við B.* 2) Gissurar, *F.* 3) keiliselgs, *C.* kælisvelgs, *S. C.* keiluskegs, *B.* 4) Þoreiði, *B.* 5) Þorgerðar, *F.* 6) Þoreiðar, *B.* 7) Þórdís, *F.* ... Þórd, *S.*

lofaðu atgervi hans, en Þórhallr spámaðr þagði jafnan, þá er menn lofaðu hann mest. Þá spurði Hallr hví þat sætti [1]), því at mèr þikkir þat merkiligt, er þú mælir, Þórhallr! segir hann. Þórhallr svaraði: ekki gengr mèr þat til þess, at mèr misliki nökkurr lutr við hann eða þik, eðr ek sjái síðr enn aðrir menn, [at hann er hinn merkiligazti maðr [2]), heldr berr hitt til at margir verða til at lofa hann, ok hefir hann marga luti til þess, þó at hann virði sik lítils sjálfr, kann þat vera at hans njóti eigi lengi, ok mun þèr þá ærin eptirsjá at um son þinn svâ vel mannaðan, þó at eigi lofi allir menn fyrir þèr hans atgervi. En er á leið sumarit, tók Þórhallr mjök at úgleðjast. Hallr spurði hví þat sætti? Þórhallr svarar: ílt hygg ek til haustboðs þessa, er hèr skal vera, því at mèr býðr þat fyrir, at spámaðr mun vera drepinn at þessi veizlu. Þar kann ek at gera grein á, segir bóndi, ek á uxa einn 10 [3]) vetra gamlan, þann er ek kalla spámann, því at hann er spakari enn flest naut önnur, en hann skal drepa at haustboðinu, ok þarf þik þetta eigi at úgleðja, því at ek ætla at þessi mín veizla sem aðrar skuli þèr ok öðrum vinum mínum verða til sæmdar. Þórhallr svarar: ek fann þetta ok eigi af því til, at ek væra hræddr um mitt líf, ok boðar mèr

[1]) er þú lèggr svâ fátt til um hagi sonar míns þiðra, *B.*
[2]) *bætir inní B.* [3]) 12, *F.*

móti þeim, er seinna riðu; hann gekk þá undir viðkavstinn ok heyrði at riðit var norðan á völlinn, hann sá at þat voro konur 9 ok allar í svörtum klæðum ok höfðo brugðin sverð í höndum, hann heyrði ok at riðit var sunnan á völlinn, þar voro ok 9 konur allar í ljósum klæðum ok á hvítum hestum; þá vildi Þiðrandi snúa inn ok segja mönnum sýnina, en þá bar at konurnar furr hinar svartklæddu ok sóttu at honum, en hann varðist drengiliga; en lángri stundo síðarr vaknaði Þórhallr, ok spurði hvârt Þiðrandi vekti, ok var honum eigi svarat. Þórhallr kvað þá mundo of seinat [1]). Var þá út gengit, var á túnglskin ok frostviðri, þeir fundo Þiðranda liggja særðan, ok var hann borinn inn, ok er menn höfðu orð við hann, sagði hann þetta alt sem fyrir hann hafði borit; hann andaðist þann sama morgin í lýsíng, ok var lagðr í haug at heiðnum sið. Síðan var haldit fréttum til um manna ferðir, ok vissu menn ekki vânir úvina Þiðranda. Hallr spurði Þórhall, hverju gegna mundi um þenna undarliga atburð. Þórhallr svarar: þat veit ek eigi, en geta má ek til, at þetta hafi engar konur verit aðrar enn fylgjur yðrar frænda, get ek at hér eptir komi siðaskipti, ok mun þvínæst koma siðr betri híngat til lands, ætla ek þær dísir yðrar, er fylgt hafa þessum átrúnaði, munu hafa vitat

1) ofsofit, S.

bygð sína til Þvåttár. Þar var einn tíma at Þvåttá, þá er Þórhallr spámaðr var þar at heimboði með Halli, Hallr lá í hvílugólfi ok Þórhallr í annarri rekkju, en gluggr var á hvílugólfinu, ok einn morgin, er þeir vöktu báðir, þá brosti Þórhallr. Hallr mælti: hví brosir þú nú? Þórhallr svarar: at því brosir ek at margr hóll opnast, ok hvert kvikendi býr sinn bagga bæði smá ok stór [1]) ok gera fardaga; ok litlu síðarr vurðu þau tíðindi sem nú skal frásegja.

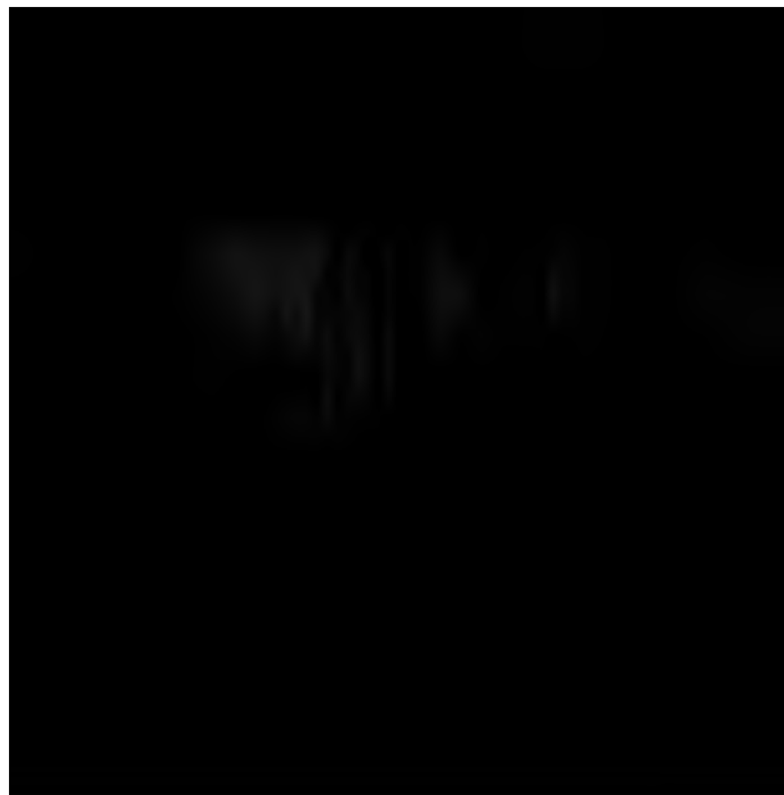
Þángbrandr kom til Íslands ok bauð kristni.

216. Þá er Ólafr konúngr Tryggvason hafði två vetr ráðit Noregi, sendi hann Þángbrand prest til Íslands, hann kom skipi síno í Selvåga í Álptafjörð hinn neyrðra. En er landsmenn vissu, at Þángbrandr ok hans menn voro kristnir, þá vildu þeir ekki mæla við þá, ok eigi vísa þeim til hafnar, ok engan manndóm nè hjálp vildo bygðarmenn veita þeim. Í þann tíma bjó Síðu-Hallr at Þvåttá, hann átti ferð norðr í Fljótsdal at sínum skyldum erendum, en er hann fór suðr aptr, þá kom Þángbrandr til móts við hann, gekk fyrir hann ok kvaddi hann sæmiliga, sagði hann Halli tilgáng sinnar þarkvåmu, ok þat með at Ólafr konúngr hafði sent honum orð til, ef hann bæri at Austfjörðum, at hann veitti honum sitt traust, hvers sem hann kynni við at þurfa. Bað Þángbrandr þá at Hallr mundi koma skipi hans til hafnar ok veita honum

[1]) stóra, C.

hvíld Paradísar, þar er óumræðiligr fagnaðr ok gleði, sæmð ok sæla ok allrar gæzku gnótt, þar er eigi dauði eigi sút nè sótt, eigi ángr nè eymð, heldr úendilig heilsa ok eilíft líf. Þar ero þeir menn, sem hreinliga hafa í sínum lifnaði þjónat með rèttlæti sínum skapara, samlagaðir engla þjónostu, þeirra fegurð ok birti sigrar sólarljós, þeirra ilmr er umfram allan sætleik, þeirra skjótleikr, afl ok máttr er meira enn ætlan megi á koma, þeirra útölulig fjöld er greind í 9 fylki til fyrirskipaðrar þjónosto af guði; nökkurir af þeim hafa skipan ok vald til þess at stríða ok niðrlemja allan mátt illgjarnra anda, þeirra er jafnan umsitja ok fýsast at gera mein mannkyninu; sumir vísa á brott af mönnum sóttum ok meinum ok mótstaðligum lutum, en veita í staðinn algerva heilsu ok öll önnur þarfindi ok farsælliga luti dauðligum mönnum; sumir standa æ fur skaparanum, en þó alt at einu er þeim öllum þat samegin iðja ok athöfn at lofa úaflátliga allsvaldanda guð ok óumræðiliga með fagrhljóðandum saungraustum honum at skemta, jafnan undrandi hans fegurð, fýsast þeir eilífliga at sjá hans andlit. En er Þángbrandr hafði þessa luti ok þessum líka talat með snjöllum framburði, þá mælti Hallr: þat sýnist mèr manninum úmáttuligt at skynja ok skilja, hversu dýrðarfullr sá mun vera, er slíkir ok svâ ágætir englar þjóna. Þángbrandr svarar: sannliga hefir heilagr andi blásit þessi skilníng í brjóst þèr heiðnum manni.

þær ero svâ mjök hrærðar ok í vatn færðar, þá sè ek at mikill kraptr fylgir kristnum sið, skal ek þá láta skírast ok alt heimafólk mitt. Síðan eggjaði Hallr kerlíngarnar at taka trú þá, er Þángbrandr býðr, ok þá er þær höfðo játat þrífaldri spurníng kennimannsins af þrenníngar trú, ok svâ at beiðast skírnar, sem siðr er til; þá skírði Þángbrandr prestr þær í nafni föður ok sonar ok heilags anda, ok skrýddi þær hvítavâðum. En er Hallr húsbóndi kom til þeirra annann dag, ok spurði hversu þær mætti? svöruðu þær báðar senn svo segjandi: harðla vel megum við, þvíat sakir elli náttúru ero afllitlir limir okkrir, en þó alt at einu er í brottu allr sjúkleikr ok úhægindi, er okkr hefir lengi þýngt ok þröngt, en þar ímóti er komin algjör hvíld ok heilsa líkamans, þvíat allir okkrir limir ok liðir ero mjúkir ok hægir, hverr til [sinnar] þjónosto, þvílíkt sem við sèm vorðnar úngar í annat sinn, horfinn er ok allr uggr ok ótti ok lífsleiðindi, en við höfum fengit fagnat ok gleði ok sanna vân eilífrar gleði ok úkominnar sælu. Bóndi varð við þetta glaðr, ok hèt at taka trú. Var Hallr skírðr þvâttdaginn fyrir páska í brunnlæk sínum ok alt hans heimafólk; gaf Þángbrandr prestr þá nafn læk þeim ok kallaði Þvâttá, sem síðan er bærrinn viðkendr. Þángbrandr prestr fór um sumar til álþíngis með Halli, en er þeir komu suðr í Skógasveit, þá keyptu heiðíngjar at þeim manni, er þá var frægaztr á Ís-

beðs í bænar smiðju
baldr sig tólum [1]) halda;
sið reynir lèt sínu
snjallr morðhamar gjalla;
hauðrs í hatlar steðja
hjaldrs Vetrliða skáldi.

Annarr maðr orti ok níð um Þángbrand ok Guðleif, er hèt Þorvaldr hinn veili, hann bjó í Heyvík [2]) í Grímsnesi; þessa vísu sendi Þorvaldr hinn veili Úlfi Uggasyni:

Yggs bjálba mun ek Úlfi
einhendis boð senda
mèr er við stála stýri
stygg laust [3]) syni Ugga;
at gný feta geitis
guðs varg [fyrir argan [4])
þann er við [5]) rögn of [6]) regni
reki hann [en ek annann [7]).

Slíkt orti hann ok mart verra. Úlfr kvað þessa vísu ímóti:

Tekkat [8]) ek sunds þot [9]) sendi
sann reynir boð tanna
hvarfs við hleypi skarfi
harð barðs [10]) vea fjarðar [11]);

---

[1]) baldrs sightólum, *B*, *C*. [2]) Eyvík, *S*, *F*. [3]) stugglaust, *B*, *C*, *S*. [4]) hèr fyrir annann, *B*. [5]) *vantar í C*. [6]) ok *C*. af *S*. [7]) ek man annann *C*. en ek mun annann, *B*. [8]) gekk at, *B*. Teckað, *C*. tek at, *S*. [9]) þat er, *B*, *C*. þótt, *S*. [10]) harbarða, *B*, *C*. [11]) veilfjarðar, *B*. veelfjarðar, *C*.

sundfært Átals grundar
hregg þvíat hart tók [1]) leggja
hânum kent í spánu.

Ok enn kvað hún:

Braut fyrir bjöllu gæti
bönd ráku val strandar
mavg [2]) fellandi mellu
mostalls [3]) vísund allan;
hlífðit Kristr þá er kneyfði
knörr málfeta [4]) varrar,
lítt hygg ek at guð gætti
gylfa [5]) hreins at einu.

Þat skip lèt Þángbrandr bæta ok kallaði járnmeis, þar er viðkendr Járnmeishöfði. Um vârit fór Þángbrandr vestr til Breiðafjarðar á Barðaströnd, ok dvaldist um hríð með Gesti Oddleifssyni, þar skoraði berserkr nökkurr útlendr á hann til hólmgaungu. Þángbrandr sagði sik þess albúinn. Berserkrinn mælti: þú munt eigi þora at gánga til einvígis við mik, ef þú sèrt áðr íþróttir mínar. Þángbrandr spurði, hverjar þær íþróttir væri? hann svarar: ek geng um eld brennanda berum fótum, eðr ek læt fallast á saxodd minn hlífarlauss, ok skaðar mik hvârki. Þángbrandr svarar: guð mun því ráða. Þá var gjörr eldr mikill, ok vígði Þángbrandr eldinn, en berserkrinn gekk á úhræddr, ok brann mjök á fótunum; siðan lèt hann fallast á sverðit,

[1]) fèkk, B. [2]) marg, C. [3]) mástalls, S, F.
[4]) málmfeta. [5]) gylfat, B.

undir Níðarhólm. Þetta var sagt Ólafi konúngi, at Íslendíngar lágu út undir hólmi nökkurum skipum, ok voro allir heiðnir ok vildo flýja fund hans. Konúngr sendi þegar menn út til þeirra, ok bannaði þeim brautferð ok bað þá leggja inn til bæjar; þeir gerðu svâ, en báru ekki af skipum sínum. Í þann tíma komo af Íslandí göfgir menn ok mikilsverðir, þeir er við kritsni höfðo tekit af Þángbrandi presti, Gizur hvíti ok Hjalti Skeggjason, or Þjórsárdal; Hjalti átti Vilborgu, dóttur Gizurar hvíta, en sú var savk til utanferðar Hjalta, at um sumarit á alþíngi hafði Hjalti kastat fram kviðlíngi þessum:

Vil ek eigi goð geyja
grey þikkir mèr Freyja,
æ mun annat tveggja
Óðinn grey eða Freyja.

En furstr manna tók undir þenna kviðlíng Runólfr goði Úlfsson, Jörundarsonar, ok kallaði Goðgá, ok sótti hann Hjalta til sektar þar um, þó at eigi væri auðvelt, sýndi hann meirr í því máli kapp sitt ok ríkdóm enn rèttlæti, þvíat hann gat eigi haldit dóminum fyrir vinsæld Hjalta; fur enn hann setti dóminn á Öxarárbrú, ok lèt verja vígi brúarsporðana; en þá fèkkst eigi maðr til at reifa málit furrenn sá maðr settist í dóminn at reifa málit, er hèt Þorbjörn, ok var Þorkelsson or Guðdölum; í þeim dómi varð Hjalti sekr fjörbaugsmaðr um Goðgána, bjó hann sik þat sama sumar til utanferðar á því skipi, er hann hafði

reiðr, svâ at hann lèt þegar blása til þíngs, ok boða til öllum íslenzkum mönnum, þeim sem þar voro í bænum eðr á skipum, bað síðan taka alla, er heiðnir voro, ræna, meiða eðr drepa, en höfðíngjar íslenzkir, Kjartan Ólafsson, Gizur, Hjalti ok aðrir, þeir er kristnir voro, gengu fyrir konúng, ok báðu Íslendíngum friðar, ok mæltu: eigi muntu, herra konúngr! gánga á bak orðum þínum, þú segir at engi maðr skuli svâ mikit hafa gert til reiði þinnar, at eigi viltu þat uppgefa, þeim er skírast vilja ok láta af heiðni; nú vilja þeir allir íslenzkir menn, sem hèr ero, taka sanna trú ok láta skírast, en vèr munum finna þat ráð til, at kristnin mun viðgánga á Íslandi: ero hèr margra ríkra manna synir af Íslandi, ok munu feðr þeirra mikit liðsinni veita at þessu máli; en þat hæfir við heiðit fólk ok grimmt, at fara at með vitrligum ráðum ok þó með vægð ok mjúklæti, ok vinnr slíkt opt meira enn grimd ok ákafi, því heldr sem harðari ok hraustari menn ero ímót: en Þángbrandr vingaðist við fá menn á Íslandi, er yðr, herra! eigi úkunnigt, hverju hann fór fram hèr með yðr, hafði hann út þar hit sama skaplyndi, fór með ofstopa ok harðindi ok drap menn, ef honum mislíkaði við, ok þoldo menn honum þar ekki slíkt. En er þeir Hjalti ok Gizur luku sinni ræðu lángri ok snjallri, þá mælti konúngr: hverir eðr hverrar ættar ero hinir málsnjöllo

freysgoða ok Svertíng Runólfsson; nú munu feðr ok frændr þessarra manna mikit vald á hafa, hvârt ek sendi þá þeim til handa með sæmd eðr læt ek drepa þá. Þeir Hjalti svaraðo: gjarna viljum við þessu heita til frelsis Íslendíngum, ok einkannliga biðja, at þèr gerit vel til þessa manna, er þèr nefndut í gislíng. Konúngr mælti: hvat er ykkr lángt at þessum mönnum, hvârt mægðir eða frændsemi, er þit biðit fur svâ alvöruliga? Þá varð til at svara konúngi einn norrænn maðr heldr hvatvíss: ek var í sumar, segir hann, á alþíngi Íslendínga, þá er Runólfr, faðir þessa Svertíngs, sekði Hjalta. Þá svarar Þángbrandr ok bað þann mann skjótt þegja, en þèr, konúngr! segir hann, gerit vel við Hjalta ok Gizur, þvíat þeir ero reyndir at því, at þeir launa opt góðu þeim er illa gera við þá, sem Hjalti sýndi enn, er hann fór af Íslandi, er hann tók þann mann í sína ferð, er sendr var til höfuðs honum ok vildi drepa hann. Eptir þetta voro skírðir allir Íslendíngar, þeir sem þar voro áðr úskírðir; voro þeir Gizur ok Hjalti um vetrinn með Ólafi konúngi í hinni mestu sæmd ok kærleikum; gislarnir voro ok með Ólafi konúngi um vetrinn vel haldnir.

[*Frá Hallfreði*].

219. Nú er þar til at taka er Hallfreyðr vandræðaskáld var austr á Gautlandi 2 vetr, ok hafði gengit at eiga heiðna kono, hann fór á fund

undir alt þat, er honum var boðit. Litlu síðarr fæddi Ingibjörg kona hans sveinbarn, þeim sveini gaf Hallfreðr nafn sitt, ok var hann kallaðr Hallfreðr, eptir þat var Ingibjörg skírð ok synir þeirra Hallfreðar báðir. Síðan mælti konúngr til Hallfreðar: enn skaltu bæta framarr við guð, er þú hefir mjök svá gengit af trú þinni; vil ek nú at þú yrkir uppreistardrápu ok bætir svá sál þína, en hafir eigi til ills eins íþrótt þá, er guð hefir gefit þér. Hallfreðr segir sik þat gjarna vilja, ok alt annat, þat er hann mætti gera eptir vilja Ólafs konúngs. Var hann með konúngi um vetrinn í góðri virðíng, tók hann þá at yrkja uppreistardrápu, ok er þat hit bezta kvæði. Þann vetr andaðist Ingibjörg, kona hans, ok þótti Hallfreði þat hinn mesti skaði.

[*Frá Eiríki rauða ok Leifi inum heppna*].

220. Þorvaldr het maðr, son Ásvalds Ulfssonar[1], Yxna-Þórissonar. Þorvaldr ok Eiríkr hinn rauði son hans fóro af Jaðri til Íslands fyrir víga sakir; þá var víða bygt Ísland. Þeir bjoggu fyrst at Dröngum á Hornstrandum, þar andaðist Þorvaldr. Eiríkr fekk þá Þórhildar, dóttur Jörundar Atlasonar ok Þorbjargar knarrarbríngu, er þá átti Þorbjörn hinn haukdælski, son Eiríks ok Þórhildar het Leifr. Reðst Eiríkr þá norðan ok bjó á Eiríksstöðum hjá Vatzhorni; en eptir víg Eyólfs saurs[2]) ok Hólmgaungu-Hrafns var Eiríkr gjör braut or Haukadal, fór hann þá vestr

[1]) Sámssonar, B, C.

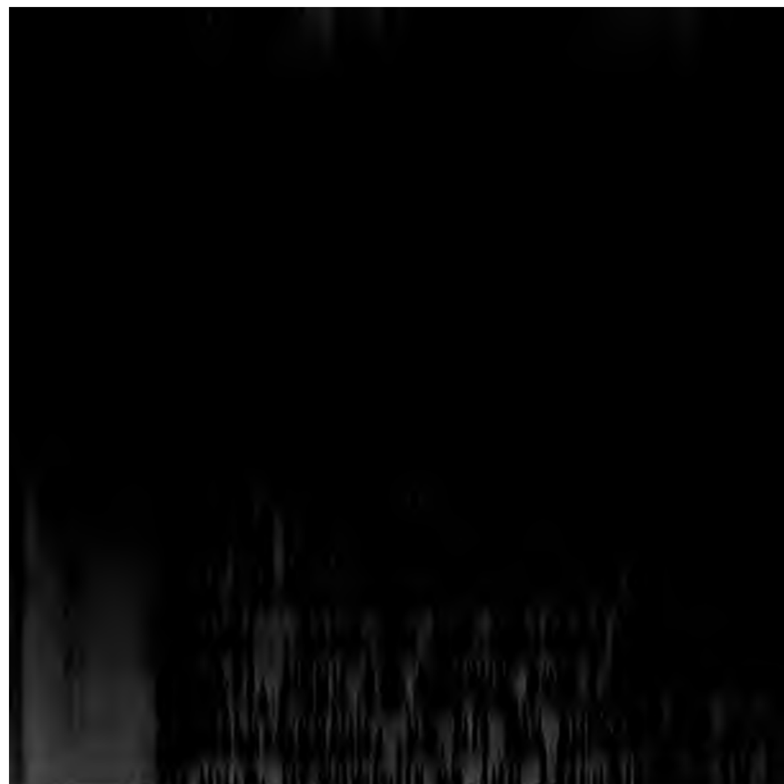

undir alt þat, er honum var boðit. Litlu síðarr fæddi Íngibjörg kona hans sveinbarn, þeim sveini gaf Hallfreðr nafn sitt, ok var hann kallaðr Hallfreðr, eptir þat var Íngibjörg skírð ok synir þeirra Hallfreðar báðir. Síðan mælti konúngr til Hallfreðar: enn skaltu bæta framarr við guð, er þú hefir mjök svâ gengit af trú þinni, vil ek nú at þú yrkir uppreistardrápu ok bætir svâ sál þína, en hafir eigi til ílls eins íþrótt þá, er guð hefir gefit þèr. Hallfreðr segir sik þat gjarna vilja, ok alt annat, þat er hann mætti gera eptir vilja Ólafs konúngs. Var hann með konúngi um vetrinn í góðri virðíng, tók hann þá at yrkja uppreistardrápu, ok er þat hit bezta kvæði. Þann vetr andaðist Íngibjörg, kona hans, ok þótti Hallfreði þat hinn mesti skaði.

[Frá Eiríki rauða ok Leifi inum heppna].

220. Þorvaldr hètmaðr, son Ásvalds Ulfssonar, Ayxnaþórissonar. Þorvaldr ok Eiríkr hinn rauði son hans fóro af Jaðri til Íslands fyrir víga sakir; þá var víða bygt ísland. Þeir bjöggu fyrst at Draungum á Hornstrandum, þar andaðist Þorvaldr; Eiríkr fekk þá Þórhildar, dóttur Jörundar Atlasonar ok Þorbjargar knarrarbríngu, er þá átti Þorbjörn hinn haukdælski; son Eiríks ok Þórhildar hèt Leifr. Reðst Eiríkr þá norðan ok bjó á Eiríksstöðum hjá Vatzhorni; en eptir víg Eyólfs saurs [1]) ok Hólmgaungu-Hrafns var Eiríkr gjör braut or Haukadal, fór hann þá vestr

[1]) Sámssonar, *B*, *C*.

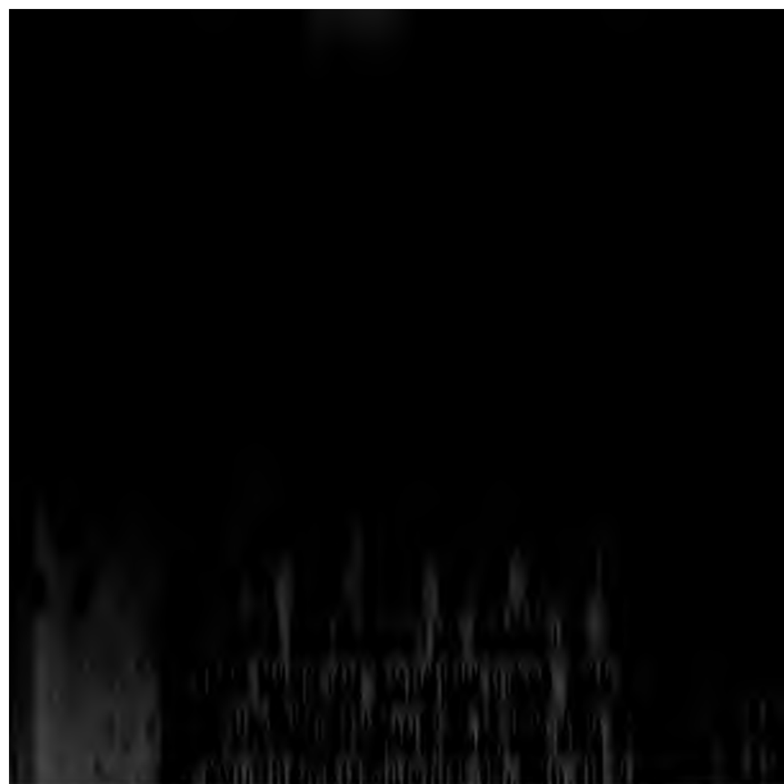

kvaðst hann kominn fyrir botn Eiríksfjarðar, hvarf hann þá aptr ok var hinn 3ja vetr í Eiríksey fur mynni Eiríksfjarðar. Eptir um sumarit fór hann til Íslands ok kom skipi síno í Breiðafjörð, hann kallaði land þat, er hann hafði fundit, Grænland, [því at hann kvað þat mjök mundo fýsa menn þángat, ef landit hèti vel. Eiríkr var á Íslandi um vetrinn, en um sumarit eptir fór hann at byggja Grænland, ok bjó í Brattahlíð í Eiríksfirði. Svá segja fróðir menn, at á því sumri, er Eiríkr rauði fór ( )at byggja Grænland, fór hálfr þriði tögr skipa or Breiðafirði ok Borgarfirði; en 14 komust út þángat, sum rak aptr, sum týndost; þat var 15 vetrum furr enn kristni væri lögtekin á Íslandi. Á því sama sumri fór utan Friðrekr biskup ok Þorvaldr Koðránsson [1]).

Leifr Eiríksson kemr til Noregs.

221. Þá er 14 vetr voro liðnir, frá því, er Eiríkr hinn rauði fór at byggja Grænland [2]), þá fór Leifr son Eiríks utan af Grænlandi til Noregs, kom hann til Þrándheims um haustið, þá er Ólafr konúngr Tryggvason var kominn norðan af Hálogalandi. Leifr lagði skipi síno inn til Niðaróss, ok fór þegar á fund Ólafs konúngs,

1) því at hann sagði landit mundi vel gefast mönnum; ok sagði marga ágæta kosti (ok gagnauðgan) af landinu, veiðifong nóglig allra handa bæði sela ok hvala ok rostúnga, bjarndýra ok margra annarra kvikenda, ok vildi þannig fýsa menn þángat með sèr til landsins; B. þannig einúngis C. að fráskildu því innstrikaða. 2) Grænaland C. stundum.

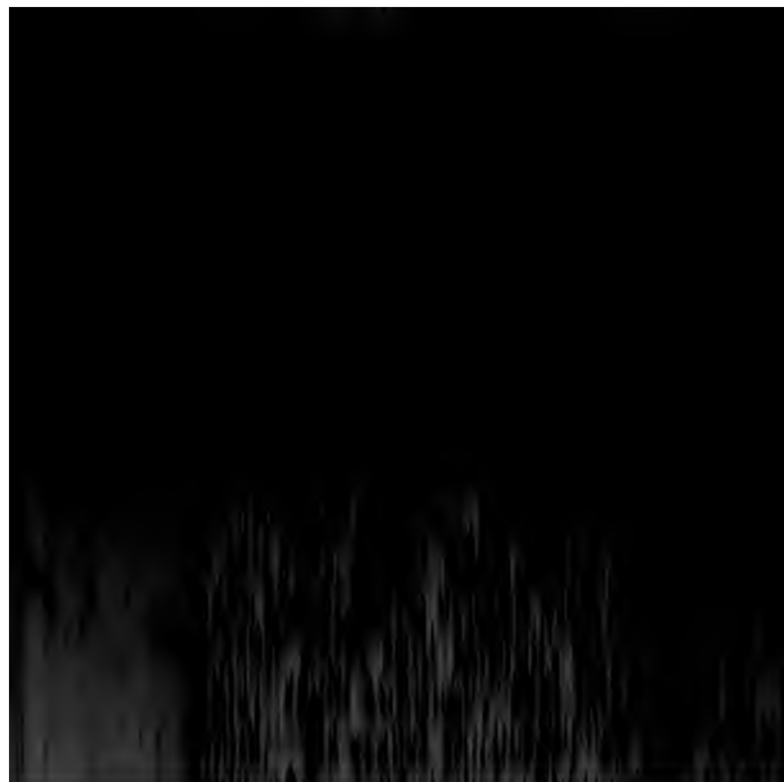

hann fór yfir landit at veizlum með sumt lið sitt, en sumt gætti skipa hans; þeir bræðr Þorgerr ok Hyrníngr, mágar Ólafs konúngs, voro skipaðir af hans hálfu höfðíngjar yfir alla Víkina, þá er Ólafr konúngr var norðr í landi; sendo bændr þeim orð miklu skjótara enn þingboð fór, ok létu segja þeim um hernat Guðraðar konúngs, ok svá alt hversu þá var komit; en þegar þeir bræðr fréttu þessi tíðindi, létu þeir fara örvarboð fjögurra vegna frá sér ok stefndo til sín liði um öll hin næstu herut, reðu sér síðan til skipa ok fóro norðr í Víkina, komu þeir á einni nótt með lið sitt þar sem Guðröðr konúngr var á veizlu, veittu honum þar atgaungu bæði með eldi ok vopnum; fell þar Guðröðr konúngr ok flest alt lið hans; síðan heldo þeir til móts við þat lið, sem at skipunum var, var þat sumt drepit, en sumt komst undan ok flyði víðsvegar, voro þá dauðir allir synir Eiríks ok Gunnhildar. En er Ólafr konúngr frétti þessi tíðindi lèt hann vel yfir þessu verki, ok þakkaði mágum sínum sitt tilræði ok hraustleik.

Reistr Ormrinn langi.

223. Þann vetr eptir, er Ólafr konúngr hafði komit af Hálogalandi, lèt hann reisa skip inn undir Hlaðhömrum [1]), þat er meira var miklu enn önnur skip, þau er þá voro í Noregi, ok ero enn þeir bakstokkar þar, svá at sjá má.

[1]) Hlaðhólmum, C. B.

hafa. Konúngr mælti: mèr er ok eigi at avðrum meiri vân, at þat happ muni henda at verða þessa viss, ok kunna mèr at segja. Þat skal ek ok segja þèr, herra! ek hefir gört. Konúngr svarar: þá skaltu ok bæta svâ at jafnvel sè sem áðr var eðr betr, skal þar líf þitt við liggja. Síðan gekk Þorbergr til ok telgði borðin svâ at öll gengu or skýlihöggin. Mælti þá konúngr ok allir þeir er sá, at skipit væri miklu fríðara á þat borðit, er Þorbergr hafði skorit; bað konúngr hann þá svâ gera á bæði borð ok bað hann hafa mikla þökk fur. Var þá Þorbergr höfuðsmiðr fur skipinu, þar til er algört var, var þat dreki, ok gört eptir því sem var dreki sá, er Olafr konúngr hafði norðan af Hálogalandi, en þó var þetta skip miklu meira, ok at öllum lutum meirr vandat; þenna dreka kallaði hann Orm hinn lánga, en hinn Orm hinn skamma; á lánga Ormi voro 4 rúm ok 5o [1]), höfuðit ok krókrinn var alt gullbúit, svâ voro borðin há sem á hafskipum; þat hefir skip verit bezt gert ok með mestum kostnaði í Noregi.

224. Olafr konúngr ok Þyri drotníng sátu í Níðarósi um vetrinn eptir, er Olafr konúngr hafði kristnat Hálogaland. Þyri drottníng hafði um sumarit áðr fædt sveinbarn, er þau Olafr konúngr áttu, sá sveinn var bæði mikill ok efniligr, ok var kallaðr Haraldr eptir móðurföður sínum,

[1]) 20. B.

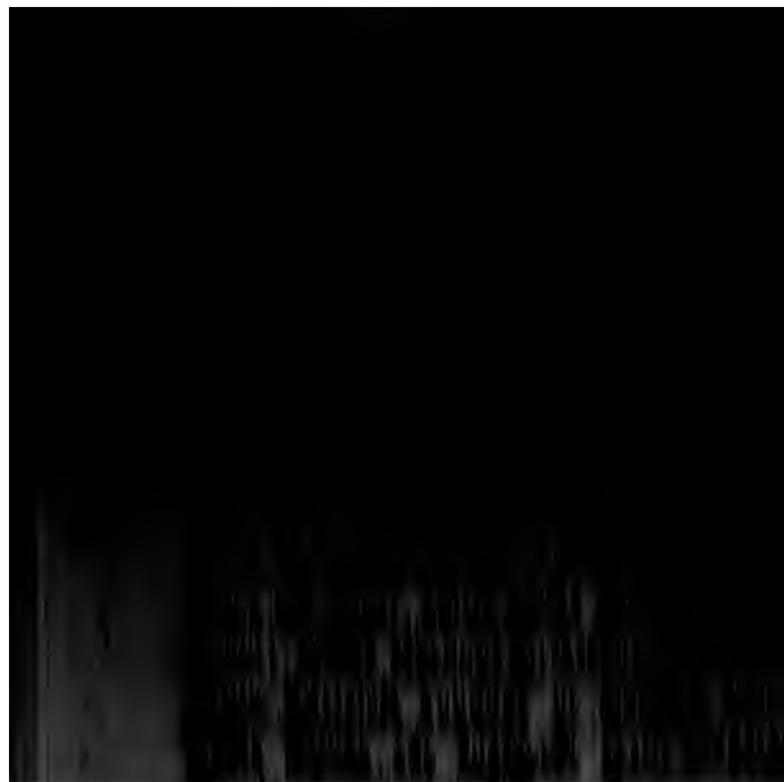

ok vinhollr, sagði Hallfreðr þat ok með, at jarl vildi hallast til vináttu undir Ólaf Noregs konúng, ok hafði þat talat fyrir honum, at hann mundi biðja Íngibjargar Tryggvadóttur. Á þeim vetri komu austan af Gautlandi sendimenn Rögnvalds jarls, fundu þeir Ólaf konúng norðr í Níðarósi, báru þeir fram fyrir konúng erendi jarls öll slík, sem Hallfreðr hafði áðr orði á komit, at hann vildi vera fullkominn vin Ólafs konúngs, ok þar með mælti jarl til mægðar við konúng ok vildi fá Íngibjargar systur hans; fluttu sendimenn konúngi hèr með berar jartegnir, at þeir fóro með sönnum hans erendum [1]); tók konúngr vel því máli, en sagði at Íngibjörg mundi sjálf miklu ráða um gjaforð sitt. Síðan talaði konúngr þetta mál við systur sína, ok spurði hversu henni væri um þetta gefit. Hún svarar svâ: ek hefir verit með yðr um hríð, ok hafit þèr veitt mèr bróðurliga umsjá ok elskuliga sæmð í alla staði, síðan þèr komut í land þetta; nú fyrir því vil ek játa yðvarri forsjá um gjaforð mitt, at ek vænti, at þèr giptit mik eigi heiðnum manni. Konúngr segir at svâ skyldi vera; átti konúngr þá tal við sendimenn, ok var því ráðit, áðr þeir fóro í braut, at Rögnvaldr jarl skyldi koma til móts við Ólaf konúng um haustit [2]) austr i landi, ef hann vildi gera við hann fullkomna vináttu, skyldo þeir þá tala sjálfir með sèr þessi mál, er

[1]) *þannig B.* jartegnum *A.* [2]) sumarit *B. F.*

kva sinn sára húngr, ok um kveldit, er þeir höfðo lokit grafar gjörðinni, leiddi Svaði þá alla í eitt lítit hús, síðan burgði hann húsit, ok mælti til þeirra manna er inni voro: gleðizt þèr ok fagnit, þvíat skjótt skal endir á verða yðvarri eymd, þèr skulut hèr búa í nótt, en á morgin skal yðr drepa ok jarða hèr í þessi miklu gröf, sem þèr hafit sjálfir gert. En er þeir heyrðo þenna grimmiliga dóm, er þeim var dauði ætlaðr fyrir sitt erfiði, tóko þeir at æpa með sárligri sorg um alla nóttina. Þar bar svâ til at Þorvarðr hinn kristni, son Spakböðvars, fór þá sömu nótt upp um hèrat at erendum sínum, en leið hans lá allsnemma um morgininn hjá því sama húsi, er hinir fátæku menn voro inni, ok er hann heyrði þeirra grátliga þyt, spurði hann, hvat þeim væri at ángri; en er hann varð hins sanna viss af þeim, mælti hann til þeirra: vèr skulum eiga kaup saman, ef þèr vilit sem ek, ef þèr vilit trúa á sannan guð, þann er ek trúi á, ok gera þat sem ek segi fur, þá mun ek frelsa yðr hèðan, komit síðan til mín í Ás, ok mun ek fæða yðr alla; þeir sögðust þat gjarna vilja; tók Þorvarðr þá slagbranda frá durum, en þeir fóro þegar fagnandi með miklum skunda til bús hans ofan í Ás. En er Svaði varð þessa varr, varð hann harðla reiðr, brá við skjótt, vâpnaði sik ok sína menn, riðu síðan með öllum skunda eptir flóttamönnum, vildi hann þá taka ok drepa, en í annann stað hugsaði hann at gjalda grimmu sína sví-

226. Á þeim sama tíma sem nú var áðr frásagt, var þat dæmt á samkvâmu af hèraðsmönnum, at fur sakir sultar ok svâ mikils hallæris var leyft at gefa upp gamalmenni ok veita enga björg, svâ þeim er lama voro eðr at nökkuro vanheilir, ok eigi skyldi herbergja þá; en þá gnúði á hin snarpazta hríð með gnístandi frostum; þá var mestr höfðíngi út um sveitina Arnórr kerlíngarnef, er bjó á Miklabæ í Óslandshlíð; en er Arnórr kom heim af samkvâmu þessi, þá gekk fyrir hann móðir hans Þuríðr, dóttir Refs frá Barði, ok ásakaði hann hardla mjök, er hann skyldi samþykkr hafa vorðit svâ grimmum dómi, tjáði hún fyrir honum með mikilli skynsemd ok mörgum sannligum orðum, hversu úheyrilig ok afskaplig úmennska þat var, at maðr skyldi selja í svâ grimman dauða föður sinn ok móður eðr aðra náfrændr. Nú vit þat víst, segir hún, þó at þú gerir eigi sjálfr slíka luti, þá ertu alt at einu með engu móti hlutlaus eðr sýkn af þessu glæpafullu manndrápi, þar sem þú ert höfðíngi ok formaðr annarra, ef þú leyfir þínum undirmönnum at úthýsa í hríðum feðginum eðr frændum nánum, ok jafnvel þó at þú leifir eigi, ef þú stendr eigi með öllu afli ímót slíkum údáðum. Arnór skildi góðfýst móður sinnar ok tók vel hennar ásakan, gjörðist hann þá mjök áhyggjufullr, hvat hann skyldi athafast, tók hann þá þat ráð, at hann sendi sína heima-

skal drepa hundana, svâ at fáir eðr engir skulu eptirlifa, ok hafa þá fæðu til lífs næríngar mönnum, sem áðr er vant at gefa hundunum. Nú er þat skjótazt af at segja, at með engu móti leyfum vèr at nökkurr yðvarr gefi upp sinn föður eðr móður, sá er með einshverju móti má þeim hjálpir veita, en sá er eigi hefir efni til at veita lífsnæríng sínum feðginum eða náfrændum, fylgi hann þeim til mín í Miklabæ, ok skal ek þá fæða, en hinn er má ok vill eigi viðhjálpa sínum nánaztum frændum, þeim skal ek grimmu gjalda með hinum mestum afarkostum. Nú þá mínir kæraztu vinir ok samfèlagar heldr enn undirmenn, fremjum í alla staði manndóm ok miskun við vâra náfrændr, ok gefum ekki færi til úvinum vorum því oss at brígsla at vèr hafim með ofmikilli fávizku gert úmakliga við vâra náúnga. Nú ef sá er sannr guð, er sólina hefir skapat, til þessa at birta ok verma veröldina, ok ef honum líkar vel mildi ok rèttlæti, sem ver höfum heyrt sagt, þá sýni hann oss miskun sína, svâ at vèr megim prófa með sannindum, at hann er skapari manna, ok at hann megi stjórna ok stýra allri veröldo, ok þaðan af skulum vèr á hann trúa ok engan guð dýrka utan hann einn, sannan ok sælan í sínu veldi. En er allir þeir, er þar voro saman komnir, játaðu sèr þetta alt vel viljat, er hann hafði tjáð ok talat, þá slitu þeir með því þínginu; þá var

Ólafr konúngr vitraðist Þórhalli á Knappstöðum.

227. Maðr er nefndr Þórhallr ok kallaðr knappr, hann bjó á Knappstöðum í Fljótum. Þórhallr var göfugrar ættar, höfðo hans forellrar þar búit fur honum. Þórhallr var maðr siðlátr ok þó heiðinn, sem þá var flest fólk í þeim sveitum, hann var mjök tekinn ok þýngðr af líkþrá. Þórhallr blótaði skurðgoð at sið frænda sinna; var eitt hof ríkt eigi lángt frá bæ Þórhalls, er Fljótverjar héldo allir samt ok höfðo þar blótveizlur á hverju áre. Á einni nótt, er Þórhallr svaf í rekkju sinni, dreymdi hann, at hann þóttist vera úti staddr, hann sá ríða mann bjartan at bæ sínum á hvítum hesti, skrýddan konúngligum búnaði, ok hafði gullrekit spjót í hendi, en er Þórhallr sá þenna mann nálgast, þá sló á hann ótta, ok vildi hann snúa inn í húsin, en riddarinn varð skjótari ok ljóp af baki, ok gekk fur dyrnar svâ segjandi: eigi skaltu óttast, þvíat þèr mun ekki mein verða at minni hèrkvâmu, heldr muntu öðlast af minni návist heilsu ok gleði, ef þú vill hlýðnast mínum ráðum; harmar þú þína vanheilsu? en eigi þarf ek þess at spurja, þvíat ek veit at þú harmar; far nú ok fylg mèr, ok skal ek sýna þèr öruggt heilsuráð. Kvâmumaðrinn leiddi hann einshvers staðar út at túngarðinum, [er gerdt var um bæinn [1]), ok mælti til hans: í þessum stað skaltu

[1]) *vantar í B.*

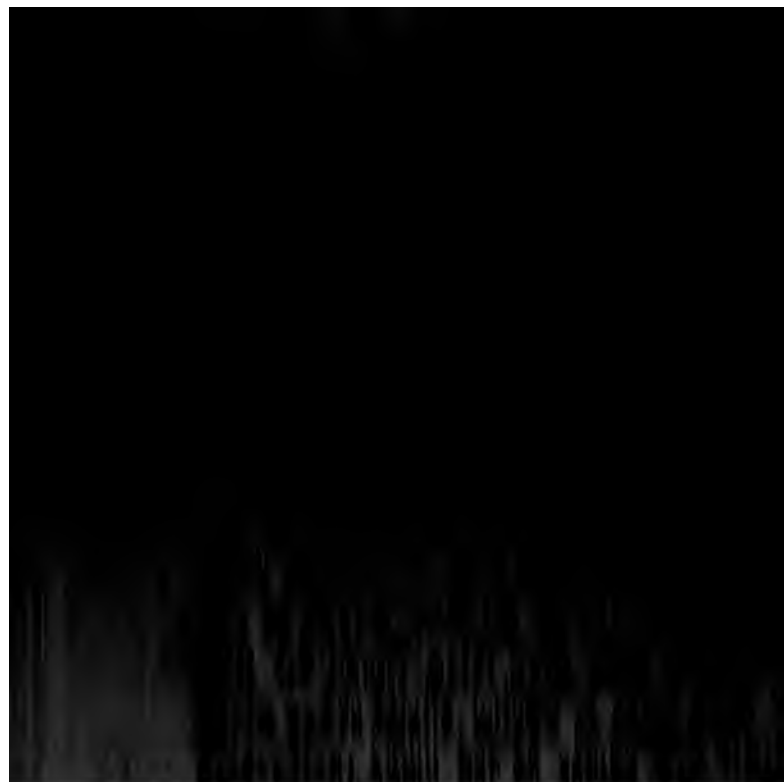

boðskap, ok gerðu fylliliga þat er hann hafði fur sagt; tók Þórhallr til þaðan frá at smíða húsit á allan þann hátt ok mikilleika, sem honum hafði sýnt verit í svefninum. Í þann tíma bjó þaðan skamt á brott á næsta bæ kona sú, er hèt Þórhildr, hún var mikil fur sèr ok mjök fjölkunnig; á þeirri sömu nótt, er furrsagða vitran bar fyrir Þórhall, vakti Þórhildr upp sína menn þegar í eldíng, ok segir svâ: þèr skulut fara sem skjótazt at reka saman ok heim or högum alt kvikfè vârt bæði naut ok sauði ok ross, byrgja síðan í húsum eðr rèttum, þvíat þat mun ekki líf hafa, er hèr er úti í högum vorum í dag; þvíat Þórhallr nábúi minn á Knappstöðum er ærr vorðinn ok vitlauss, svâ at hann sendir til menn sína at brjóta ofan þat virðuliga hofit, er þar stendr, ok þar fyrir verða hin ágætu goð, er þar hafa áðr dýrðkut verit, at flýja nauðig ok í grimmum hug, ok ætla sèr hælis at leita ok bústaðar alt norðr á Siglunes: nú vil ek eigi at minn fênaðr verði á vegum þeirra, þvíat þau ero svâ reið ok i beiskum hug, at þau munu engu eira því sem fyrir þeim verðr. Nú var svâ gert, sem hún mælti fur, at öll hennar kvikendi voro heim rekin ok varðveitt, utan einn kapalhestr hafði eptirstaðit í haganum ok fannst hann síðan dauðr; en Þórhalli á Knappstöðum gekk alt eptir því sem honum hafði vitrat verit: honum batnaði síns sjúkleika dag eptir dag, ok vóx hans máttr; reið hann til

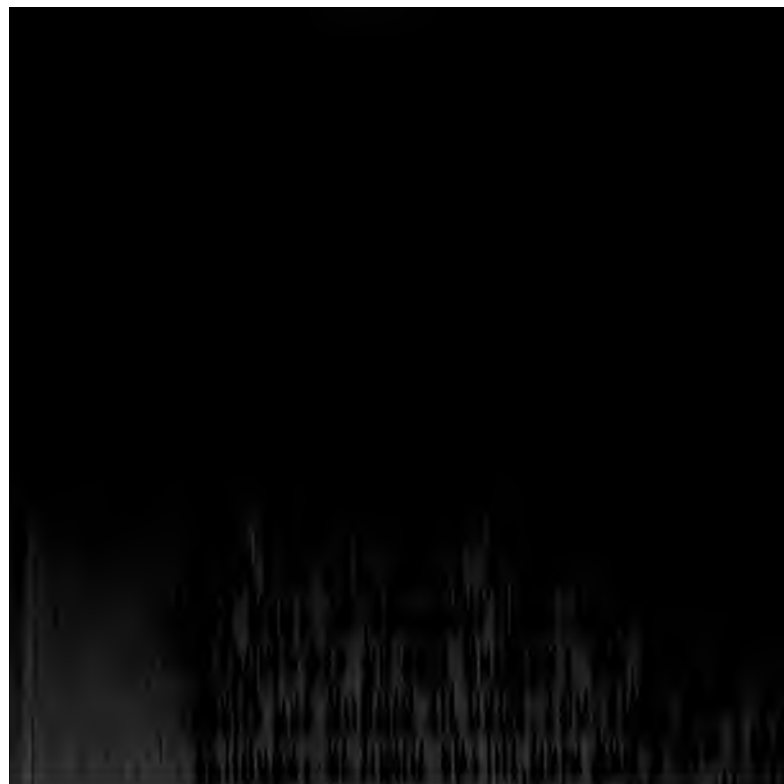
skipan, sem ek gerði á hausti, skal ek hèr meira ráða enn þèr, þó at þèr virðit lítils orð mín út á Íslandi. Skildu þeir at því, ok fór Svertíngr hvergi at sinni. Þeir Gizur ok Hjalti lètu í haf, þegar þeir voro búnir, ok með þeim prestr sá, er konúngr hafði fengit þeim, er Þormóðr hèt, ok nökkurir aðrir vígðir menn, er presti skyldu fultíng veita í guðligri þjónosto; þeim gaf vel byri ok ekki mjök skjótt, komu þeir þann dag fur Durhólmaós er Brennuflosi reið um Arnarstakksheiði til alþíngis, frètti Flosi þá tíðindi or Noregi af þeim mönnum, er róit höfðo til þeirra Gizurar, ok svâ þat at Kolbeinn [1]) bróðir hans var haldinn í gislíng af Ólafi konúngi, [ok 3 menn aðrir [2]); sagði Flosi til þíngs útkvâmu Hjalta ok önnur tíðindi, þau er hann hafði spurt. Þeir Gizur tóko þann sama dag Vestmannaeyjar, er Flosi spurði útkvâmu þeirra, lendu þeir Hjalti við Hörgaeyri [3]), ok skutu þar á land kirkjuviði þeim, er Ólafr konúngr hafði látit öxa ok fengit þeim, ok sagt svâ fur, at þá kirkju skyldi reisa nærr því, er þeir tæki furst land. Þá var lutat hvârummegin vâgsins kirkjan skyldi standa; síðan reistu þeir Gizur ok Hjalti kirkjuna fyrir norðan vâginn, þvíat svâ bar hlut til. Þar voro áðr hof heiðíngja ok blótskapr mikill, brutu þeir þat alt niðr. En er þeir Gizur höfðu dvalizt 2 daga [4]) í eyun-

[1]) Kolbjörn, *F.* [2]) ok þeir menn sem áðr voro nefndir, *F.* [3]) Haugaeyri, *B*, *F.* [4]) 5 daga, *F.*

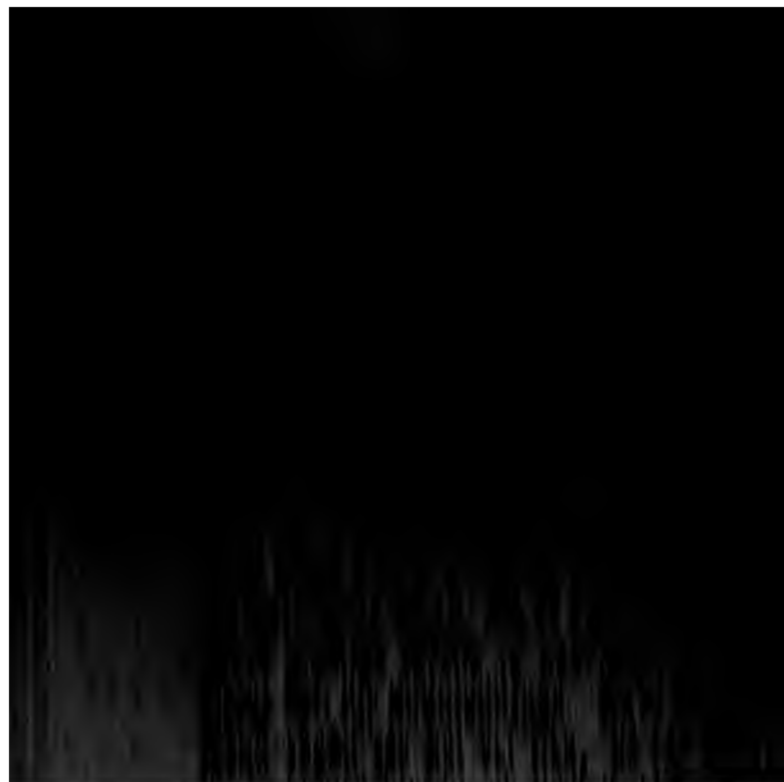

þaðan, kom þar ríðandi Hjalti með alla þá menn, er eptir höfðo dvalizt með honum í Laugardal. Riðu þeir Gizur ok Hjalti með fylktu liði síno á þíngit, en heiðíngiar ljópu þegar saman með alvæpni, var þá viðrlægt [1]) at þeir mundi berjast, en með guðs miskun skaut heiðíngjum skelk í bríngu, ok þorðu þeir eigi á at ráða; tók þá Ásgrímr Elliðagrímsson, systurson Gizurar, við honum ok allri hans sveit í búð sína. En annann dag eptir saung Þormóðr prestr messu á Gjábakka [2]) hjá Vestfirðínga búð; eptir messuna geingu þeir til lögbergs skrýddir 7 lærðir menn, ok báru fur sèr tvâ krossa mikla, þá hina sömu, sem nú ero í Skarði enu ytra, merkir annarr hæð Ólafs konúngs Tryggvasonar, en annarr hæð Hjalta Skeggjasonar; þá var fjölmennt at lögbergi; síðan lögðu lærðir menn reykelsi á glóð ok lagði ilminn eigi síðr ígegn vindi enn forvindis; því næst var hljóð gott; hófu þeir Hjalti sitt erendi með mikilli snild ok orðfæri, sögðu þeir í furstu hvat at hafði borizt í ferðum þeirra, síðan fluttu þeir hit djarfligzta erendi Ólafs konúngs um kristniboðit, um síðir snèru þeir sinni ræðu til mjúkrar áeggjanar við alþýðu, báðu alt fólk með blíðskap ok fögrum bænarorðum at snúa á svinn síno ráði ok játa sik undir vald ok þjonosto hins hæsta konúngs allra konúnga, ok at tekinni skírn ok heilagri trú haldinni, mætti þeir öðlast af

[1]) viðsjálft, B. [2]) árbakka, F.

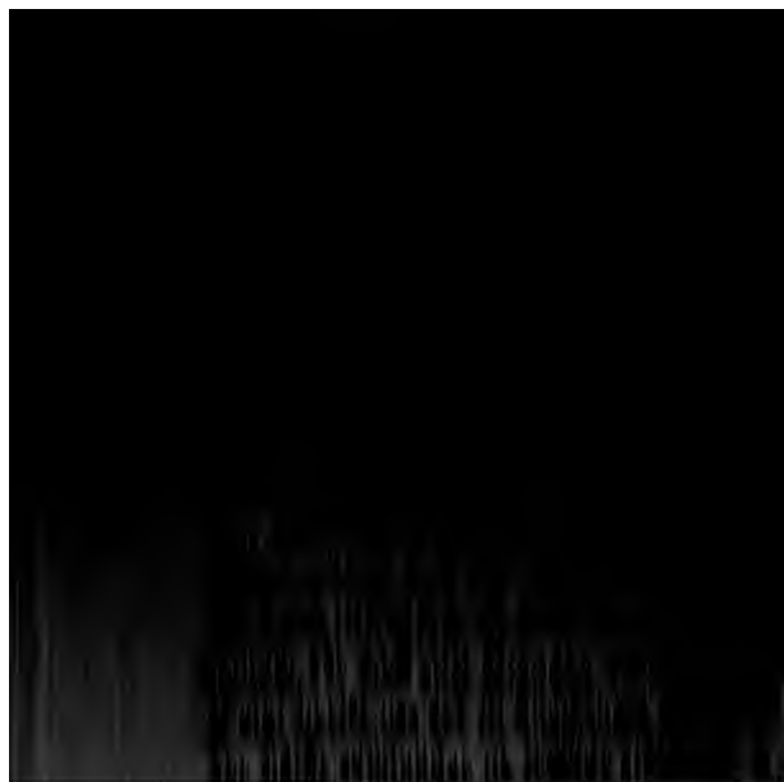

sögðu honum fyrir, hversu sem hann skipaði avðrum lögum. Þat var hit fursta orð: at allir menn skyldu kristnir vera á Íslandi ok skírn taka, þeir er áðr voro úskírðir; þat var annat: at úheilög skyldo vera hof öll ok skurðgoð; þat var hit 3ja orð: at fjörbaugsgarð skyldi varða blót öll, ef vâttnæmd vyrði. En er Þorgerr kom til búðar sinnar, lagðist hann niðr ok breiddi feld sinn yfir höfut sèr, ok lá svâ 2 dægr at hann mælti ekki orð. Á þeirri stundu áttu heiðíngjar fjölmenna stefnu ok rèðu ráðum sínum, hversu þeir skyldo fá ímóti staðit, ok geta eydt þessu enu nýja kristniboði, kom þat ásamt með þeim, at þeir skyldu fast heita á goðin, ok velja til 2 menn or hverjum fjórðúngi landsins at fórnfæra goðonum, til þess at þau lèti eigi kristni gánga yfir landit. En er þeir Gizur ok Hjalti vurðu varir þessa, þá stefndo þeir saman öllum kristnum mönnum, stóð Hjalti upp, ok tók svâ til máls: þat er os flutt af stefnu vârra mótstöðumanna, at heiðíngjar hafa heitit at gefa guðum sínum til blóts 2 menn or hverjum fjórðúngi lands þessa, at þeir megi með fultíngi sinna falsaðra guða eyða ok niðrbrjóta kristiligt siðferði, en heldr satt at segja, kostgæfa þeir með slíku fjandans ráði ok áeggjan at furkoma hjálp ok heilsu sinna sálna. Þarímót sýnist oss eigi úviðrkvæmiligt at vèr kristnir menn velim til jafnmarga menn af vârri hálfu at gefa ok helga vârum lifanda Guði sönnum ok sælum, eigi til

Þorleifr hinn kristni. Þeim sama Þorleifi stefndi Digr-Ketill at ráði ok áeggjan Brodd-Helga um kristnihald, sem segir í Vâpnfirðínga sögu: en þann sama dag, er Ketill stefndi honum, gerði á hríð svâ mikla, þá er hann var á leið kominn með sína sveit, at þeim viltust vegar, ok svâ kom um síðir, at Ketill sá sèr ok sínum mönnum enga aðra lífsvân enn snúa til bæjar Þorleifs; en Þorleifr tók við honum með öllum góðvilja ok blíðskap, ok veitti þeim, meðan þeir voro þar hríðfastir, hinn bezta beina, er hann hafði til, sem hann mundi sínum syni eðr bróður; þaðan af lèt Ketill niðrfalla allar sakir við Þorleif, og var æ síðan hans fullkominn vin. En fur Norðlendínga jáðu sik undir þetta heit Hlenni or Saurbæ í Eyjafirði, son Orms töskubaks ok Þorvarðr Spakböðvarsson or Skagafirði; en or Vestfirðínga fjórðúngi varð engi til nema Gestr Oddleifsson. Við þat vurðu þeir Hjalti ok Gizur úglaðir, er þar fèkkst eigi annarr til. En er eptir var leitat, ef nökkurr vildi til gánga, þá svarar Ormr Koðránsson, bróðir Þorvalds víðförla, er furr er getit: fur víst mundi maðr til verða at fylla þetta hit lofliga yðvart heit, ef Þorvaldr, bróðir minn, væri hèr á þínginu, nú þvíat hann er oss fjarlægr at heimsvist, hvârt sem hann er nú lífs eðr liðinn, þá vil ek fýsiliga, þó at úverðugr, ef þèr vilit mik til nýta, gánga í stað hans hèr um, er mín [1]) þó djarfligt slíkt upp at kveða, þvíat

[1]) þankig, A. B. C.

ok góðvilja at setja ok semja, hafa ok halda sátt, samþykki ok fastan frið vor ímillum hèr á föðurleifð vârri ok fóstrlandi; þat hygg ek yðr heyrt hafa, at konúngar af Noregi ok Danmerku hèldo lángan tíma sín ímilli stríð ok stóra bardaga, alt þar til er lands höfðíngjum hvârstveggja ríkisins leiddist sá agi ok úfriðr, gjörðu þeir þá sætt ok sömdu frið ímilli landa at úvilja konúnganna; en þat ráð varð at þeirri farsæld, at þeir konúngar, er lengi höfðo verit sundrþykkir sín ímilli, gerðust fur góðvilja sinna ráðgjafa ok undirmanna kærir vinir, ok sendu hvârir öðrum gjafar ok gersimar, ok hèlzt sá friðr meðan þeir konúngar lifðu. Nú þó at vorir höfðíngjar sè eigi jafnríkir sem konúngar í öðrum löndum, ok vèr úvitrari enn þeirra ráðgjafar; þá berr oss þó vel at taka dæmi af þeirra spakligum ráðum. Því skulum vèr svâ miðla mál með þeim mönnum, er hèr gángast mest ímóti, at hvârirtveggju hafi nökkut síns máls, en hvârigir ráði einir, mættim vèr svâ eptir satt sáttmal gleðjast af góðum ráðum allir samt, vera einn lýðr undir einum lögum, ok hafa allir eitt nafn eptir einum átrúnaði ok siðsemd, studdir friði ok farsælu vârrar föðurleifðar, samlagaðir í einu samþykkissáttmáli, þvíat trúa megit þèr mèr þar um, at jafnskjótt sem vèr tvískiptum lögmálinu, þá eyðist friðrinn vor ímillum. Því er þat upphaf ok endir minna ráða ok áeggjanar, at með einu

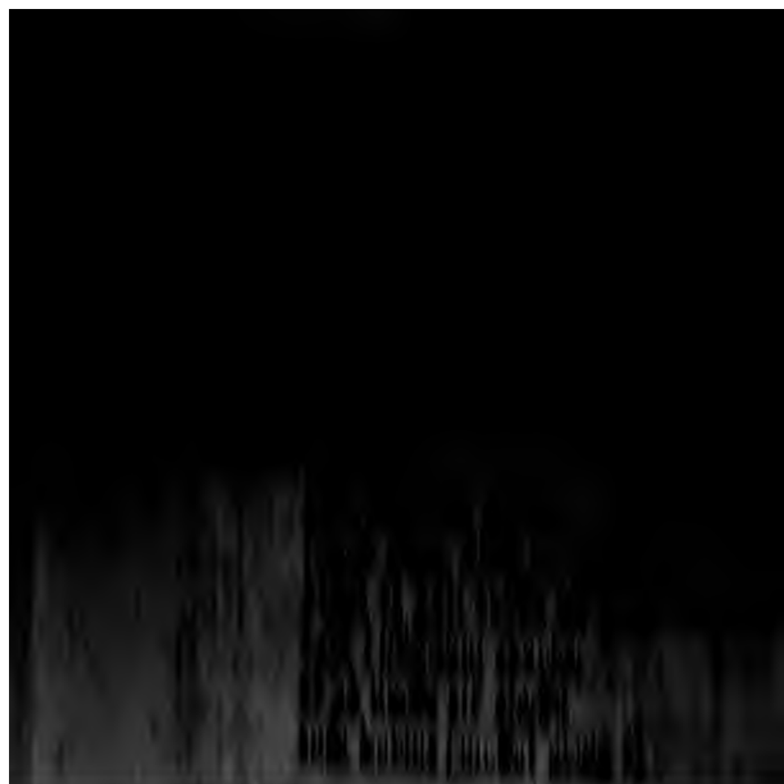
þjóna Kristi svâ góðfúsliga sem sjálfr girntist, [ero þeir ok með freku afli fullrar stríðu með öllu afsettir fornum vana síns siðferðis, þó at með valdi vyrði í furstu tilskyldaðir at taka skírn ok kristiligt nafn, meirr enn þegar með fullri guðs ást ok eiginligum goðvilja [1]). En þó gerðist svâ með vârs drottins mildi ok miskun, at á fárra vetra fresti var þessi heiðni eydd ok afnumin með allra höfðíngja ráði ok alþýðu samþykki, sem nú var áðr tínt um launblót, hrossa át ok barna útburð. Slitu þeir með því þínginu, at kristni var í lög tekin um alt Ísland, voro þá allir menn primsignaðir, þeir er þar voro á þínginu ok margir skírðir, þeir er áðr voro heiðnir, en því eigi þar allir, at Norðlendíngar ok Austfirðíngar vildu eigi fara í kalt vatn, ok voro þeir margir skírðir við laug at Reykjum í Laugardal. Hjalti Skeggjason veitti guðsifjar Runólfi goða Ulfssyni, er hann hafði sekðan hit furra sumarit, en er hann var primsigndr, þá mælti Hjalti: gömlum kennum vér nú goðanum at geifla á saltinu. En er þíngmenn komu heim í hérað, þá var alþýða skírð á því sumri sem furst komst við, ok mælti þá

1). er þeir ok með freku afli til skyldaðir, at afleggja fornan vana síns siðferðis, þó at með valdi í fyrstu yrði þeir at taka skírn. ok kristiligt nafn meir enn með fullri ást eðr eginligs góðvilja, *B.* eigi þeir ok m. fr. a. t. sk. af at leggja f. v. s. s. þó at m. v. í f. y. þ. a. t. sk. ok, kr. n. m. en fullri ást ok eiginligum góðvilja, *C.*

til kirkju með líki þínu, en fara í kistu með þèr, ef þú andast í hafi. Síðan bjó Hallfreðr skip sitt til Íslands, hann sendi Auðgisl son sinn austr í Svíaveldi, ok fæddist hann þar upp með Þórari móðurföður sínum, en Hallfreði syni sínum fèkk hann fóstr gott þar í Þrándheimi. En er Hallfreðr var búinn, gekk hann fyrir konúng ok kvaddi hann, var þat þá auðsætt á Hallfreði, at honum þótti mikit fur at skiljast at sinni við Óláf konúng. Síðan lèt Hallfreðr í haf, ok kom skipi síno í Skagafjörð í Kolbeinsárós eptir alþíngi, báru þeir þar farm af skipinu ok settu upp; síðan fèkk Hallfreðr mann til at varðveita varnat sinn ok selja um vetrinn, en hann reið frá skipi við 12ta mann vestr til sveita, ok ætlaði suðr um heiði, sem hann gerði; þeir riðu allir í litklæðum; en er þeir fóro vestr frá Skagafirði, þá snèru þeir til selja Gríss frá Skarði, þat var ímilli Skagafjarðar ok Lángadals upp af Laxárdal, þar var Kolfinna Ávaldadóttir, húsfreyja Gríss, fur í selinu ok nökkurar konur með henni, þar voro ok nærr fleiri sel Lángdæla ok konur í; smalamaðr Gríss sá ferð þeirra ok sagði Kolfinnu, at 12 menn riðu at selinu allir í litklæðum. Hún svarar: þeir munu eigi kunna [1]) veginn. Eigi veit ek þat, segir hann, en ekki ríða þeir úkunnliga. Kolfinna gekk út, er þeir komu, hún heilsaði Hallfreði ok spurði tíðinda. Hallfreðr svarar: tíðindi ero fá, en í tómi munu

[1]) *þannig*, *B*, *C*, *F*. kanna, *A*.

måttkat [1]) ek lauss [2]) við ljósa
lind of ræktar bindast [3]).

Smalamaðr hafði hleypt á brottu frá selinu um nóttina, ok sagði Grísi hvat um var, ok er hann vissi þetta, kallaði hann til sín menn; ok reið heiman um morgininn við 15da mann. Þeir Hallfreðr bjöggust frá seljunum um morgininn, ok þá er Hallfreðr ljóp á bak, brosti hann. Kolfinna mælti: hví brosir þú nú? Hallfreðr kvað:

Veitkat [4]) ek hitt, hvat verða [5])
ver glóðar skal móða
(rennumst ást til ilma [6])
unnar dags) á munni [7]);
ef fjölgegnir [8]) fregna
fagnendr jötuns sagna
(fló ek af gyltar grísi
geit belg) hvat mik teitir [9]).

Hallfreðr vildi gefa Kolfinnu skikkjuna konúngsnaut, en hún vildi eigi hafa, ok áðr þeir riðu brott, kvað Hallfreðr:

Heim koma hirði naumur
hams er góðr á fljóðum
sæfar báls or seljum
slètt fjallaðar allar;
nú sel ek af [10]), (þótt ýfist
avlbekkjar [11]) sýn nökkut

[1]) mátkað, C. [2]) lás, B, C. [3]) binda, C.
[4]) veitkað, B. vetkat, C. [5]) verði, B, C.
[6]) ilmar, C. [7]) nunnu, B. [8]) Fjölegnir, B.
[9]) teiti, C. [10]) af *sleppir* C. [11]) ylbekkjar, B.

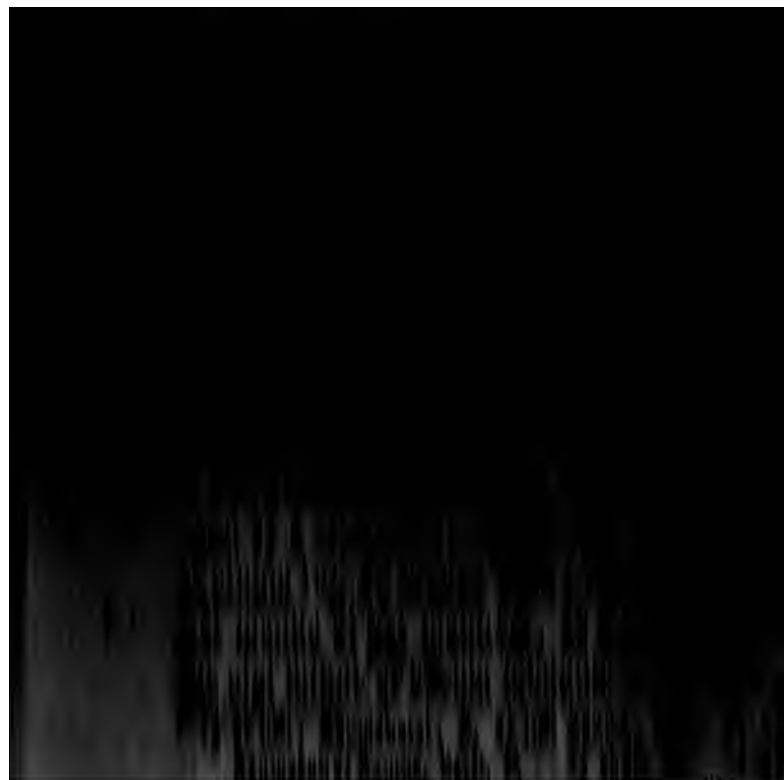

reið ei á ána, áttust þeir þá orð við um ána þvera, lögðu menn hvårratveggja þá til, at þeir mundi sættast, svâ at Hallfreðr bætti Grísi þenna úsoma allan saman. Hallfreðr spurði, hvers Gríss beiddist. Gríss mælti: mèr er sagt at þú eigir gullhrínga 2 góða, er annann gaf þèr Ólafr konúngr, en annann Sigvaldi jarl, nú mundi ek því una, ef ek hefði hríngana báða. Hallfreðr svarar: furr mun annat at berast. Skilðu þeir við svâ búit usáttir. Hallfreðr reið suðr á Óttarsstaði til Galta bróður síns, þvíat faðir hans var þá andaðr; var Hallfreðr þar um vetrinn.

Frá köppum Ólafs konúngs, er á voru Orminum lánga.

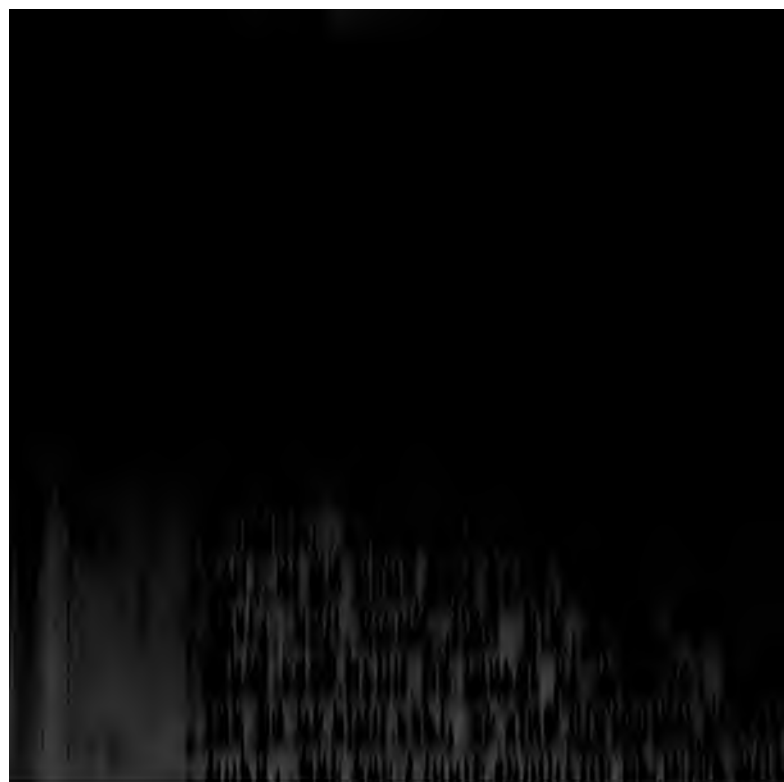
233. Ólafr konúngr lèt búa skip sín um vårit er á leið or Niðarósi, skyldi hann sjálfr stýra Orminum lánga, er hann hafði þá gera látit um vetrinn áðr, þvíat hann var þá mest lángskip ok fríðazt í Noregi; ok þá er menn voro ráðnir til skipanar, þá var þar svâ mjök vandat ok valit lið á, at engi maðr skyldi vera á Orminum ellri enn sextögr ok engi ýngri enn tvítögr, en valit mjök at afli ok hreysti; þar voro furst til skoraðir hirðmenn Ólafs konúngs, þvíat hirðin var valin af innlendum mönnum ok útlendum alt þat er styrkazt var ok fræknazt. Úlfr rauði hèt maðr, er bar merki Ólafs konúngs, ok var í stafni á Orminum, ok annarr Kolbeinn stallari, Þorsteinn uxafótr, Vikarr [1]) af Tíundalandi, bróðir

[1]) Vikunnr, B.

ok frækleik, enn Ormrinn lángi af öðrum skipum. Þorkell nefja bróðir konúngs stýrði Orminum skamma. Þorkell dyðrill [1]) ok Jósteinn, móðurbræðr [2]) konúngs, höfðu Travnuna, ok var hvârtveggja þat skipit allvel skipat. Níu stórskip bjó Ólafr konúngr or Þrándheimi ok umfram tvítögsessur ok smæri skip. En er konúngr hafði mjök búit lið sitt or Niðarósi, þá skipaði hann mönnum í sýslur ok ármenníngar um öll Þrændalög, dvaldi hann mart ok leið á sumarit fram, svâ at skip gengu af Íslandi til Noregs ok af öðrum löndum. Spurðust þá þau tíðindi, at kristni var lögtekin á Íslandi, ok skírt alt fólk; varð Ólafr konúngr við þat allglaðr, lèt hann þegar skjóta á húsþíngi, stóð konúngr upp ok sagði svâ: þau fagnaðar tíðindi höfum vèr frètt af Íslandi, at þar er alt fólk kristit, þar fyrir gefum vèr guði þakkir, ok gefum þeim mönnum öllum orlof, er hèr hafa setit í gislíng af þeirra manna hâlfu, at fara frjálsir hvârt er þeim líkar. Kjartan Ólafsson svarar furstr manna máli konúngs: hafit mikla þökk fyrir þat orlof, herra! segir hann, munu vèr nú þann kost taka at fara til Íslands út í sumar. Konúngr svarar: eigi munum vèr nú þessi orð aptr taka, en þó talaðum vèr þetta engum mun minnr til annarra manna enn þín, Kjartan! þvíat vèr virðum svâ, at þú hafir setit hèr með oss meirr í vingan ok kærleikum enn í gislíng, vilda ek eigi at þú fýsist

[1]) dyrðill, C. [2]) móður bróðir, C.

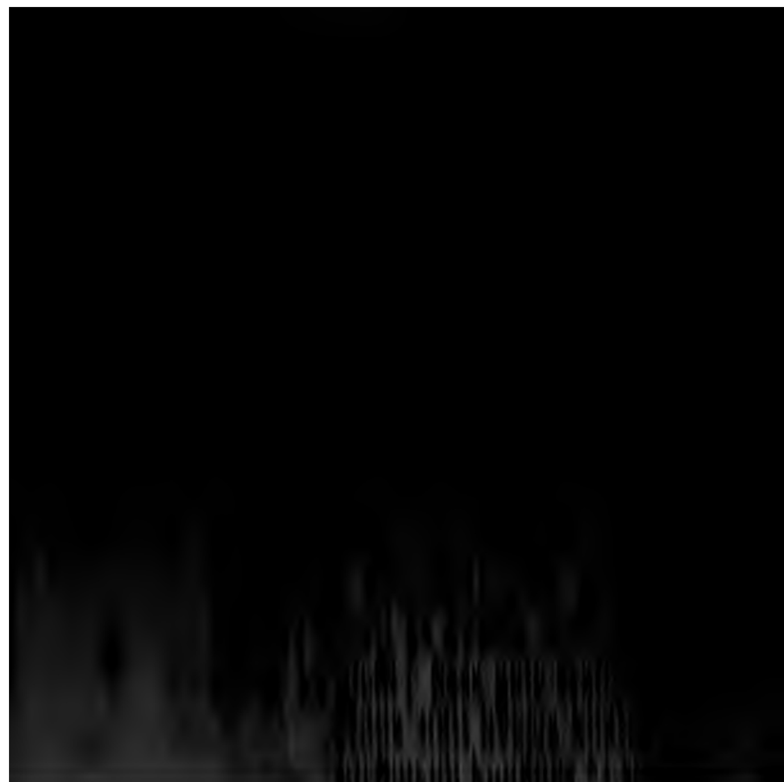
muntu gefa Guðrúnu Ósvífrsdóttur at bekkjargjöf, helzti góðr er henni at vefja honum um höfut sèr, vil ek at Íslendínga konur sjáe þat, at sú er eigi þræla ættar, er þú hefir tal við átt hèr í Noregi; hvergi mun ek leiða þik, segir hún, ok far nú heill. Kjartan stóð þá upp ok mynntist við Íngibjörgu, ok höfðo menn þat fur satt, at þeim þætti fur at skilja. Gekk Kjartan þá á konúngs fund, ok segir at hann var þá búinn ferðar sinnar. Ólafr konúngr leiddi hann til skips ok fjöldi manna or bænum, en er þeir komo þar, er skipit flaut, þá mælti konúngr: hèr er sverð, Kjartan! er ek vil gefa þèr at skilnaði, lát þú þetta vâpn þèr fylgjusamt vera, þvíat ek væntir at þú verðir eigi vâpndauðr, ef þú berr þetta sverð; þat var hit bitrazta vopn ok búit mjök. Kjartan þakkaði konúngi gjöfina fögrum orðum ok alla þá sæmð ok virðíng, er hann hafði honum veitt, meðan hann var í Noregi. Konúngr mælti: far þú nú vel, Kjartan! ok halt vel trú þína ok elska guð. Skildust þeir konúngr ok Kjartan með hinum mestum kærleikum; gekk Kjartan þá bryggjuna út á skipit; konúngr leit eptir hönum ok mælti: mikit er at Kjartani kveðit ok sumum kynsmönnum hans, ok er þat opt mikill harmr, er eigi má gera við forlögum mannsins. Snèri Ólafr konúngr þá aptr í bæinn, en þeir Kjartan ok Kálfr sigldu á haf, þegar byr gaf, höfðu þeir útivist skamma ok tóko höfn í Hvítá í Borgarfirði [1]), frètti Kjartan þá,

[1]) land á Hvítárvöllum, F.

mundo eigi bera af Kjartani, þá eggjaði Óspakr Bolla álla vega ok mælti: eigi muntu vilja vita, Bolli! þá skömm á þik, at hafa farit heiman ok heitit oss liðsinni, ok gera oss nú ekki gagn, er vèr þurfum þín, var Kjartan oss þá þúngr, er vèr gerðum minna til, ok ef hann skal nú undan rekast, þá man þèr, Bolli! sem oss, skamt til afarkosta. Þá brá Bolli sverði síno Fótbít ok snèri at Kjartani; þá mælti Kjartan til Bolla: víst ætlar þú nú níðíngsverk at gera, en miklu þikkir mèr betra at þiggja dauða af þèr, frændi! enn veita þèr bana, ok því man ek þèr eigi vâpnum verjast; kastaði hann þá vâpnunum [1]), var hann þá enn lítt sárr en mjök móðr. Bolli svarar engu máli Kjartans, en veitti honum banasár. Bolli iðraðist þegar þessa verks, ok settist undir herðar honum, ok andaðist Kjartan í knjám Bolla. Nú fóro öll skipti Laugamanna ok Hjarðhyltínga bæði áðr ok síðan, sem segir í Laxdælasögu, þó at hèr sè lítit brèft [2]) af. Lík Kjartans stóð uppi viku; þá hafði Þorsteinn Egilsson, móðurbróðir Kjartans látit gera kirkju á bæ sínum at Borg, var Kjartan þángat færðr, ok segist svâ, at þá væri kirkjan ný vígð ok í hvítavâðum, er Kjartan var þar grafinn. Fur víg Kjartans vurðu Ósvífrssynir allir sekir ok gefit fè til utanferðar, ok kom engi þeirra út síðan, ok kom þá fram þat, er fyrirsagði Stefnir Þorgilsson, frændi þeirra,

[1]) sverðinu er hann hèlt á, *B.* [2]) brèfat, *B.* brèf, *C.*

gyld horn græðis meldrar
glaðr vísi [1]) drakk þaðra;
víðfrægr velja tæði
vín hirðmönnum sínum
allvaldr einkar mildum [2])
Ólafr und veg sólar.

ımrum lá Ólafr konúngr jafnan úti á her-
ım, ok fór fyrir land fram með liði síno; svâ
r Hallarsteinn:

Morðlinns mörgu sinni
móðþrútinn bjó úti
(húfr svall, hrannir fèllu)
hvessimeiðr á skeiðum;
gylt [3]) hlýr gnöptu skoltar [4])
gunnfíkinn [5]) lèt blikja [6])
her ruðr höfnum fjarri
höll ok fremstr at öllu.

Frá Eindriða ilbreiði.

235. Svâ er sagt, þá er Ólafr konúngr hafði
svâ búit skip sín or Niðarósi, at einn dag
.i hann liði sínu ok leiðángrs mönnum, var
rukkit fast, konúngr var hinn glaðazti ok
ólk. Þá var mart mælt sem verða kann við
kinn, talaðu menn um þat, hvârt þá mundi
istit fólk í Noregi, ok skírðir menn allir;
svarar Úlfr hinn rauði, merkismaðr Ólafs

1) vísir, B, C. 2) mildr, F. 3) gult, B, C.
4) skólptar, C. skúlptar, B. 5) gunnfílinn, B.
6) blikra, B.

við fjölmenni, þvíat Eindriði er þesshàttar maðr, at ek man ekki kúga hann til nökkurra luta, þeirra er hann vill eigi, skulum vèr vera saman 4 menn ok 20; fèkk Úlfr sèr þá róðrarskútu eina, fór hann með sína menn þar til er hann kom nærr bygð Eindriða, gekk Úlfr upp til bæjar við 12ta mann, en aðrir 12 skyldo gæta skips. Eindriði var úti fyrir ok fagnaði vel Úlfi, ok bauð honum þar at vera svâ lengi sem hann vildi með álla sína menn, þvíat honum var Úlfr maðr málkunnigr. Úlfr tók því vel ok gengu þeir inn; þar var bærr skrautligr ok stórr; en er þeir komu í stofu ok tóko samsæti, þá mælti Eindriði: svâ er háttat at ek veit at þèr hafit tekit sið annann enn ek hefi ok mínir menn, en ek vil veita yðr haldkvæman beina ok úfalsaðan; því skaltu kjósa, hvârt vèr drekkum allir saman eðr í sínu herbergi hvârir. Úlfr svarar: þat þikkir mèr hvârum tveggjum skemtiligra, at vèr drekkim allir samt, á ek við þik erendi þau, er ek vil í tómi frambera, en vèr eigum konúng svâ ágætan, at hann hreinsar þat skjótt af með sínum góðvilja, þó at nökkut im hafi á oss dregit af samneyti annarsligs siðferðis. Eindriði mælti: þat er mèr ok gæfazt; en hversu margmennr ert þú? Úlfr segir at aðrir 12 hans menn vorô niðri at skipi. Þá skal ek, segir Eindriði, fá menn til at geyma yðvars góds, en þínir menn skulu fara til húss, ok skulut þèr hèr vera allir

Sagði Úlfr konúngi alt hit sannazta um sinn erendis flutníng ok andsvör Eindriða. Konúngr spurði Úlf, hvat hann kannaði af um siðferði Eindriða, hvârt hann væri mikill blótmaðr? Úlfr svarar: þess varð ek eigi varr, at hann blótaði skurðgoð, ok enginn maðr kunni mèr þat segja, þvíat hann hafði ekki blóthús á bæ sínum; þá er þegar nærr, segir konúngr, skal ek hann þá heim sækja [1]) ok koma á úvart, ef hann vill mik eigi finna. En þegar Úlfr heyrði þetta af konúngi, skaut hann leyniliga hesti undir [skósvein sinn [2]), ok bað hann ríða sem hvatligazt ok segja Eindriða, at konúngr mundi koma þar skjótt. Ólafr konúngr bjóst sem hvatligazt, sigldi hann um nótt inn eptir firði ok hafði 500 manna, hann kom til bæjar Eindriða snemma dags, ok gekk þegar upp með öllu liði sínu; en er konúngr var kominn skamt frá ströndu, þá kom Eindriði á mót honum með mikla sveit manna, [fagnaði Eindriði konúngi með miklum blíðskap, ok bauð honum heim til bæjar með alla sína menn [3]), sagði sèr þökk á, at þeir [4]) þægi þar veizlu, er hann sagðist hafa búit þeim. Konúngr tók glaðliga boð Eindriða; en er þeir komo at stofunni, mælti Eindriði: svâ er háttat, herra! at ek mun ekki dyljast við þat, at siðir vârir múnu vera ekki samfærir at frásögn manna,

[1]) við fjölmenni, bætir *við B.* [2]) mann, *B.* [3]) *vantar í B.* [4]) konúngr, *B.*

ok með því, ef þèr vilit eigi hafa oss i samsæti með yðr, þá munut þèr byggja stofu þessa, sem yðr er fur búin, en vèr munum leita oss annars herbergis. Konúngr svarar: þú skalt hafa sjálfr stofu þína ok þínir menn, en þú skalt halda oss kost meðan vèr viljum hèr dveljast, munum vèr slá landtjöldum vorum úti hjá stofunni. Var nú svâ gert, sem konúngr mælti; skorti þar engan lut á, at konúngi var veitt hit sköruligzta, fór þar eptir öll þjónosta; ok hinn fursta dag veizlunnar lèt Ólafr konúngr kalla til sín Eindriða; hann kvaddi konúng, er hann kominn; konúngr tók vel kveðju hans, ok mælti svâ: þó at ek vilja eigi samneyta alþýðu heiðinna manna, þá vil ek at þú sitir hèr, ok vil ek eiga tal við þik. Eindriði segir, at þat skyldi vera á hans valdi. Svâ er sagt at Eindriði væri búinn, er hann gekk inn í landtjaldit fyrir konúng, at hann var í rauðum skarlats kurtli, hann hafði silkihúfu gullsaumaða á höfði, hann hafði [spennt gullhlaði at höfði sèr [1]), digran gullhríng hafði hann á hægri hendi, en á vinstra handlegg hans sat einn smásveinn hardla fagr 4 vetra eðr 5, sá sveinn var mjök áþekkr Eindriða í yfirbragði; þá var fenginn einn stóll undir Eindriða, ok settist hann framan at konúngsborðinu, en setti sveininn á knè sèr; þá mælti konúngr: þú ert mikill maðr ok vænn, ok ef þar fara íþróttir þínar eptir, þá munu ekki margir vera þínir jafníngjar í Noregi; því hæfir

[1]) gullhlað um enni, B.

þèr at vita skapara þinn, ok kunna at lofa guð fyrir sínar gjafir; ert þú kvângaðr maðr? Eindriði svarar: eigi er þat. Átt þú þó, sagði konúngr, svein þenna enn fríða, er sitr á knè þèr? ekki á ek barn, herra! segir Eindriði, sveinn þessi er systurson minn, en þó skal honum fur þat gánga, ef ek má ráða, sem ek eiga hann, þvíat ek mundi honum eigi meira unna, þótt hann væri minn sonr. Konúngr mælti; er nökkut hof á bæ þínum? Eindriði svarar: ekki er hèr hof. Konúngr mælti: hvern átrúnat hefir þú, ef þú ert heiðinn ok þó engi blótmaðr? Eindriði mælti: yðr mun ek þikkja tala heldr úvitrliga, ek vildi ldr at þèr talaðit annat, þat er yðr líkaði, en ðit mik ekki at um átrúnaðinn, þvíat ek þikk- ngan hafa, þvíat þat hefir ek fastekit [1]) ek skal aldregi trúa á stokka eðr t sè gjörvar likneskjur eptir fjand- þeim er ek veit eigi hverju ork- er sè sagt, at þeir menn hafi mèr þat ekki mjök sannligt, skin þau, er guð ero köllut, ri ok enn máttaminni enn nælti: hví trúir þú þá eigi r alt má, ok lætr skírast í svarar: þat berr þar til, omit, ok öngvir af yðvarri unnigt nökkut af athöfnum it almátkan; en þat annat,

þèr at vita skapara þinn, ok kunna at lofa guð fyrir sínar gjafir; ert þú kvângaðr maðr? Eindriði svarar: eigi er þat. Átt þú þó, sagði konúngr, svein þenna enn fríða, er sitr á knè þèr? ekki á ek barn, herra! segir Eindriði, sveinn þessi er systurson minn, en þó skal honum fur þat gánga, ef ek má ráða, sem ek eiga hann, þvíat ek mundi honum eigi meira unna, þótt hann væri minn sonr. Konúngr mælti; er nökkut hof á bæ þínum? Eindriði svarar: ekki er hèr hof. Konúngr mælti: hvern átrúnat hefir þú, ef þú ert heiðinn ok þó engi blótmaðr? Eindriði mælti: yðr mun ek þikkja tala heldr úvitrliga, ek vildi heldr at þèr talaðit annat, þat er yðr líkaði, en spurðit mik ekki at um átrúnaðinn, þvíat ek þikkjumst engan hafa, þvíat þat hefir ek fástekit [1]) með mèr, at ek skal aldregi trúa á stokka eðr steina, þó at þat sè gjörvar líkneskjur eptir fjandum eðr mönnum, þeim er ek veit eigi hverju orka hafa; en þó at mèr sè sagt, at þeir menn hafi mikit mátt, þá þikkir mèr þat ekki mjök sannligt, alls er ek reyni, at líkneskin þau, er guð ero köllut, ero í alla staði úfríðari ok enn máttaminni enn ek sjálfr. Konúngr mælti: hví trúir þú þá eigi á sannan guð, þann er alt má, ok lætr skírast í hans nafni? Eindriði svarar: þat berr þar til, at þèr hafit ekki furr komit, ok öngvir af yðvarri hálfu, at gera [mèr] kunnigt nökkut af athöfnum þess guðs, er þèr kallit almátkan; en þat annat,

1) þannig A. B.

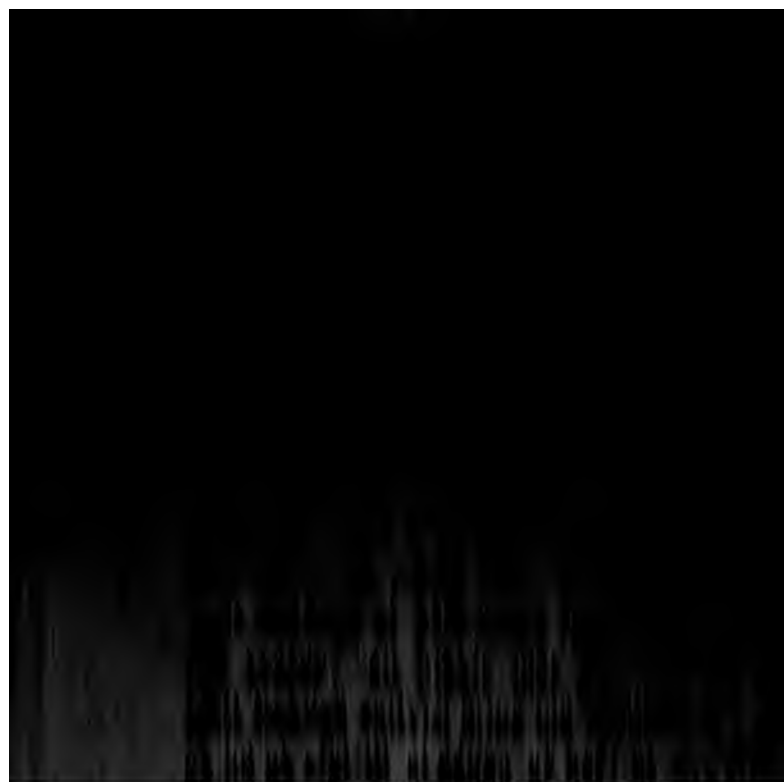
hinu sama siðferði sem ek hefir áðr haft. Konúngr mælti: svâ virðast mèr þín orð, at þú munt vera maðr djarfmæltr ok hafa vitrleik til at sjá sannindi um síðir, en ekki skal hèrum tala fleira at sinni enn þèr þikkir hæfiligt; en nú er þat at ræða, at mèr er sagt þat, er mik varir at satt sè, at þú munt vera íþróttamaðr mikill; hverjar ero þær þínar íþróttir, er þú þikkist framarr kunna enn úbreytiliga [1])? Eindriði svarar: herra! hèr liggja skjótt svör til, at íþróttir kann ek engar; ek er maðr úngr ok kominn lítt af barnsaldri, mista ek fur skömmu föður míns, ok hefir ek síðan helzt lagit hug á hýbýla hátt ok framflutníng liði mínu, en meðan faðir minn lifði, ok ek var úngmenni, þá unni hann mèr svâ mikit, at hann nenti ekki at gera móti mínum vilja, en mèr fór, sem mörgum börnum, frá því er ek kenda föður ok frændr [2]), at ek lagða á ekki hug þat er mèr var mentan í at nema, heldr á einasaman æsku gleði ok gáleysi, þar til er ek mista míns föður. Konúngr mælti: segja mátt þú mèr satt af fyrir því at ek skal eigi furmuna þèr þinna íþrótta, heldr kann vera, ef þú lætr þær í ljós við mik, at sá láti þèr þína mentan at gagni koma, er þèr gaf í furstu. Fast sækir þú þetta mál, segir Eindriði; nú kann ek eigi at telja mèr þat til íþróttar, þótt ek sæi á, þar er sveinar lèku sèr á sundi. Konúngr mælti: vel er at þú varist alt sjálfhól ok hræsni, en segir þó satt; þeir ero

[1]) þannig A, B. [2]) móður, B.

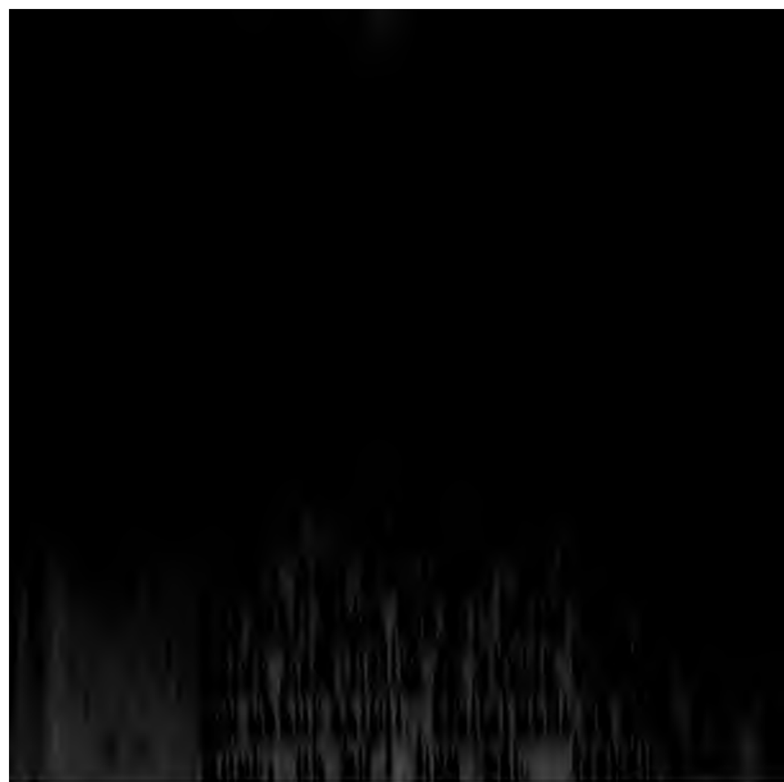
trú sem þú vill. Þat er bæði, segir Eindriði, at ek hefi engar talt mèr íþróttir, enda kann ek engar, en dýrt er drottins orð, ok munut þèr hljóta at ráða okkar ímillum hvarvitna, ef þèr farit með engri kúgan at, enda brjóta ek eigi berliga orð mín á bak, eðr hverr er sá maðr er þèr látit til móts við mik? Konúngr svarar: mèr þikkir eigi annat líkara enn ek muna sjálfr til gánga, er þat bæði at ek þikkjumst svâ gjörst vita hverr þú ert, enda er þèr þá svívirðíngarlaust, hvarr okkarr sem framarr reynist, þvíat þú munt kallaðr hinn mesti íþróttamaðr, ef þú berr af mèr, en hinn er þó miklu æðri þinn sigr, at ek bera hærra lut af okkrum viðskiptum, ef [þú tekr þat við [1]) sem ek sagði áðr. Eindriði mælti: þó at ek kynni manna bezt allar íþrottir, sem nú kann ek í engum eðr fám, þá væri mèr eigi gánganda til við yðr. Sá kostr þikkir mèr ok enn beztr, segir konúngr, at við reynim eigi, ok kallist þú yfirkominn. Kostr mun þess, segir Eindriði, þó at ek sjái áðr sundfarar yðrar. Síðan gengu þeir til strandar ok alt fólk, afklæddist konúngr ok svâ Eindriði, lögðust þeir frá landi, ok lèkust við lengi, færðu ýmsir aðra niðr, ok um síðir voro lengi í kafi at nærr þótti örvænt at þeir mundi uppkoma, þó varð þat um síðir at Ólafr konúngr kom upp ok lagðist at landi, gekk hann upp ok tók hvíld en klæddist eigi; engi maðr vissi hvat af Eindriða var vorðit, ok

[1]) þetta liggr við, B. F.

yfirkominn. Eindriði svarar: lengi mun enn þess kostr, ok þikkir mèr engum manni ofskemtan, ef gaman þikkir, at sjá hversu lángt er ímilli íþróttar yðvarrar ok ófimligrar minnar viðleitni. Gengu þeir þá til skógar, er skamt var frá bænum, lagði konúngr af sèr skikkju, setti hann þá [spán í bakka [1]), ok ætlaði lángt skotmál, síðan var honum fenginn bogi ok ör, skaut hann ok kom örin í utanverðan spáninn, ok stóð þar; skaut þá Eindriði innarr í spáninn ok þó eigi í miðjan; konúngr skaut í annat sinn, var þá til gengit ok stóð örin í miðjum spæninum, kölluðu allir þat frægðarskot; Eindriði lofaði ok hæfni konúngs ok kvaðst ætla, at honum gerði ekki eptir at skjóta; konúngr bað hann frá gánga, ef hann vildi, ok segjast yfirkominn um þessa íþrótt; Eindriði segir at þess mundi kostr, þó at hann freistaði áðr. Eindriði skaut þá, ok kom súavr í strengflavgina á þeirri avr konúngs, er hann skaut síðarr, ok stóðu svâ báðar. Þá mælti konúngr: mikill frægðarmaðr ert þú, Eindriði! um íþróttir, en þó er þessi enn eigi reynd til fullnaðar; nú skal taka svein þann hinn fagra, er þú sagðist mest unna hinn daginn, ok setja hann at skotspæni, eptir því sem ek segi fur. Var þá svâ gert, lèt konúngr þá taka eina hneftöflu [2]) ok koma [3]) í höfut sveininum: nú skulu við hèr skjóta töfluna [4]) or höfði sveininum,

[1]) spánbakka, B. [2]) hneitafl, B. [3]) setja, B. [4]) töflina, B.

heim til bæjar, ok var konúngr hinn kátazti ok svâ Eindriði. En 3ja dag mælti konúngr til Eindriða: nú er veðr blídt ok kyrt, ok skulum við nú reyna handsaxa leikinn; gekk þá út alt fólk; voro þá fengin sín 2 savx hvorum þeirra, ok lèku þeir svâ um stund, var þá fengit hit 3ja sax hvârum þeirra, ok lèku þá svâ at jafnan var eitt á lopti fur hvorum, en þeir hendu æ meðalkaflann, ok þóttist engi maðr grein á kunna, hvârr mjúkligarr lèk; leið svâ laung stund, þá mælti konúngr: enn er þessi leikr eigi reyndr til fullnaðar; gengu þeir þá til strandar, ok út á eitt lángskip mikit, ok bað (konúngr) sína menn róa [á skipinu með endilaungum borðum, gekk konúngr þá útbyrðis á árunum [1]) fram með endilaungu skipi, ok lèk þá svâ at þrimr handsöxum jafn fimliga sem á landi, ok svâ hit sama Eindriði; alla leika lèk konúngr fur, en Eindriði eptir. Þvínæst gekk konúngr í annat sinn með sama hætti ok furr [eptir árunum sem róit var [2]), ok svâ fram fur borðit, at hann feldi eigi þá heldr handsöxin enn aðr, ok eigi varð hann skóvâtr, gekk hann þá aptr eptir árunum á annat borð ok svâ upp í skip; mátti þat engi maðr skilja, hversu hann lèk þetta. Eindriði stóð fur konúngi, er hann kom upp á skipit, ok sá upp á hann þegjandi; konúngr mælti til hans: hví stendr þú nú ok leikr eigi eptir? þá mælti

[1]) *vantar, í C.* [2]) framrètt, *B.*

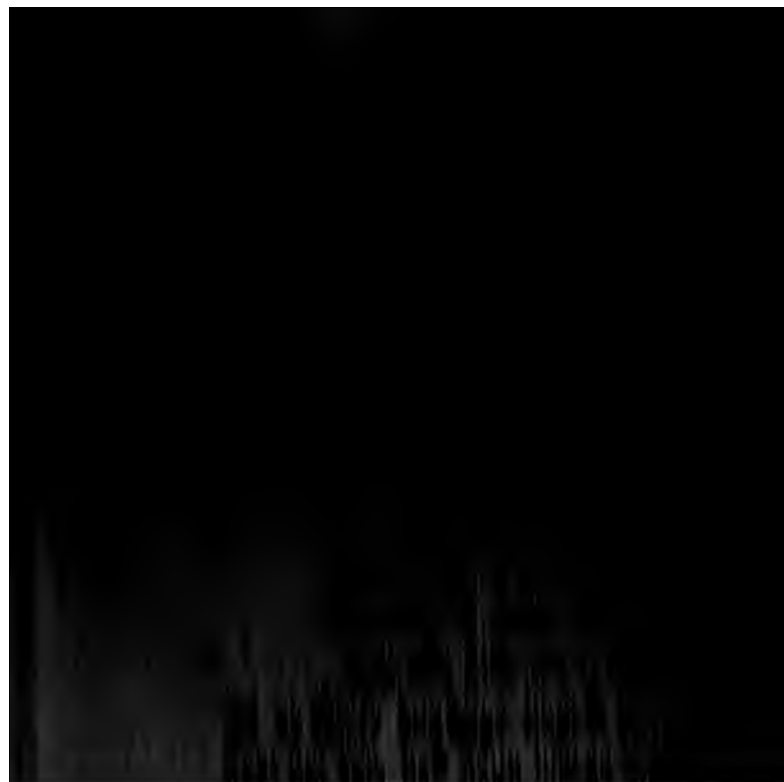

Frá veðján konúngsmanna ok þeirra brattgeingni.

237. Ólafr konúngr sigldi norðan or Þrándheimi með lið sitt, þá er hann var búinn, fór hann suðr með landi ok heldr tómliga, dvaldist hann í mörgum stöðum, bætti hann siðu manna, þar er honum þótti þurfa, ok skipaði mönnum sínum í sýslur ok ármenníngar, alt þar er hann fór; gjörðust þá margir lutir merkiligir í ferðum hans, þeir er menn hafa í frásagnir fært eðr kveðit um. Ólafr konúngr lá skipum sínum í höfn einni, þaðan skamt frá höfninni var hamrafjall eitt harðla hátt ok hin brattaztu björg: svâ bar til einn dag, at 2 hirðmenn konúngs töluðu um íþróttir sínar, þóttist hvârr avðrum meiri, ok kunna fleiri fimleika enn annarr, þar kom at þeir höfðo kappmæli um, hvârr þeirra mundi brattgengri í björg, deildu þeir þat mál um síðir með svâ miklum þótta, at þeir veðjaðu um, lagði annarr við gullhríng en annarr höfut sitt; þess getr Hallarsteinn:

Vask jafns vætki rofnat
viti menn at ek frá tvenna
haus manns hríngi ljósum [1])
hirðmeðr konúngs veðja;
her mart, hjörva snyrtir
hvârr lèzt grams [2]) í hamri,

[1]) lausum, B. [2]) gramr, B.

aði konúngr kaðli ímót honum, ok dró hann upp á Orminn. Þess getr Hallarsteinn:

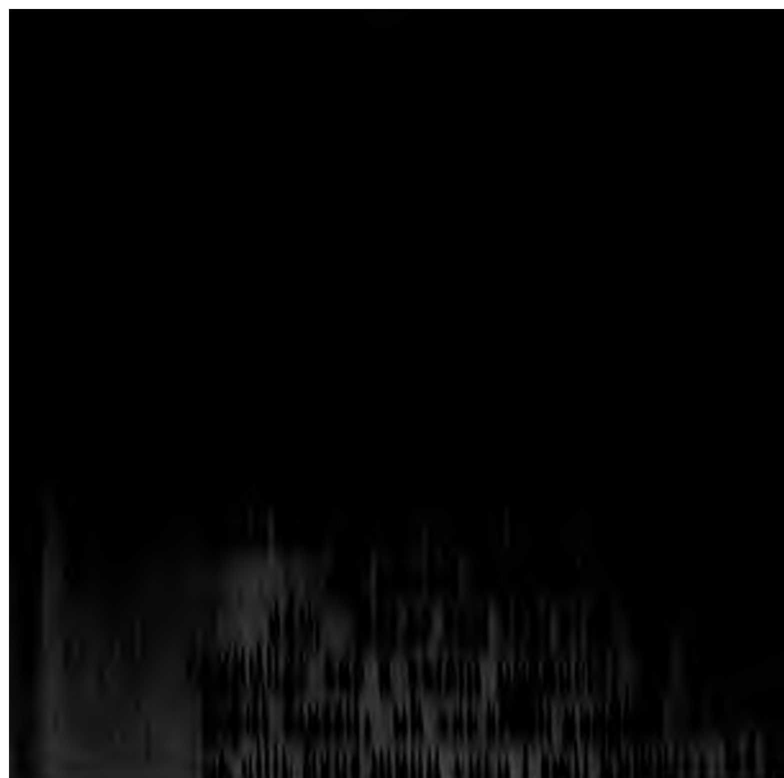
Dáðstyrk dýrðar merki
dólg minnigs [1]) fet ek inna
ský bjóðs skelfi [2]) hríðar
sköglar borðs hin fjórðu;
hart skyndir nam hrinda
hvatlyndum [3]) Þorkatli
stórlyndr stirðra branda
storms [4]) fur borð á Ormi.

Þá mælti konúngr, er hann sá, at Þorkell leit á skikkjuna; hvat er nú, frændi! hvârt hefir vöknat [dyðrillinn þinn [5])? Þorkeli þótti hann spotta sik, ok svaraði engu, en kastaði af sèr skikkjunni heldr hermiliga. Konúngr mælti: ver enn kátr ok glaðr, frændi! þvíat ek gerði þetta fur glens ok gaman, en ekki til háðúngar við þik; eðr hví kastar þú svâ úrækiliga jafn ágætum grip? Þorkell svarar: þat var víst dugandi skikkja, en þó er nú spilt ok únýt ok ángrar mik slíkt ekki, heldr hitt satt at segja, ef yðr mislíka mínar tiltekjur. Engi lutr mislíkar mèr við þik, Þorkell frændi! segir konúngr, má ok vera at skikkjuna skaði ekki. Var Þorkell þá hinn kátazti. Konúngr tók þá upp skikkjuna, skipaði hann henni fur sèr ok hafði hendr at litla hríð, fèkk hana síðan Þorkeli [6]), var þá

[1]) dólg minnings, B. [2]) skjálfa, C. [3]) hvatskyndum, B. [4]) storm, C. [5]) dyrþillinn, B, C, F. [6]) Þorkatli, B.

Þorkeli, hann fylgði upp hendinni ok fann at þar var Ólafr konúngr, klæddist Þorkell skjótt ok hljóðliga, konúngr tók í hönd honum ok gengu þeir utan bryggjuna, en er þeir voro á land komnir, mælti konúngr: ef þèr er svâ mikil fýst á, sem þú lætr, at vita, til hvers ek fer einu saman á land um nætr, þá skaltu nú gánga með mèr, ef þú vill áðr heita því at segja engum manni þá luti, er þú sèrr eðr heyrir á þessi nótt, meðan ek er konúngr yfir Noregi, ok þú veizt líf mitt, vit þat til sanns, at þar skal viðliggja líf þitt. Þorkell hèt þessu þegar með fullum trúnaði. Gengu þeir síðan til skógar ok þar til, er fur þeim var rjóðr, í rjóðrinu var eitt fagrt hús, þeir gengu at húsinu, ok einum megin undir vegginn nærr durum hússins; þá mælti konúngr, at Þorkell skyldi þar bíða hans, en konúngr lauk upp hurðunni ok gekk inn í húsit ok lokaði innan hurðina; Þorkell gekk at ok fann eina boru á hurðunni, sá hann þá inn í húsit, at Ólafr konúngr stóð á knjám til bænar, ok hèlt upp höndunum yfir höfut sèr, því nærst kom ljós svâ mikit yfir húsit ok konúnginn, at Þorkell þóttist varla mega í gegn sjá, þar fylgði ilmr svâ ágætr, at hann hafði aldri slíkan furr kent, þá sá hann komna í húsit til konúngs bjarta menn sem sól, klædda snjáhvítum klæðum, þeir lögðu hendr yfir höfut Ólafi konúngi ok skrýddu hann háleitum konúngs skrúða, eptir þat súngu þeir allir samt ágætan lófsaung guði með svâ fögrum hljóðum, at Þorkell

sá hann eigi, en þat þóttust allir vita, at hann var eigi genginn or herberginu; spurði þá hverr annann, hvar hann mundi vera, en engi kunni or at leysa; en er Sigurðr biskup heyrði umtal manna, mælti hann: þat má ek vel segja, hvar hann er, hann stendr rètt á miðju gólfi ok talar við þann, er þèr megit eigi sjá, ok því sjáit þèr eigi konúnginn; litlu síðarr sá þeir, er inni voro, at konúngr sat í sæti síno, þóttust þeir þá vita, at hann mundi hafa talat við guðs engil; þótti öllum mikils um vert þenna atburð, en engi þorði um at tala eðr hann sjálfan eptir at spurja, með hverjum hætti þetta varð. Nú vildi guð sýna mönnum í slíku verðleik Ólafs konúngs, þó at hann vildi sjálfr leynast, svâ ok góðleik Sigurðar biskups, er hann mátti þat sjá ok segja öðrum, er áðr mátti engi vita, sá er inni var, nema konúngrinn. Svâ er ok hermt eptir nökkurra skynsamra manna orðum, þá er síðarr miklu var talat um Ólaf konúng Tryggvason, at þeim sýndist í sumum lutum mega ifa um, hvârt Ólafr konúngr hefði verit at eins jarðligr maðr eðr himneskr erendreki, sendr af guði til hjálpar mönnum.

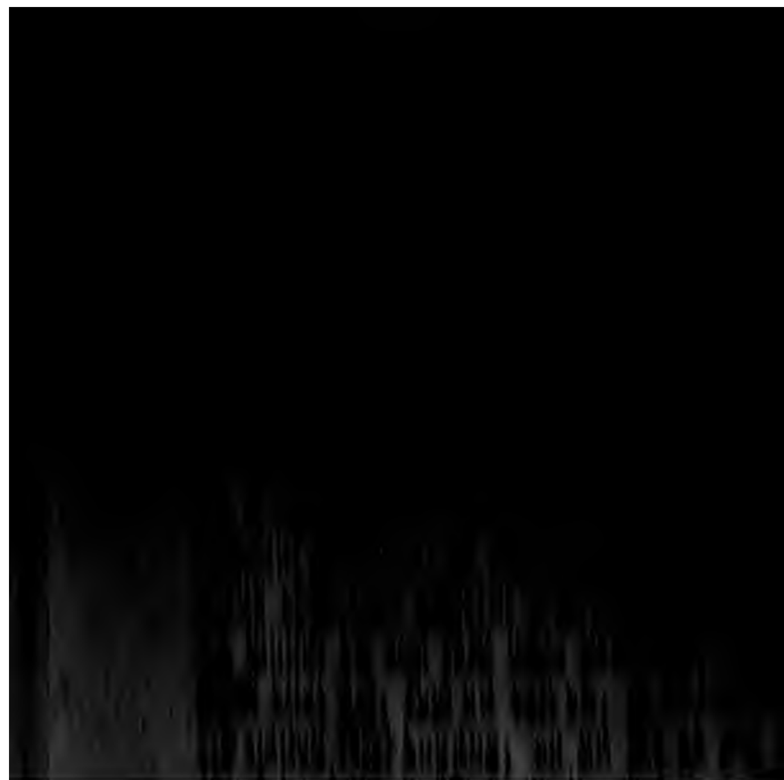
Bruðlaup Rögnvalds jarls drukkit til Íngibjargar.

241. Ólafr konúngr fór liði síno suðr um Stað, þar í ferð með honum var Þyri drottníng ok Íngibjörg Tryggvadóttir, systir Ólafs kon-

Sigling Ólafs konúngs til Vindlands ok spásögn Mostarskeggja.

242. Eptir gipting Ingibjargar, systur sinnar, bjóst Ólafr konúngr sem hvatligazt or landi með lið sitt, hafði hann frídt lið ok mikit, hann hafði 60 lángskipa, er hann sigldi suðr fyrir Sunnhörðaland, lagði hann at við Mostr öllum herinum; þar í eyjunni var einn gamall maðr ok þá blindr, er kallaðr var mjök framsýnn ok forspárr um marga luti, en er þeir höfðo lagt skip sín í lægi ok um búizt, þá nefndi konúngr nökkura menn at gánga úpp á eyna með sèr, þeir gengu til húss ens gamla manns, ok er þeir komu inn, spurði sá, er fur var, hverir þeir væri, eðr hvert þeir skyldi fara? Einn þeirra svarar: vèr erum kaupmenn ofan af landi ok förum með varnat vârn. Hvat kunnit þèr oss at segja, sagði karl, til ferða Ólafs konúngs eðr liðs hans? þeir sögðu at Ólafr konúngr lá öllum flota sínum undir eyjunni. Þá andvarpaði hinn gamli maðr hátt ok mælti mæðiliga: ho! ho! mikinn skaða munu vèr bíða í brautferð konúngs vârs, ok er Noregs mönnum þat mikil úhamíngja, at týna í einni ferð þeim 4 lutum, er ágætaztir ero hèr á landi, hverr í sinni tegund, svâ at engir hafa þesskyns komit furr í Noreg. Þá mælti sá er fur tilkvâmumönnum talaði: hverir ero þeir 4 lutir, er þú kallar svâ ágæta, at hvârki finnist nú nè furr aðrir slíkir? hinn blindi maðr segir: þar nefni ek furst til þann lut, er öllum er auð-

með menn sína, sigldi hann þegar er byr gaf öllum flotanum suðr til Danmerkr ok svâ ígegnum Eyrasund, kom Ólafr konúngr í þeirri ferð suðr til Vindlands ok gerði stefnulag við Búrizlaf konúng, fundust þeir konúngarnir ok talaðu um eignir þær, er Ólafr konúngr heimti, fóro allar ræður vingjarnliga milli konúnganna, ok varð góðr greiðskapr um þær heimtíngar, er Ólafr konúngr þóttist þar eiga; dvaldist hann þar lengi um sumarit, ok fann marga vini sína; þar kom ok til hans Ástríðr, dóttir Búrizlafs konúngs, kona Sigvalda jarls, var hún hinn mesti vin Ólafs konúngs, bæði af fornum tengðum, er konúngr hafði átt systur hennar, ok af vinsældum hans þá furr, er konúngr var þar í landi.

Eiríkr jarl tengist með Sveini Dana konúngi.

243. Eiríkr jarl Hákonarson flýði land í Noregi eptir fall Hákonar jarls föður síns, sem furr er getið, fór Eiríkr jarl furst austr til Svíþjóðar á fund Ólafs sænska [1]) Svíakonúngs, ok fékk hann þar góðar viðtökur, veitti Ólafr Svíakonúngr þar jarli friðland ok veizlur stórar, svâ at hann mátti þar vel halda sik ok lið sitt; þess getr Þórðr Kolbeinsson í Belgskaga [2]) drápu: Meinremmir brá [3]) manna. Var Eiríkr jarl í Svíþjóð um vetrinn; þann vetr sótti til hans lið mikit, þat er landflótta varð fur Ólafi konúngi Tryggvasyni, tók Eiríkr þá þat ráð, at hann

[1]) svænska, B. [2]) Belgskaka, C. [3]) Meinrennir bar, B.

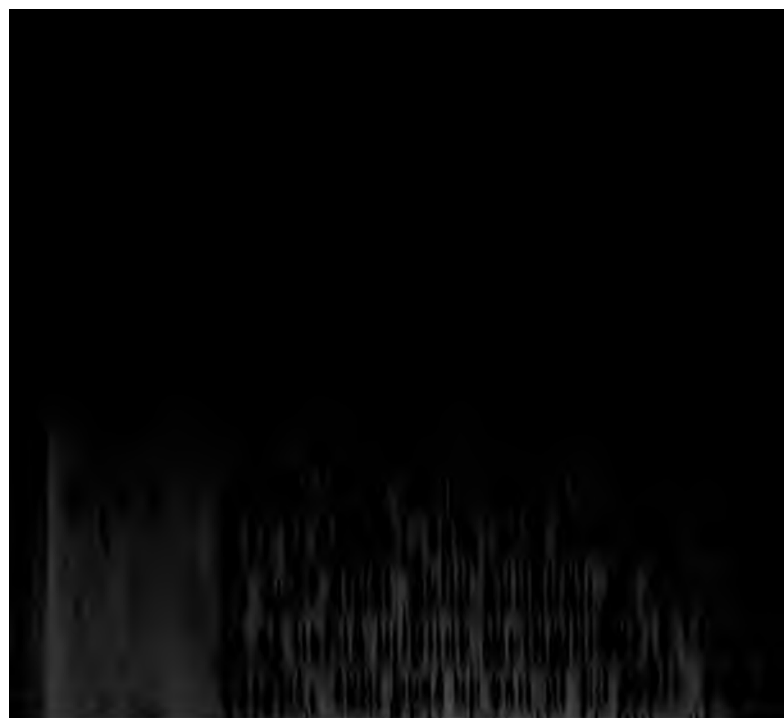

anda sèr Gyðu dóttur hans, var þat at ráði
ert, fèkk Eiríkr jarl Gyðu; vetri síðarr áttu þau
on, er Hákon hèt. Þá er Eiríkr jarl hafði fengit
yðu ok verit eitt sumar í hernaði, sigldi hann
n haustit aptr til Svíþjóðar, ok var þar vetr
nann; en at vâri bjó hann her sinn, ok sigldi
ðan í Austrveg, ok þá er hann kom í ríki
aldamars [1]) konúngs, tók hann at herja, drap
annfólkit en brendi bygðir, þar sem hann fór,
ı eyddi landit, hann kom til Aldeigjuborgar
: settist þar um, þar til er hann vann staðinn,
'ap þar margt fólk en braut ok brendi borgina
la, fór hann síðan víða herskildi um Garða-
ki. Svâ segir í Bandadrápu:

Oddhríðar fór eyða
óx stríð [2]) [af því [3]) síðan
log fágandi [4]) lægis
land Valdamars brandi;
Aldeigju brauzt þú ægir
(oss numnast skil) gumna;
sú var hildr með havldum
hörð, er [5]) komt austr í Garða.

.ríkr jarl var 5 sumar í þessum hernaði öllum
mt, en á vetrum var hann í Danmörku með
'eini konúngi tjúguskegg mági sínum, en stund-
n í Svíaveldi. Sveinn Dana konúngr hafði

1) Valdhamars, *B*. Valldimars, *C*. 2) hríð, *A*, *C*. 3) auði, *C*. 4) fándi, *B*. 5) *þannig*, *C*. havrð, *A*, *B*.

ar, at Ólafr hafi mèr gört? Drotníng svarar: þat er þèr mikil úsæmð, er hann hefir tekit Þyri, systur þína, frillutaki ok lagizt með henni, ok virði þik eigi svâ mikils, at þú skyldir ráða fur kosti hennar. Sveinn konúngr svarar: hver svívirðíng var mèr þat, at Ólafr konúngr fengi systur minnar, þvíat hann er svâ ágætr konúngr, at ek mundi hana eigi betr gipta, þó at ek hefða ráðit? Sigríðr mælti: samþykkja mun ek þat, at Ólafr Tryggvason sè fyrir flestum konúngum á Norðrlöndum um marga luti, ok svâ þat, at systir þín sè full vel gefin í alla staði, at hún eigi hann; en allmikil smán er þat þvílíkum konúngi, sem þú þikkist vera, er hann gerðist nauðmágr þinn, ok sýndi svâ, at honum þótti engis um þik vert, at hann gekk at eiga systur þína utan þitt leyfi ok vitorð [1]; en hitt er þó miklu meiri vansæmd, er hann hefir sezt í þín skattlönd, þau er at rèttu ero þín föðurleifð, svâ at hann spurði þik ekki at, ok heldr Noregsríki utan skatta ok skyld; nú mundo ekki hinir furri frændr yðrir þola slíkt alt jafn saman, en þú lætr sem þú vitir þèr enga úvirðíng gerva. Konúngr svarar: þat ætla ek, at ek verða at þola slíkar meingerðir, þvíat svâ er Ólafr konúngr reyndr í orrostum ok at frækleik ok hans kappar, at hann hefir enn aldri úsigr farit, þó at hann hafi við ofrefli átt at skipta, því hefir ek

[1]) jáyrði, B.

bæði suðr ok sunnan, svâ at þú leggir eigi at honum ok drepir hann, eðr rekir hann af ríki fur slíkar stórsakar, sem þú átt honum at hefna. En ef þèr þikkizt eigi öruggir ímóti honum 3 höfðíngjar með allan Dana her ok Svía ok lið Eiríks jarls, þá skaltu senda menn suðr til Vindlands eptir Sigvalda jarli, er þú hefir áðr gert útlaga fyrir sannar sakir, skal hann þat þá vinna til sætta við þik, ok at ná eignum sínum ok landsvist hèr í Danmerk, at fara til fundar við Ólaf Tryggvason ok sæta vælræðum við hann, annathvârt at flæma frá honum herinn eðr koma honum úvörum á yðvart vald, mun þá verða lítit fur at taka hann af lífi, ef hann hefir lítit lið til móts við her yðvarn; talaðu þau Sveinn konúngr hèr um, ok gerðu alt þetta ráð stadt.

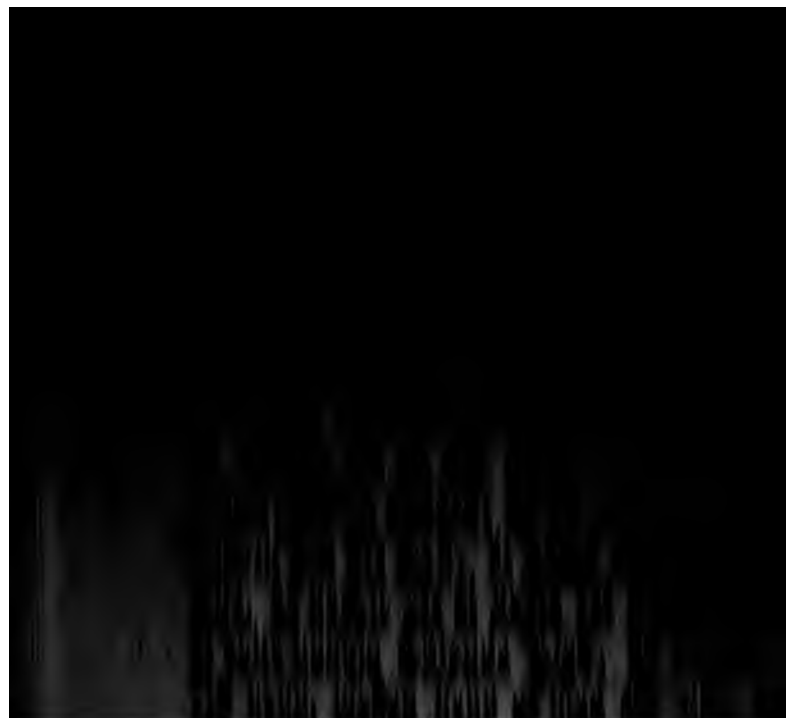
Ólafr konúngr byst af Vindlandi til Noregs.

245. Litlu síðarr sendi Sveinn konúngr menn austr til Svíþjóðar á fund Ólafs konúngs mágs síns, ok Eiríks jarls, ok lèt segja þeim, at Ólafr Noregs konúngr hafði her úti, ok ætlaði um sumarit suðr til Vindlands; fylgði þat orðsendíng, at Ólafr Svía konúngr ok jarlinn skyldo her úti hafa um sumarit, ok fara til móts við Svein konúng, skyldo þeir þá allir samt halda orrosto við Ólaf Noregs konúng. En Svía konúngr ok Eiríkr jarl voro þeirrar ferðar albúnir, ok drógu saman skipaher mikinn af Svíþjóð, fóro þeir liði því suðr til Danmerkr, ok komu

í hinn mesta kærleik við konúng. Sigvaldi jarl var maðr vitr ok ráðugr; en er hann kom sèr í ráðagerð með konúngi, þá dvaldi hann mjök ferð konúngs austan at sigla, ok fann til þess ýmissa luti, en lið Ólafs konúngs lèt geysi illa ok voro menn hans mjök heimfúsir, er þeir lágu þar lengi albúnir, en veðr byrvænt. Sigvaldi jarl fèkk njósn leyniliga af Danmerku, at þá var austan kominn her Ólafs Svía konúngs ok Eiríks jarls, svâ þat at Dana konúngr hafði þá ok búit sinn her, ok þeir höfðíngjarnir mundi þá sigla austan undir Vindland með allan herinn, þar er þeir höfðo ákveðit at þeir mundi bíða Ólafs konúngs Tryggvasonar við ey þá, er Svöldr [1]) hèt; sendu þeir ok þau orð Sigvalda jarli, at hann skyldi svâ til stilla, at þeir mætti þar finna Ólaf Noregs konúng. Þá kom pati [2]) nökkur til Vindlands, at Sveinn Dana konúngr hefði her úti, ok gerðist brátt sá kurr, at Sveinn konúngr mundi vilja halda úfrið við Ólaf Noregs konúng; en er Sigvaldi jarl varð þess áheyrsi [3]), sagði hann svâ til Ólafs konúngs: þessi kvittr, er yðr er nú sagðr, er hin mesta lygi, þvíat ekki er þat ráð Sveins konúngs at leggja til bardaga við yðr með einnsaman Danaher, svâ mikit lið ok frídt sem þèr hafit, en ef yðr er nökkurr grunr á því, at úfriðr muni vera gjörr fur yðr, þá skal ek fylgja yðr með mínu liði,

[1]) Svævldr, *B.* [2]) frètt, *F.* [3]) viss, *B.* varr, *C.*

er þat vâr hin hæsta sæmð, at veita honum því frœknari fylgð, ef hann kann þess viðþurfa, sem vèr eigum höfðíngjann ágætara enn nökkurir liðsmenn annarra; mun oss þá þat í hug [1]), ef svâ kann tilbera, sem eigi skyldi, at vèr missim hans svâ at vèr sèm eigi nærr, þat mun oss afla æfinligs trega ok úbætiligs skaða, ef svâ illa verðr. En fátt eitt fólk rómaði ræðu hans; gekk þá allr herrinn [2]), lèt Ólafr konúngr þá leysa flotann ok blása til brottlögu, drógu menn þá upp segl sín. Ólafr konúngr hafði þar 60 skipa, sem áðr er ritat, en Sigvaldi jarl 11 skip, er þeir leystu or höfninni. Þess getr Haldór enn ókristni, at þeir höfðo báðir samt einu skipi meirr enn 70, er þeir sigldu af Vindlandi; hann segir svâ:

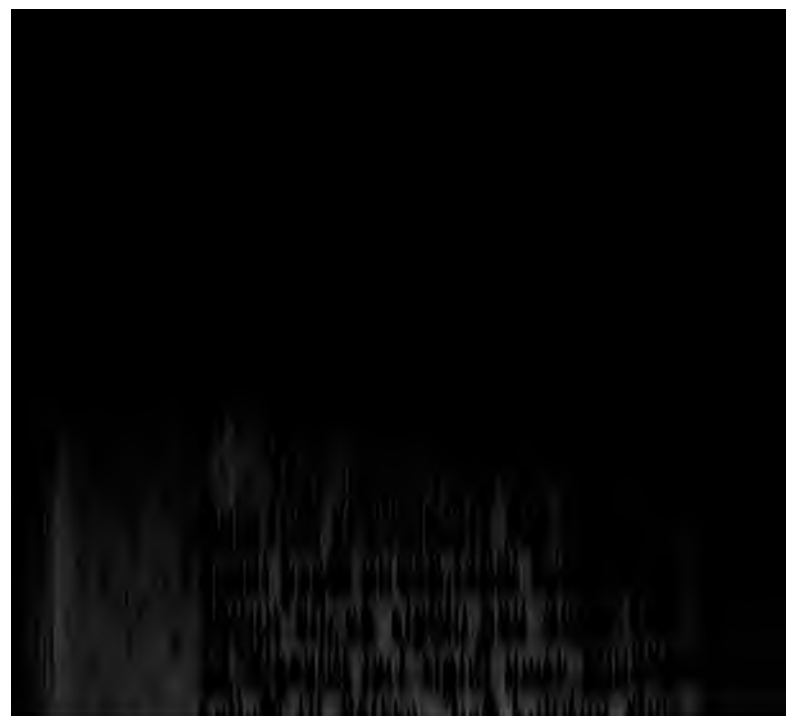
Ona fór [ok einu [3])
unnviggs konúngr sunnan
sverð rauð mætr at morði
meiðr sjav tigum skeiða [4]);
þá er húnlagar hreina
hafði jarl of krafða
(sætt gekk seggja ættar
sundr) Skánúnga fundar.

(*Ástríðr segir Ólafi konúngi svik honum búin*).

246. Svâ er sagt at Ástríðr, kona Sigvalda

---

[1]) koma, *bæta við B*, *C*. [2]) til skipa, *bætir við B*. gekk þá konúngr brott ok allr herinn til skipa, *C*. [3]) at einu, *B*. [4]) *frá merkinu í fyrstu línu vantar í C*.

þau hin stóru skipin. Sigldi jarl þá fyrir með sín skip, en Ólafr konúngr sigldi þar eptir með stórskipunum. En er Sigvaldi jarl sigldi inn at eyjunni Svavldr, þá reru þar menn á móti honum á einni skútu; þeir sögðu jarli, at herr Danakonúngs ok Svíakonúngs lá þar í höfninni fur þeim, þá lèt jarl hlaða seglunum á sínum skipum, ok heimtu þeir með árum skipin inn undir eyna heldr tómliga; hafði jarl 10 skip, sem hann hafði heitit Ólafi konúngi til liðveizlu, ef hann þurfti; en þat var hit ellifta Vinda skipit, er sagt er at á væri menn Ástríðar konúngsdóttur, fór sú snekkjan í svig við jarls skip ok þó eigi allnærr. Ólafr konúngr sigldi sunnan eptir stórskipunum, hafði hann þar þá 11 skip, en allr annarr herrinn hafði siglt undan út á hafit. Svâ segir Hallarsteinn:

Avrrjóðr [1]) átta skeiðum
efsta sinn ok þrinnum
byrr varð beita þorði
brynn at Svöldrar mynni;
Ormr skreið, árar knúði [2])
ölna váng hinn lángi,
hirð prúð [3]) hilmir stýrði;
hann er ríkztr konúngmanna.

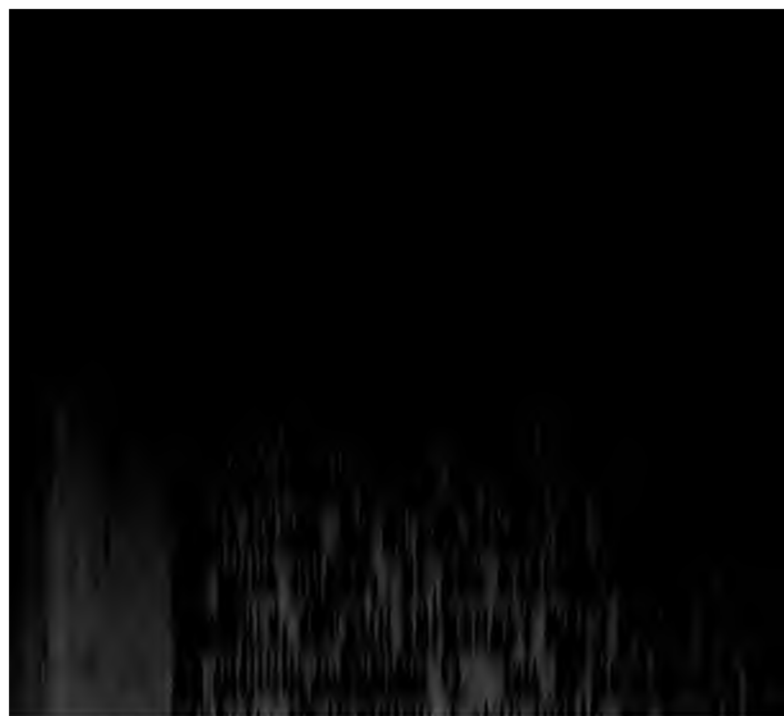
Danir ok Svíar undrast skipavöxt Norðmanna.

248. Sveinn Dana konúngr, Ólafr Svía konúngr ok Eiríkr jarl lágu þar undir eyjunni með allan her sinn, sem áðr er sagt, þá var

[1]) Andrjóðr; C. [2]) gnúði, B. [3]) kannske prúðr.

þeir voro báðir á Orminum lánga með Ólafi konúngi. Lítilli stundo síðarr sigldi hit 5ta skip miklu meira enn hin er áðr höfðo siglt, þá mælti Sveinn konúngr hlæjandi: hræddr er Ólafr Tryggvason nú, er hann þorir eigi at sigla við höfut á dreka sínum. Eiríkr jarl svarar: ekki er þetta konúngs skip, þetta skip kenni ek gjörla ok svâ seglit, þvíat hèr er stafat segl, þat á Erlíngr Skjálgsson af Jaðri, látum þá sigla, þvíat ek segir yðr satt af, at þar ero þeir drengir innanborðs, ef vèr leggjum til bardaga við Ólaf Tryggvason, at oss er betra þar skarð ok missa í flota hans, enn þetta skip svâ skipat sem er, þvíat ek hygg, at Erlíngr sjálfr stýri skeiðinni. Þá mælti Ólafr Svía konúngr: eigi skyldim vèr nú of mjök æðrast at leggja til bardaga við Ólaf Tryggvason, þó at hann hafi skip mikit, þvíat þat er úbætilig svívirðíng, ef vèr liggjum hèr við úvígjan her, en hann sigli þjóðleið fur utan. Eiríkr jarl svarar: herra! látum þetta skip undan sigla sem hin fyrri, þvíat ek mun segja þèr svâ góð tíðindi ok savnn, at Ólafr konúngr hefir enn eigi um oss siglt, ok sannliga munut þèr þenna dag kost eiga at berjast við hann, ok þat vænna, þó at hverr vârr þriggja; er höfðíngjar skulum heita fyrir her þessum, hafim lið mikit híngat dregit, at vèr fáem þá hríð áðr þessi dagr er allr, at vêr þikkimst hafa ærit at vinna, þó at þessi skip sè eigi við bardagann, sem nú hafa um siglt; ok nær-

var dreki mikill *) gullbúinn; þá mælto margir menn, at jarl hefði satt sagt, ok hèr ferr nú Ormrinn lángi, segja þeir, ok er hann furðu mikit skip ok frídt, svâ at ekki lángskip mun slíkt gert hafa verit at fegrð ok vexti á Norðrlöndum, ok er eigi kynligt, at sá konúngr sè ágætr víða, er rausn hefir til at láta gera slíka gripi. Þá stóð upp Sveinn konúngr ok mælti: hátt mun Ormrinn bera mik í kveld, honum skal ek stýra; þá mælti Eiríkr jarl: þó at Ólafr konúngr Tryggvason hefði ekki meira skip enn þetta, er vèr sjám nú, þa mundi Sveinn konúngr þat aldri fá unnit af honum með einnsaman Dana her. En þessi hin stóro höfðaskip, er þeir ætlaðu Orminn lánga, var hit furra Tranan, en hit síðarra Ormrinn skammi. Dreif nú alt fólk til skipanna ok ráku af sèr tjöldin, skipaðu höfðíngjar þá herinum til atlögu, ok er svâ sagt, at þeir hlutaðu um, hverr þeirra furst skyldi leggja at sjálfu konúngsskipinu Orminum lánga, ok laut Sveinn Danakonúngr furst at atleggja, en þá Ólafr Svía konúngr, en síðarst Eiríkr jarl, ef þeir þyrfti við, ok skyldi hverr þeirra eignast þau skip, er sjálfir vynni ok hryði af Ólafi konúngi með sínu liði. En er höfðíngjarnir áttu þetta at tala sín ímilli, sem nú var frá sagt, þá sá þeir, hvar sigldu 3 skip allstór ok hit 4da síðarst; sá þá allir mikit drekahöfuð á framstafni þess skips, ok búit svâ sem á gull eitt sæi, ok ljómaði víða af

*) mjök, B.

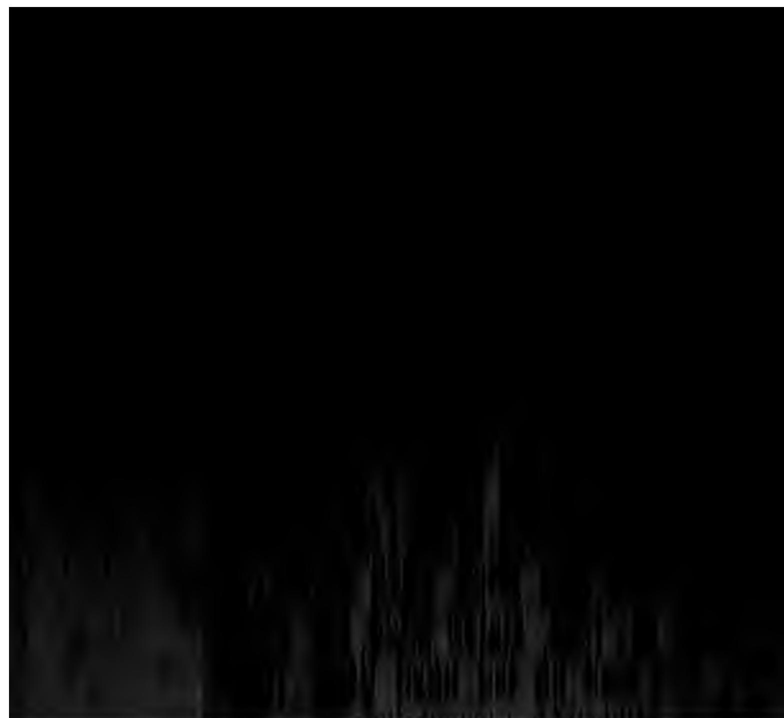

En er Ólafr konúngr sigldi innan [1]) at hólminum, ok hann sá, at hans menn höfðo lægt seglin, ok biðu hans, þá stýrði hann á veðr þeim, ok spurði, hví þeir sigldu eigi; en þeir sögðu konúngi, at úfriðar herr var fyrir þeim ok báðu hann flýja. Konúngr stóð upp í lyptíngunni við þessa tíðindasögn, ok mælti til sinna manna: látit síga seglit sem skjótazt, en sumir leggi árar á borð ok taki skriðinn af skipinu; ek vil gjarna berjast heldr enn flýja, ek hefir enn aldri flýit í orosto, ráði guð lífi mínu, en aldri skal ek á flótta leggja, þvíat sá er ekki rèttr konúngr, er flýr óvini sína fur hræðslu sakir. Þess getr Hallfreðr [2]):

Flugþverrir nam furri
frægr aldregi vægja,
heldr lèt hauka [3]) skyldir [4])
hugrekki sèr þekka.

Var nú svâ gert sem konúngr mælti, ok rendi Ormrinn framhjá [5]) skipunum, ok heimtu liðsmenn önnur skipin fram með árum; rèri þá ok fram undan eyjunni allr herr konúnganna, vurðu höfðíngjarnir mjök glaðir við þat, er þeir sá Ólaf konúng kominn í sínar umsátir. En er Ólafr konúngr Tryggvason ok allir hans menn sá, at sjárinn var víða þaktr í nánd þeim af herskipum sinna mótstöðumanna, þá mælti til

[1]) sunnan, *B.* [2]) Hallarsteinn, *B.* [3]) havlda, *B.*
[4]) bætir, *F. kannske:* beitir. [5]) frá, *B.*

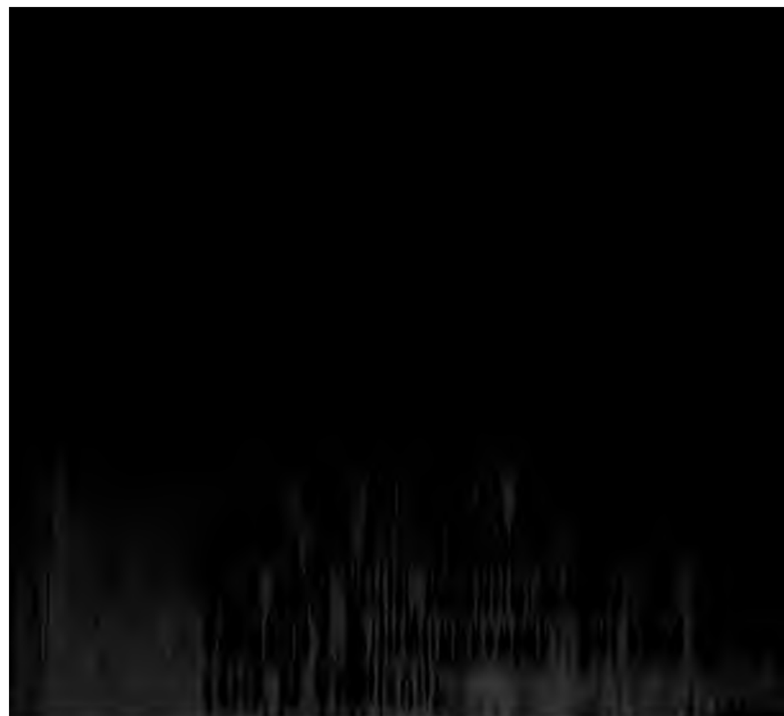

at Ólafr konúngr mundi skjótt sigr hafa unnit á sínum mótstöðumönnum, ef þá hefði þar verit þau 5 [1]) stórskip, er áðr var getit, ok allr sá skipafloti, er [frá honum hafði siglt [2]), svâ margr hraustr drengr sem á þeim var, svâ erfvidt sem nú veitti þrimr höfðíngjum með úflýjanda her, at sigra hann við svâ fá skip, sem hann hafði. Þess getr Halfreðr, at Ólafr konúngr misti þess liðs, er frá honum hafði siglt, ok honum aflaði þessi bardagi mikillar frægðar; hèr segir svâ:

Þar hykk [víst til mjök misti [3])
(mörg kom drótt á flótta)
gram, þann er gunni framdi,
gengis þrænzkra [4]) drengja;
næfr vâ einn við jöfra
allvaldr tvâ snjalla
(frægr er til slíks at segja
siðr) ok jarlinn þriðja.

Menn Ólafs konúngs lögðu nú saman skipin sem hann bauð, en er konúngr sá, at þeir tóko at tengja stafnana á Orminum lánga ok á Orminum skamma, þá kallaði hann hátt: leggit fram betr hit mikla skipit, eigi vil ek vera aptaztr allra minna manna í her þessum, ef orostan tekst. Þá mælti Úlfr hinn rauði, merkismaðr konúngs ok stafnbúi hans: ef Orminn skal því lengra framleggja sem hann er meiri ok lengri enn

[1]) sex, *B.* [2]) með þeim hafði siglt af Noregi, *B.* [3]) til víst mjök mistu, *B.* [4]) kænskra, *B.*

gyldan skjöld ok gullroðinn hjálm, var hann mjök auðkendr frá öðrum mönnum, hann hafði rauðan silkikyrtil stuttan utan yfir brynju; en er Ólafr konúngr sá, at flokkar hans mótstöðumanna tóko at riðlast, ok upp voro sett merki fyrir höfðíngjum, þá spurði hann sína menn: hverr er höfðíngi fyrir því merki, er gegnt oss er? Honum var sagt, at þar var Sveinn konúngr með Dana her. Konúngr mælti: ekki hræðumst vèr bleyður þær, þvíat eigi er heldr hugr í Dönum enn í skógargeitum, aldri báru Danir sigr af Norðmönnum, ok eigi munu þeir enn oss sigra í dag; en hverr höfðíngi fylgir þeim merkjum, er þar ero út í frá á hægra veg? Honum var sagt, at þar var Ólafr konúngr sænski með Svía her. Konúngr mælti: auðveldra ok blíðara mun Svíum þikkja at sitja heima ok sleikja blótbolla sína, enn gánga á Orminn [lánga] í dag undir vâpn yður, ok væntir mik at vèr þurfim ekki at óttast Svía hrossæturnar; en hverir eiga þau hin stóro skip, er þar liggja á útborða Dönum? þar er, segja þeir, Eiríkr jarl Hákonarson. þá mælti Ólafr konúngr: mjök hafa þeir skipat her þenna tignum mönnum ímóti oss, mun Eiríkr jarl þikkjast eiga við oss skapligan fund, er oss vân af honum ok hans liði snarprar orosto, þvíat þeir ero Norðmenn sem vèr erum [1]). þessu næst greiddu konúngarnir

1) þyri drottníng sá tilbúnað bardagans, ok tók hún mjök at hryggjast; þá mælti Ólafs konúngr til hennar: ekki

ok jarl atróðrinn. Nú segir svâ Snorri Sturluson ok flestir menn aðrir, at Sveinn Dana konúngr lagði furst með sitt lið at Orminum lánga ok hinum stærstum skipum Ólafs konúngs. En Hallarsteinn segir í Ólafs drápu hinni tvískældu [1]), at Ólafr sænski hafi furr lagt til móts við Ólaf Tryggvason, en Sveinn Dana konúngr síðarr. Svâ segir Snorri, at Sveinn konúngr lagði sín skip at Orminum lánga, en Ólafr sænski lagði út frá, ok stakk stöfnum at yzta skipi Ólafs Tryggvasonar, en öðrummegin lagði at Eiríkr jarl; jarlinn hafði barða einn geysi mikinn, er hann var vanr at hafa í víking, þar var skegg á ofanverðu barðinu hvârutveggja, en niðr frá skegginu járnspaung þykk ok svâ breið sem barðit, ok tók alt í sjá ofan, því var þat skip kallat Járnbarðinn, var hann allra skipa rammgervaztr; var þá blásinn herblástr ok æptu hvârirtveggju heróp, tókst þá hörð orosta. Sigvaldi jarl lèt skotta við skip sín, ok lagði ekki at sinni til orosto, er hans lítt getit við bardaga þenna, en þó segir svâ Skúli Þorsteinsson, hann var með Eiríki jarli:

þarftu nú at gráta, segir hann, þvíat nú hefir þú feingit eignir þínar, þær er þú áttir á Vindlandi; en ek skal í dag heimta fè þitt af Sveini konúngi bróður þínum, sem þú hefir mik optliga beðit. Lèt hann þá drottníngu niðr undir þiljor, ok lèt búa þar um hana. Síðan bað konúngr Sigurð biskup geyma hennar, *bætir inní B.* [1]) tvískeldu, *skrifar A.*

Fylgða ek Frísa dólgi
fèkk ek úngr, þar er spjörr [1]) súngu,
(nú finnr öld at ek eldumst)
aldr bót ok Sigvalda [2]);
þar er [3]) til móts við mætan
málm þíngs í dyn hjálma
sunnr fur [4]) Svöldrar mynni
sár lauk roðinn bárum.

Þessi orosta varð hin snarpazta, var í furstu skotit örum bæði af lásbogum ok handbogum, en síðan spjótum ok gaflökum [5]), ok er þat mál manna, at Ólafr konúngr barðist allra djarfligazt. Svâ segir Hallfreðr vandræðaskáld í Ólafsdrápu:

Heppt var lítt (á lopti
liðu örvar fram gjörva)
brodda flaug, áðr bauga
brjótendr skyti spjótum;
orð var hitt at harðazt
hvar kunnr fur [6]) lavg sunnan
mest í málma gnaustan
minn drottinn fram sótti [7]).

Þess getr Hallarsteinn, at Sveinn konúngr lagði at Ólafi konúngi Tryggvasyni með 60 skipa, þá er Ólafr svænski hafði áðr barizt við nafna sinn ok flýit undan með lið sitt, ok segir svâ:

---

[1]) spavrr, *B.* [2]) Sigvalldi, *B.* [3]) *vantar í B.* [4]) svinnr frá, *B.* [5]) gaflavkum, *B*, gaflokum, *C.* [6]) hvar kunnt fyrir, *B.* hvar kunnt við, *C.* [7]) "Her var or blað" *þannig skrifari A's á spáziunni; er það sem vantar tekið úr B. alt að merkinu.*

Avrbragðs ærit [1]) lögðu
annat sinn at linna
(grimt varð Gavndlar borða
gnaust) sextigum flausta;
danskr herr dýran harra
(drótt hnè mörg) þar er sótti,
hirð fèll, hrafnar gullu;
hann er ríkztr konúng [2]) manna.

Menn Sveins konúngs stúngu stavfnum sem þykkazt mátti á bæði borð á [3]) Orminum lánga, er hann tók fram miklo lengra enn önnur skip Ólafs konúngs, svâ lögðu [Danir ok [4]) fast at Orminum skamma ok Trönunni, var þá orosta en snarpazta ok allmannskæð, gánga frambyggjar allir á Orminum í havggorostu, allir þeir er því komu við, en sjálfr Ólafr konúngr ok aptrbýggjar skutu af bogum ok handsavxum, ok drápu Dani æ sem tíðazt, en særðu suma. Svâ segir Hallarsteinn:

Straung varð [5]) (stálin súngu)
sterklig jöfurs merki;
gramr skaut, gjörðist [6]) rimmu
gángr á Orminn lánga;
nýtr herr Noregs gætiss
nærr [var á [7]) trauðr at særa
orðprúð [8]) jóta ferðir;
Ólafr und veg sólar.

---

[1]) errir, C. [2]) konúngs, C. [3]) at, C. [4]) Svíarnir, C. [5]) stöng reið, C. [6]) gjörði, C. [7]) varát, C. [8]) orðprúðs, C.

En þó at Sveinn konúngr legði með 60 skipa einna fastazt [1]) at Nordmönnum í þessi hríð, þá lá þó allr herrinn Dana ok Svía einart í skotmáli við þá, en Ólafr konúngr veitti ágæta vörn með sínu liði, en þó fèllu menn hans í þessi svipan. Svâ segir Hallfreðr:

Sótti herr þar er hætti
hundmargr drasilsunda
en hjálm spjótum [2]) hilmir
harðfengr Dönum varði;
fèllu þar [3]) með þolli
þeim ska-vaðar geyma,
mein [hlaut ek af þvíat [4]) mínir
meirr hollvinir fleiri.

Ólafr konúngr barðist alldjarfliga, [skaut hann leingstum af boga eðr handskotum [5]), en er aðaligá festist atsóknin at Orminum, þá gekk konúngr fram í höggorrostu ok klauf margs manns haus með sínu sverði. [Þess getr Hallfreðr:

Herskerðir klauf harðan
(hann gekk reiðr of skeiðar)
svafðar [6]) stofn með sverði
sunnr eldviðum kunnum;
kunni gramr at gunni
gunnþíngs á hjör þunnum,
margr lá hæggr of havgginn,
hold barkaðra sarka [7]).

---

[1]) at orminum ok, *bætir við* C. [2]) sprotum, C. [3]) þeir, C. [4]) hlutu af því, C. [5]) *vantar í* C. [6]) *kannske*: svarðar. [7]) *vantar í* C, F.

Dönum veitti þúngt atsóknin, þvíat frambyggjar á Orminum lánga ok stafnbúar á Orminum skamma ok á Travnunni, færðu akkeri ok stafnljá á skip Sveins konúngs, en áttu vâpnin at bera niðr undir fætr sèr, er þeir höfðu skipin miklo stærri ok borðhærri; hruðu þeir avll Dana skip, þau er þeir fengu haldit, en konúngrinn Sveinn ok lið hans, þat er undan komst, flýði á avnnur skipin, ok því næst lögðu þeir frá þreyttir ok sárir or skotmáli, ok fór þessi herr sem Ólafr konúngr Tryggvason gat til, at Danir sigruðust eigi á Norðmönnum; svâ segir Hallarsteinn:

Myrkt hregg mækiss eggja [1])
meinilla gekk Sveini,
sár frá ek drengjum dreyra,
Danir skunduðu undan.

Svâ segir Snorri Sturluson, [at Ólafr sænski] legði þá at í staðinn, er Sveinn konúngr lagði frá; tókst þá enn af nýjo hin harðazta orrosta ok hin snarpazta atsókn, urðu brestir stórir ok it mesta háreysti af eggjan manna ok vâpnabraki, er stálin mættust; varðist Ólafr konúngr með mikilli hreysti, ok hans menn fylgðu honum hið drengiligsta. Svâ segir Hallarsteinn [2]):

Varð um Vinda myrði
vígstyrs [3]) (en þat lýs ek)
rammr und randa [4]) himni
rymr, knáttu spjör glymja;

[1]) eggjar. C. [2]) Hallfreðr, C. F. [3]) viggskyrs, C. F.
[4]) randar, C.

hirðar stóðst við harðan
[hinn vegg en [1]) fjöld seggja
víðiss vælte reyðar [2])
Varghollr þrimu marga.

Hallarsteinn segir, at Svíar lögðu fimtán skipum at Orminum lánga, veittu Svíar snarpa atsókn, er þeir komu ómóðir til, en Norðmenn vörðust af kappi, ok drápu fjölda manna en særðu suma; [svâ segir Steinn [3]):

Fimtán fjörniss mána
fleyendr, at gram rendu
ekkils úti [4]) blavkkum;
Ólafr und veg sólar.

Nú fór Svíum allt á eina leið ok Dönum at Norðmenn hèldu skipum þeirra með stafnljám ok akkerum, ok hruðu þau, er þeir náðu til, savgðu sverð þeirra ein lög avllum Svíum, þeim er þeir komu höggum við. [Svâ segir Hallfreðr:

Upp savgðu lög lögðiss [5])
líf skjótt fírum hlífa
gnóg til gumna feigðar
gálkn við randar bálku [6]).

Leiddist Svíum þar þá við at haldast, er Ólafr konúngr Tryggvason gekk harðazt at með kappaval sitt. [Þess getr Hallfrèðr vandræðaskáld:

Lèt it hygg leifa brautar
lognárúngum [7]) vâru

[1]) hnit vegg með, *C.* [2]) meiðar, *C.* [3]) Markús lögmaðr, *hefir F. hèr aptr, en C. sleppir nafninn.* [4]) yti, *C.* [5]) lögðar, *F.* [6]) *frá merkinu vantar í C.* [7]) *þannig A. E.* logtraníngum, *B.*

Sól rauð Svölnis jela
senn davglinga tvenna [1].

Þá hafði Ólafr Tryggvason á flótta komit bæði Davnum ok Svíum, svâ sem Steinn segir:

Tandr flaug, tiggi rendi
tveim döglíngum skögla [2],
hans vegr hófst með sigri;
havll ok fremztr at avllu [3].

[Ok fór þat eptir því sem konúngr hafði sagt [4]).

Viðreign Ólafs konúngs ok Eiríks jarls.

251. Nú skal segja hvat Eiríkr jarl hafðist at, meðan konúngarnir börðust við Noregs konúng. Jarlinn lagði furst at fremsta [5]) skipi Ólafs konúngs Tryggvasonar í annann arminn, sem áðr er sagt, sýbyrði hann þar við Járnbarðann, hráuð hann þat skip ok hjó þegar or tengslum, en lagði þá at því, er þar var næst, ok barðist til þess er þat var hroðit, tók þá liðit at hlaupa af enum smærrum skipum ok upp á stórskipin, en jarl hjó hvert or teingslum, er hroðit var; en Danir ok Svíar lögðu þá í skótmál öllumegum at skipum Ólafs konúngs, en Eiríkr jarl lá ávallt sýbyrt við skipin ok átti höggorrostu, en svâ sem menn fèllu af skipum hans, þá gengu þegar aðrir upp í staðinn [Danir ok Svíar blóðkýlarnir [6]) hvíldir ok ómóðir ok ekki sárir. [Svâ segir Haldórr enn ókristni:

[1]) *vantar í C, F.* [2]) skögler, *C.* [3]) holl o. fr. at hollu, *C.* [4]) *v. í C.* [5]) yzsta, *C.* [6]) *v. í C, F.*

Gjörðist snapra sverða;
(slitu drengir frið lengi)
þar er gollin spjör gullo,
gángr um Orminn lánga;
dólgs kváðu fram fylgja
fráns legg bíta hânum
svænska menn at sennu
sunnr ok danska runna [1]).

þá var orrosta bæði hörð ok snörp, fèll mjök lið Ólafs konúngs; svâ kom at lyktum at öll voro hroðin skip hans nema Ormrinn lángi, var þar á komit allt fólk Noregs konúngs, þat er vígt var; lagði Eiríkr jarl þá at Orminum 5 stórskipum. þess getr Steinn:

Ítr jarl einkar snarla
endr fimm skipum rendi
þess [2]) manns þriðja sinni
þremja storms at Ormi.

Jarlinn lagði Barðann síbyrt við Orminn, var þar þá enn grimmazti bardagi ok hin ógrligazta högg-orrosta er verða mátti. Svâ segir Haldórr:

Fjörð [3]) kom heldr í harðan
hitto [4]) reyrr saman dreyra
túngl skárust þar tíngla
tángri [5]) ormrinn lángi;
þá er borðmikinn barða
brimflagðs [6]) reginn lagði

[1]) *frá merkinu v. í C.* [2]) þrek, *C, F.* [3]) Ferð, *C, F.* [4]) hnitu, *C.* [5]) tángar, *C.* [6]) bryn-flagðs, *C.*

(jarl vann hjálms at hólmi
hríð) við Fâfniss síðu.

Eiríkr jarl var í furrúmi á skipi síno ok var þar fylkt með skjaldborg, var þar þá bæði högg-orrosta ok spjótum lagit, ok kastað avllu því, er til vâpna heyrði [1]) ok hendr mátti á festa; sumir skutu bogaskoti eðr handskoti, var þá allmikill vâpnaburðr á Orminn, svâ at varla mátti hlífum [2]) fyrir koma. Þá flugu svâ þykt spjót ok örvar, þvíat öllummegin lágu þá herskip at Orminum; en menn Ólafs konúngs gerðust þá svâ óðir, at þeir ljópu upp á borðin til þess at ná sverðshöggum til úvina sinna at drepa fólkit, en margir lögðu ei svâ undir Orminn, at í högg-orostunni vildi vera, þvíat flestum þótti hart við at eiga kappa Ólafs konúngs, en Norðmenn hugsaðu ekki annat, en vildo sæ fram at drepa sína mótstöðumenn, gengu þeir þá slètt út af borðunum, þvíat þeir geymðu eigi annars fur ákefð ok ofrhuga, en þeir berðist á slèttum velli, ok sukku niðr margir milli skipanna með vâpnum sínum; þess getr Hallfreðr vandræðaskáld:

Sukku niðr af naðri
naddfárs í bavð sárir
baugs gjörðut við vægjast
verkendr Hèðins [3]) serkjar;
vanr mun Ormr, þó at [4]) ormi
aldýrr konúngr stýri,

[1]) var, C. [2]) vopnum, C. [3]) verkomendr Hendiss, B. [4]) þótt, B, C.

þars hann [1]) skríðr meðlið lýða,
lengi slíkra drengja.

Þessir menn ero nefndir af þeim íslenzkum mönnum, er þá voro með Eiríki jarli a Barðanum: Skúli, son Þorsteins Egilssonar, Vigfús Vígaglúmsson, Torfi Valbrandsson; þar var þá ok með jarli norrænn maðr, sá er nefndr er Finnr Eyvindarson af Herlöndum [2]); sumir menn segja, at hann væri finzkr; svå er sagt, at hann væri fimaztr við boga ok beinskeyttaztr allra manna í Noregi; hann hafði gert boga Einars Þambarskelfis. Einarr var á Orminum í krapparúmi, ok skaut þaðan um daginn af boga, hann var allra manna harðskeytaztr; Einar skaut öru at Eiríki jarli, ok flaug í stýrishnakkann fyrir ofan höfut jarli svâ hart, at allt gekk upp á reyrböndin. Jarl leit til ok spurði sína menn, ef þeir vissi, hverr þar skaut svâ hart; ok jafnskjótt kom önnur örin svâ nærr jarli, at sú flaug milli síðu hans ok handarinnar, ok svâ aptr í höfðafjölina, at úti stóð broddrinn. Þá mælti jarl við Finn Eyvindarson: skjót þú manninn þann hinn mikla í krapparúminu. Finnr svarar: þat má ek eigi at skjóta þann mann, þvíat hann er eigi feigr, hitt má vera at ek fái lamit bogann fur honum. Finnr skaut þá bíldör, ok kom á miðjan boga Einarrs, í því er hann dró hit 3ja sinn bogann sem fastazt, hraut þá i sundr boginn ok brast við hátt; þa mælti Ólafr konúngr: hvat

[1]) hann, *vantar í B*, C. [2]) þ*annig A*, *B*, C.

brast þar svâ hátt? Einarr svarar: Noregr or hendi þèr, konúngr. Ekki mun svâ mikill brestr vorðinn, segir konúngr, þvíat guð mun ráða ríki mínu, en ekki bogi þinn; tak nú boga minn ok skjót af; kastaði konúngr til hans boganum. Einarr tók upp bogann ok dró þegar fur odd örina; hann mælti: ofveikr ofveikr allvalds bogi; kastaði hann þá aptr boganum til konúngs, en tók skjöld sinn ok sverð ok barðist djarfliga.

252. Ólafr konúngr Tryggvason stóð í lyptíngu á Orminum, ok skaut lengstum um daginn, stundum bogaskotum, en stundum gaflökum, ok jafnan tveim senn; var þat allra manna mál bæði vina hans ok úvina, þeirra er þar voro við staddir, ok svâ hinna, er sannligazt hafa frètt til þeirra tíðinda, er þar gerðust, at engin mann hafi þeir vitat fræknligar berjast enn Ólaf konúng Tryggvason; þess getr Hallfreðr:

Eigi látast ýtar
enn þeir er víða [1]) nenna [2])
fremra [3]) mann of finna [4])
fólkreifum Óleifi.

Hefir Ólafr konúngr þat haft fyrir flesta konúnga, at hann gerði sik svâ auðkendan í bardaganum, at menn vissu eigi dæmi til, at nökkurr konúngr hefði sýnt sik svâ opinberliga í orrosto sínum

[1]) víðast, *B.* [2]) renna, *B*, *F.* [3]) frægra, *B.* [4]) finnast, *B.*

mótstöðumönnum, við slíkt ofrefli sem hann átti at skipta; sýndi Ólafr konúngr því sína hugrekki ok hjartaprýði, at allir menn máttu sjá, at hann forðaðist engan háska; svâ segir Hallfreðr vandræðaskáld:

Firðist vættr, sá er varði
víð lönd, Breta stríðir
bleyði firðr við bráðan
bekkdóm Heðins rekka;
hann lèt of savk sanna,
sverð jálmr[1]) óx þar, verða
skilit frá ek fur Skylja
skóð mær[2]) roðin blóði.

En því auðsærra ok öruggara sem konúngr gerði sik í orostonni, því öllu meiri ógn ok ótti stóð af honum, sem Hallfreðr váttar:

Hverr var hræddr við örvan
hugdyggan son Tryggva
(óðust málmþings meiðar)
maðr und sólar jaðri.

Ólafr konúngr sá fram á skipit, at menn hans reiddu ótt sverðin ok hjöggu tídt, ok þat sá hann með, at sverðin bitu illa; hann mælti þá hátt: hvârt reiðit þèr svâ sljóliga sverðin, er ek sè at yðr bíta ekki. Maðr svarar: bæði ero sverð vâr, herra! sljó ok brotin mjök. Þá gekk konúngr ofan or lyptíngunni í fyrirrúmit; ok lauk upp hásætis kistunni, tók hann þar or mörg sverð björt ok hvöss mjök, ok fèkk mönnum sín-

[1]) hjálmr, *B.* [2]) skóð, *B*, *F.*

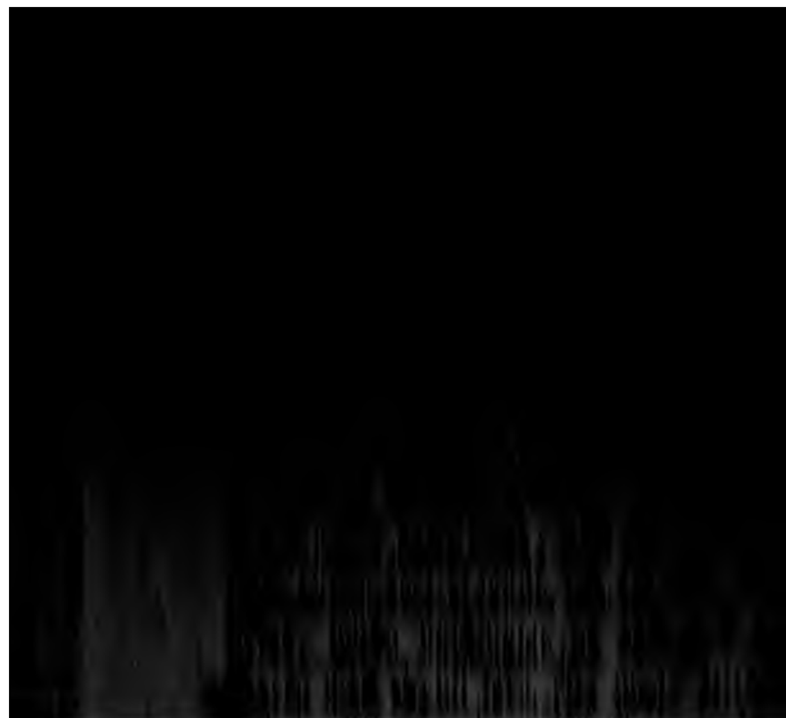
um; en er hann tók niðr hægri hendi, þá sá menn, at blóð rann ofan undan brynstúkunni, en engi vissi, hvar hann var sárr. Mest var vörnin ok mannskæðuzt af furrúmsmönnum ok stafnbúum, þvíat þar var hvårtveggja mest valit mannfólkit ok hærst borðit. En er mannfallit tók til á Orminum, þá fèll liðit furst um midt skipit, bæði af sárum ok mest af mæði, ok er þat mál manna, ef þat hit frækna fólk hefði mátt til alsendis vörn viðkoma, at Ormrinn mundi seint vunninn hafa vorðit. Svâ segir Hallfreðr:

Mundit [1]) lúng hit lánga
læsíks und gram ríkum
(blóð kom á þravm þíðan)
þjóð varliga hrjóða,
meðan ítrs vina átu [2])
innanborðs at morði
sû gerðist vel varði
verðúng jöfurs sverðum.

Þá er fátt stóð manna upp um sigluskeiðit á Orminum, þa rèð Eiríkr jarl til uppgaungu á Orminn með 15da mann, ok komst upp á Orminn; þá kom á mót honum Hyrníngr, mágr Ólafs konúngs, við sveit manna; varð með þeim hin harðasta hríð, þvíat Hyrníngr barðist alldjarfliga. Svâ segir Hallarsteinn:

Ben lèt (börðust ýtar)

[1]) mundut, B. [2]) áta, B.

enn úflýjanda her, en hann hefir nú eitt skip ok þó fallit margt manna af því; nú gerit svâ vel, Dana konúngr ok Svía konúngr, veitit mèr til styrk fjölmennis, at ek megi hefna föður míns, ok reka af hendi oss öllum samt þessa svívirðíng, þvíat svâ mun fara, sem ek sagði áðr, at vèr munum höfðíngjarnir allir ámæli af fá, ok þeir mest, er ríkaztir ero, ef Ólafr konúngr setr nú undan með sína menn. En er Eiríkr jarl hætti ræðu sinni, rómaðu margir vel ræðu hans; talaðu þeir konúngar ok jarl þetta mál, kom þat ásamt með þeim, at þeir skyldo fá jarli styrk fjölmennis at leggja at Orminum, skyldi Eiríkr jarl eignast Orminn lánga, ok alt lutskipti þat er þar fengist, en sinn þriðjúng Norcgs hverr þeirra, ef hann gæti sigrat Ólaf konúng. En er þetta ráð var fest með einkamálum, þá bjóst allr herr Dana ok Svía enn af nýju, herðu menn þá hugi sína ok eggjaði hverr annann, sögðu at þeir skyldo þá aldri lètta, furr enn þeir hefði sigrat Ólaf konúng Tryggvason.

253. Eiríkr jarl lagði þá af Barðanum lík ok sára menn, en skipaði í staðinn úsárum mönnum ok hvíldum, þeim er hann valði af Svíum ok Dönum. Er ok svâ sagt af sumum mönnum, at jarl hafi þá heitit at láta skírast, ef hann fengi unnit Orminn, ok þat til marks at þeirra manna sögn, at hann kastaði brottu Þór, en setti upp í staðinn róðukross í stafninn á Barðanum. En er jarl hafði búit lið sitt,

mælti hann við einn vitran mann ok mikinn höfðíngja, er þar var þá viðstaddr, Þorkel hinn háfa, bróður Sigvalda jarls: opt hefir ek verit í bardögum, segir Eiríkr jarl, ok hefir ek aldri fírr fundit jafnhrausta menn ok svâ vígkæna, sem þá, er á Orminum ero, ok eigi hefir ek sèð jafn torsótt skip at vinna sem Orminn; nú með því at þú ert allra manna vitraztr, þá legg til þau ráð, er þú kannt bezt til, at Ormrinn verði unninn. Þorkell svarar: eigi kann ek þar ráð til at leggja, svâ at öruggt sè, en segja má ek þat er mèr sýnist líkazt at duga muni; þú skalt taka stór trè ok fella af skipi þínu á Orminn, svâ at honum halli til, mun yðr þá verða auðveldri uppgánga á Orminn, ef borð hans berr eigi hærra enn annarra skipa; en ek kann hèr ekki ráð til at leggja, ef þetta görir [1]) ekki; bjóst jarl þá svâ um, sem Þorkell sagði fur.

Viðrbúníngr Ólafs konúngs ok kappa hans.

254. En meðan þessi ráðagerð ok hvíld varð á bardaganum, þá báðo enn menn Ólafs konúngs, at hann skyldi leita undan með nökkuru móti; sögðu þat, sem satt var, at þeir höfðo þar mest í hættu, sem hann var, lètu þess vân, at allir hans menn, þeir er þar voro, mundo ná lífs griðum af úvinum [2]) hans, þegar þeir vissi, at hann væri í brotto; sögðu þeir ok, ef hann vildi hitt heldr, at þat mætti þá vel leikast at vinda segl á Orminum ok sigla á haf út ok svâ

[1]) dugir, B. [2]) vinum, B.

norðr eptir liði síno. En konúngr svarar með sama móti sem furr, at hann mundi eigi flýja fur sínum úvinum, meðan hann mætti halda heilu skipi síno; sagði hann sèr þat ekki rètt, þvíat enn þikkir mèr eigi víst, at þeir fái unnit Orminn, meðan svâ margir vaskir drengir erö til varnar. En er þeir áttu um þetta at tala, þá rèri at Orminum Vindasnekkjan sú hin sama, er einsaman hafði legit við land um daginn, ok furr er getit at til tals lögðu við konúng fur bardagann; þessir menn, er á skeiðinni voro, festu sik aptr við lyptíngina á Orminum, ok buðu Ólafi konúngi at gánga upp á Orminn ok berjast með honum, sögðu þeir, at þeir vildo gjarna falla þar með konúngi, eða komast brott með honum, ef þess vyrði auðit. Konúngr svarar: þat gerir mèr ekki, segir hann, at þèr gángit á Orminn at berjast með oss, enn hitt má vera, at mèr komi at gagni, at þèr liggit í sama stað, sem þèr hafit í dag verit. Rèru þeir þá aptr ok lögðust enn um akkeri.

Önnur atlaga Eiríks jarls at Orminum lánga.

255. Eiríkr jarl lagði at Orminum í annat sinn, þegar hann var búinn, ok allr herrinn Dana ok Svía lagði þá enn til orrosto við Ólaf konúng Tryggvason, stúngu Svíar [1]) þá stöfnum at Orminum, en hitt var allr múginn hersins, er lágu í skotfærum við Norðmenn, ok skutu á þá sem tíðazt. Jarl sýbyrði Barðanum enn við Orminn ok

[1]) sumir, B, F.

gerði allharða hríð með því liði, er þá var úmódt komit á Barðann, sparðist hann ok ekki sjálfr við orustona ok þeir er eptir voro af hans mönnum. Svâ segir Haldór:

Hykkat ek vægð at vígi
vann drótt jöfur sóttan
fjörð komst [jarls at [1]) jörðu
ógnharðan sik sparði [2]);
þá er fjarð [3]) Mývils forðot
fólkharðr [á mið [4]) barða
lítt var sævar sótta [5])
svángr við Orminn lánga.

Ólafr konúngr ok hans menn vörðust með hinni mestu hreysti ok drengskap, svâ at [lítt þokaðist [6]) á um *mannfallit á Orminum*, meðan þeir voro hvíldir, en þeir drápu mart manna af *sínum* úvinum bæði af Járnbarðanum ok öðrum skipum, þeim er at höfðo lagt Orminum. Nú með því at Eiríki jarli veitti enn seigt atsóknin, þá lèt hann vinda upp stórviðu á Barðanum ok fella á Orminn lánga; er þat mál manna, at Ormrinn mundi eigi vunninn hafa vorðit nema með þessi atför, sem þorkell hinn háfi hafði ráð til gefit. þessa getr Hallarstein:

Rán [síks remmi [7]) lauka
róg svellir bað fella
(styrr þreifsk) stæri aska
strángr á Orminn lánga;

---

[1]) jarl af. [2]) sparða *B.* [3]) fjar *B.* [4]) at við, *B.*
[5]) sóti, *B.* [6]) ekki okaðist, *B.* [7]) harri leins, *B.*

ætt stórr ella mátti
Eiríkr í dyn geira
öflinn [1]) aldri vinna
Ólaf und veg sólar.

Tók þá mjök at hallast Orminn, er stórviðir voro feldir á annat borðit; gjörðist þá mikit mannfall af hvârumtveggjum; en er þynntist skipan til varnar á Orminum, þá leitaði Eiríkr jarl til uppgaungu, ok varð þar hörð viðtaka; en er stafnbúar Ólafs konúngs sá, at jarl var upp kominn á Orminn, þá sóttu þeir aptr á skipið, ok snèrust til varnar móti honum, ok veittu hit snarpazta viðrnám, en fur því at þá tók svâ mjök at falla liðit á Orminum, at víða gerðust auð borðin, þá tóko jarlsins menn víða upp at gánga, en alt þat lið, er þá stóð upp til varnar, sótti aptr á skipit þar til er konúngrinn var. Svâ segir Haldór hinn ókristni, at jarl eggjaði þá sína menn:

Hèt [2]) á heiptar nýta
hugreifr (með Óleifi
aptr stavkk þjóð um þóptur)
þengill sína drengi;
þá er hafvita höfðu
Hallands um gram snjallan
(varð fur Vinda myrði
vâpn eiðr) lokit skeiðum.

Svâ er sagt at Þorsteinn uxafótr væri í furrúminu aptr við lyptíngina, hann mælti til Ólafs konúngs,

---

[1]) ólinn, B. [2]) Hæt, B.

Þá er lið jarls gekk sem óðazt upp á Orminn: herra! segir hann, hvârt skal nú hverr sem má? Hví skal nú eigi, segir konúngr. Þorsteinn sló þá með hnefa sínum einn mann jarls, er upp ljóp á borðit hjá honum, hann setti utan við vángann svâ hart, at maðrinn hraut lángt á sjáinn í brottu ok hafði þegar bana; eptir þat gerðist Þorsteinn svâ óðr, at hann greip upp beitiásinn ok barði með. En er þat sá Ólafr konúngr, mælti hann til Þorsteins: tak vâpn þín, maðr! ok verst með þeim, þvíat vâpn ero til þess, at menn skulo berjast með í orrostom, en ekki vega med einumsamān höndum sínum eðr trjám. Þorsteinn tók þá sverð sitt ok barðist með drengiliga; var þá enn um hríð orrosta hin ákafazta í furrúminu. Ólafr konúngr skaut or lyptínginni gaflökum eðr spjótum bæði hart ok tídt; þess getr Hallarsteinn:

Hvast skaut (hlífar brustu)
hildíngr or lyptíngu
síðan [sýnt nam [1]) eyðast,
sóknstrángr, drekinn [2]) lángi.

Ólafr konúngr þá er hann sá, at Eiríkr jarl var kominn í furrúmit á Orminum, skaut konúngr til hans þrimr kesjum skamskeptum, en þær fóro ekki eptir venju, þvíat Ólafr konúngr hafði ekki verit missifengr, hvar sem hann hafði til skotit, en engi þessi kesja kom á jarl, flaug hin fursta fur utan hægri síðu honum, en önnur með sama hætti á vinstri hlið, hin 3ja kesja flaug fram í skipit

[1]) seint mun, B. [2]) ormrinn, B, C.

yfir höfut jarlinum. Þá mælti konúngr: svâ mista ek aldri mans furr, mikil er hamíngja jarls þessa, þat vill guð, at hann hafi nú at sinni ríkit í Norégi, er þat ok eigi undarligt, þvíat ek ætla hann nú skipt hafa um stafnbúana á Barðanum, ferr þat svâ, sem ek sagða í dag, at hann mundi eigi sigrast í vorum skiptum, ef hann hefði Þór í stafninum. Nú fyrir þá sök, at margt fólk af liði jarls var þá komit upp á Orminn, svâ sem vera mátti á skipinu, ok skip hans lágu öllummegin utan at Orminum, [en lítit fjölmenni til varnar ímóti svâ miklum her, þá [1]) fellu nú á lítilli stundu margir kappar Ólafs konúngs, þó at þeir væri bæði styrkir ok fræknir; þar fèllu þeir báðir bræðr, mágar konúngs, Hyrníngr ok Þorgerr, Vikarr af Tíundalandi ok Úlfr hinn rauði [2]), ok margir aðrir röskvir drengir, þeir er ágætt orð leifðu eptir sik. Kolbjörn stallari hafði varit stafninn um daginn með avðrum frambyggjum; Kolbjörn var búinn at vâpnum ok klæðum rètt á sömu leið ok Ólafr konúngr, ok því hafði hann svâ búizt, at hann hugsaði, ef þess kynni við þurfa, sem nú var, at veita nökkura hlífð Ólafi konúngi; en er falla tók hit fræknazta lið Ólafs konúngs í furrúminu, þá gekk Kolbjörn upp í lyptíngina til konúngs, mátti þá eigi skjótt kenna, hvârr þeirra var, þvíat Kolbjörn var ok allra manna mestr ok fríðaztr sýnum; var þá svâ mikill vâpnaburðr í lypt-

[1]) *vantar í B.* [2]) Endriði ilbreiðr, Þorsteinn hvíti, Þorsteinn skelkr, Ívar ljómi, *bætir við F.*